

Віктор Кириї
Арфа Орфеева

ЛІРИКА
й
ПОЕМИ
РІЗНИХ РОКІВ
та
ПОЕТИЧНІ
ПЕРЕКЛАДИ

Віктор Кирій

Арфа Орфеева

ЛІРИКА

й

ПОЕМИ

РІЗНИХ РОКІВ

та

ПОЕТИЧНІ ПЕРЕКЛАДИ

Дрогобич - 2022

ББК 83, 3 (4 Укр) 2

К 41

Віктор Кирій

АРФА ОРФЕЄВА. Лірика й поеми різних років. Поетичні переклади – Дрогобич – Посвіт, 2022 – 360 с.

Збірка поезій Віктора Кирія, до якої увійшли найкращі ліричні твори автора, його чотири поеми та поетичні переклади:

- з англійської: народні балади, з лірики Вільяма Шекспіра, Томаса Мура, з лірики (та балади) Роберта Бернса;

- з французької: з лірики Франсуа Війона; балади Гюстава Надо та Жана П'єра Беранже;

- зі шведської: з лірики Тумаса Транстремера;

- з російської: переклади найкращих поезій А. Пушкіна, Є. Боратинського, М. Лермонтова, Ф. Тютчева, А. Фета, А. Ахматової, М. Волошина, С. Єсеніна та інших авторів.

Назву збірці дала "Балада про арфу Орфея".

Видано коштом автора

©В.Кирій, 2022

ПЕРЕДМОВА АВТОРА

До цієї збірки увійшов майже цілий поетичний доробок автора. Принаймні – усі найкращі його ліричні твори, найкращі з його поем та з поетичних перекладів (станом на вересень 2021 р.).

Цей автор – попри те, що не вважає себе поетом, свою поезію, можливо, переоцінює. І це цілком природно – вона є ближчою для його душі. Разом з тим він охоче визнає ті переваги над його творчістю, які мають окремі корифеї. На його думку – його головна перевага саме у тому, що він не написав занадто багато – коли пишеш занадто багато, виходить, що в написаному занадто багато зайвого – занадто багато кострубатого, вимученого, недоречного. І занадто мало такого, що вартувало б видати, що збагачує культуру.

На думку автора, поет – це той, хто написав занадто багато віршам, саме тому автор не вважає себе поетом.

Автор пробував себе і в живопису, і в прозі. Можливо, колись він видасть свою збірку оповідань, яка давно вже готова до видання, але письменником він себе не вважає. Письменників у наш час – дуже багато, поетів – дуже багато, художників – ще більше, науковців – ще більше... На жаль, творців – обмаль.

Він вважає себе одним із творців – це дуже багато в його очах і дуже мало – в очах суспільства. Він воліє бути нічим в очах суспільства, аби зберегти самоповагу – усвідомлення власної ідентичності.

Хтось скаже, що це – гординя. А на мою думку – це основна ознака кожного творця. Творець – це той, хто живе в суспільстві і залишається незалежним від поглядів та смаків, які у ньому панують. Якщо він не має власного бачення світу, тоді як може сказати власне слово у мистецтві? Це власне бачення потрібно мати у себе в крові, а не вигадувати його для того, щоб виглядати оригінальним, або ж – схожим на когось.

Поезія немислима без натхнення. Слово «натхнення» походить від слова «надихати». І йдеться не про дихання, а про дух. Без зв'язку із певним духом, поезія немислима. Це може бути Дух Божий, але це може бути і дух зла – кожен творчий доробок пізнається за його плодами. Читаючи чужу поезію, ми будуємо –

збагачуємо в собі свій дух, або ж – руйнуємо його. Це так само, як прослуховування благодатної і диявольської музики, так само, як молитва до Бога або ж – промовляння відразних слів, які тішать сатану. Але, окрім поезії, існує ще й віршування – воно не будує і не руйнує – від нього хочеться спати. Віршування ніхто не читає – воно існує лише для авторів та іноді – для шкільних програм.

Віршування – не поезія, але поезія, яка походить від злого духа, гірша за віршування. Такий поет може бути геніальним, але він стає лжепророком. І чим дужче ним захоплюються, тим більше зла приносить його творчість. А захоплюються ним дуже легко. Як сказав Сократ розпусниці: «Вести вниз легше, аніж нагору».

Жоден поет не може цілком уникнути віршування. Але творчість великих поетів вирізняє та особливість, що віршування у них трапляється як поодинокі вкраплення – як своєрідні рідкісні «шви поезії», тоді як творчість поетів примітивних містить поезію як своєрідні рідкісні «шви віршування». Саме тому кількість виданих збірок ні про що не говорить: миша народжує багато мишенят, а левиця – одне левеня і ще невідомо, яка з них більше збагачує природу.

Віршування народжується у мозку, поезія – в серці і, щоб ця поезія була від Бога, потрібно, щоб серце було чистим.

Мистецтво – найбільш важлива царина людської діяльності – завтрашні дії і доля народів залежать від мистецтва, яким вони живуть нині.

Отож, призначення всього мистецтва – творити і відображувати прекрасне: прекрасні почуття, прекрасне довкілля, прекрасний видимий і невидимий світи. Коли ж мистецтво відображає щось потворне, воно повинне робити це так, аби кликати до прекрасного – шляхом синтезу думки і образу.

У кожної людини є своя етична «планка» і у кожного суспільства також є така «планка». Але те, що нині для нього може здаватися «зависоким» чи «занизьким», згодом стає «саме в пору». Ця збірка написана для завтрашнього дня – нині вона здаватиметься нецікавою більшості читачів – її етична «планка» для них – «зависока», її час ще не прийшов...

Лірика різних років

Сова кричить, співає соловей...

Сова кричить, співає соловей –
Дощі весняні раптом відступили,
І заглядає в вікна Гіменей,
Й душа вбирає травня дух щосили.

Юпітер з неба дивиться на все
Веселою щасливою зорею,
Хоч від надріччя холодом несе,
Але тепло парує над ріллею.

Не хочу спати при такій красі –
Як відірвати очі, як склепити?!
Весни тепер ми гості геть усі –
Її нектар нам пити ще і пити!

Сова сміється, плаче соловей –
Із зоряного неба зникли хмари,
І ланцюгами в'яже Гіменей
Закоханих в садах чарівні пари.

04.05.2020

Чайка радісно квилить над водами...

Чайка радісно квилить над водами,
На оборі розквітнув бузок,
Із живцями дрібними смородини
У саду зупинився візок.

Повноводдя струмує під вербами –
Свіжим холодом падає з гір.
І далеко у спогадах – березень,
Бо розмаю лунає клавір.

Юний квітець приходив із лютнею,
Як летіла весна з-за Карпат
І зі струн здобував він прелюдію,
І піснями дзвенів водоспад.

І виблискував ген водограями,
І несміло ледь-ледь зеленів,
І шпаки поверталися зграями,
І ліси прокидалися з снів.

Повноводдя струмує під вербами –
Свіжим холодом падає з гір
І розтанули квітець та березень,
Бо розмаю лунає клавір.

16. 05. 2020

Галявина, жорно млинове...

Галявина, жорно млинове
І сам безкрилений млин –
Сюди повертаюся знову –
В царину модрин і ялин,

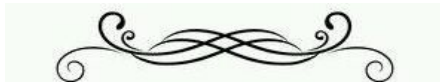
Приходжу сюди, як додому –
В далеку закохану юнь –
В країну, для серця відому,
Солодкоголосих відлунь.

Тут паростки сосен пухнаті –
Неначе у церкві свічки,
Тут духом колишнього щастя
Заглядають в душу віки.

Тут зовсім не видно довкілля –
Тут інші незвичні світи,
Де трави справляють весілля
І ельфи будують мости...

Галявина, жорно млинове
І паростки – наче свічки,
І небо – немов малинове,
І ллються із серця річки.

19. 05. 2020

Йдуть холоди в долини із Карпат...

Йдуть холоди в долини із Карпат –
Хоч від снігів звільняються бескиди,
Та б'є морозом вже розквітлий сад
І яблуні стоять, немов сновиди.

Так нам життя надію подає
І вабить нас майбутніми роками,
Але із Чаші Гніву людство п'є,
І йдуть сини у вічність за батьками.

Зі мною теж було таке колись –
Я світ хотів до Бога навернути,
Та щастя й горе так переплелись,
Немов у світі – злі і добрі люди.

Полова й кукіль – серед них – зерно
І світу сенсу надає воно –
На камені не виростиш врожаю.
Отож, господар рук не покладе,
Допоки добру землю не знайде,
І в ґрунт пухкий зерно своє саджає.

Коли ідуть в долину холоди,
Ти Божий храм в душі своїй зведи.

13. 09. 2019

Кирпатий місяць – на горі щербатій...

Кирпатий місяць – на горі щербатій,
За обрій сонце стомлено зайшло,
Надворі – зорі, сутінки – у хаті
І у весну поринуло село.

Навколо – гори, а воно – в долині,
Навколо – гомін, а воно – у сні.
Таким, яким воно постало нині, –
Навіки закарбується мені...

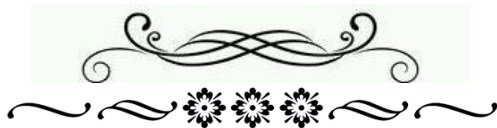

Життя спливає...

Життя пливе, мов човен бистрий,
Немов вітрильник у шторми
Із вантажем марнот і змісту,
Який збагнемо згодом ми.

Життя спливає, як екзамен,
Хвилини тануть, наче віск:
Настане час сказати «Амен!»
І звірити прожитий зміст.

Відлітають у вирій птахи...

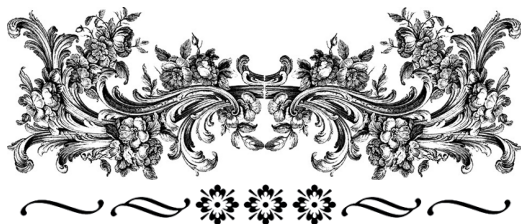
Відлітають у вирій птахи,
Повертаються з Вирію Весни
І прощаються людям гріхи,
Коли крига напровесні кресне.

Повертаються юні літа
До посріблених вже сивиною
І зникає з душі суєта,
І видзвонює серце струною.

Повертаються добрі часи
І забуті уже сподівання...
І забуті уже голоси
Нам пригадують перше кохання.

Відлітають у вирій птахи,
Повертаються з Вирію Весни
І прощаються людям гріхи –
Тим, хто стане від Бога одесну.

13. 09. 2019

Від снігу звільнилися яблуні...

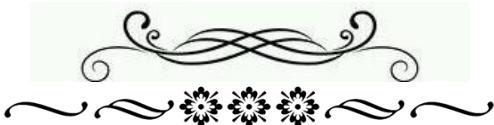
Від снігу звільнилися яблуні
У запаморочливу ніч,
Із Неба з'являються Янголи
І тяжкість змивають із пліч.

І серце палає світильником,
І очі – неначе зірки...
Та знову стаєш ти невірником,
І тягнуться ночі-віки.

За вікнами знову – хурделиця,
Сосульки сягають до скла
Й дорога посріблена стелиться,
Де річка раніше була...

Від снігу звільнилися яблуні
У запаморочливу ніч,
Із Неба з'являються Янголи –
З тобою вони віч-на-віч.

Від снігу надії звільнилися,
І рястом в душі проросли...
А Янголи поряд молилися
І Небо на землю несли.

В одну ріку не вступиш двічі...

В одну ріку не вступиш двічі
І двох життів не проживеш.
Хоч заглядаєш смерті в-вічі –
Допоки суджено – пливеш.

Коли ж майне остання хвиля,
Залишиш справи всі земні,
Коли? – не знати – літ на схилі,
Чи у квітучі юні дні,

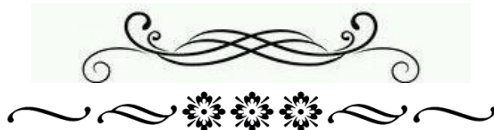
Тоді – коли тобі судилось,
Як Господь Бог тобі звелить –
Життя і смерть – тотожна милість,
Бо те і те – триває мить.

Життя людське, мов мелодійна скрипка...

Життя людське, мов мелодійна скрипка,
Та струни обриваються за мить –
Життя людського легко рветься нитка –
Душа легка до вирію летить.

Душа легка – не вінчана з землею,
Земне буття – лише зустрічні з нею.

Балада про арфу Орфея

В країні ельфів,
в країні фей
Шукав кохану
свою Орфей,
Щоб Евридіку
свою знайти,
Узяв він арфу
у засвіти.

Із царства ельфів,
де князь – Аїд,
Ніхто не вийшов
на білий світ.

І тут довіку
в напівпільмі
Блукають тіні,
немов у сні,

Він плив у човні
Крізь чорний Стікс
І бачив чорний
Він обеліск,

І грізний Цербер
стояв під ним,
І брязкав ланцом
своїм міцним.

Чудовиськ безліч
у місці тім,
Де Евридіки
зелений дім.

Де чорні ріки
І очерет,
І Евридіки
Зелений плед.

І страх зринає
В душі живій,
Як піднімає
Повіки Вій,
І згубне око
його страшне
Вкриває льодом
усе земне.

Та струн торкнувся
тоді Орфей
В Аїда царстві –
в країні фей
Й чудесні звуки
струмком лились,
І піднімалась
душа увись.

Згадали тіні
земне буття,
З'явились квіти –
прийшло життя,

Лоза з'явилась,
і рясно – грон,
І похитнувся
Аїда трон.

В країні ельфів,
в країні фей
Знайшов кохану
свою Орфей,
І взяв за руку,
і геть повів,
А світ підземний
увесь розцвів:

Лунала пісня
у ній жива,
А в ній був квітець
і в ній – жнива,
І сонця промінь,
і блиск роси,
Й пташиний щебет,
й земні ліси,

А в ній лунала
життя струна –
Безсмертя
й вічна душі весна.

15. 05. 2020

Римські гуси

В нічній темряві просвистіли стріли
І вартові на баштах смерть зустріли,
А Рим не бачить – поринає в сон:
У полі чутно, як бринять цикади –
В скупому світлі місяця-лампади
Звучить серпнева тиша – в унісон.

В п'їтмі хоробрий кельт сїдлає римську браму,
Ось, тихо в нїй уже замок заскреготав;
Ледь чутно вискнув пес, залізуючи рану,
Й, розрубаний навпїл сокирою, – упав.

На вулицях вузьких – у місячнїм серпанку –
Виблискують щити, шоломи і мечі...
За північ час пішов – далеко ще до ранку –
Кривавим має Рим прокинутись вночі.

Мета уже – за крок – позаду Поле Марса;
Собаки в місті сплять – спекотний день минув;
Могутній галльський вождь нечутним кроком барса,
Йдучи поперед всіх, акрополь обїгнув.

Він зволїкає мить, піднявши вгору вістря,
Щоб ринутись вперед – на сонний гарнізон...
І раптом, крик різкий, мов меч, розтяв повітря,
І миттю розїгнав, немов рукою, сон.

Концерт пекельних гам зчинили серед ночі
Священні гусаки і гуски – сотень з дві,
Й римляни труть свої посоловілі очі,
І смолоскипи їх палахкотять в п'їтмі...

Кривава ніч була і ранок був кривавим –
Змішалась галльська кров із римською в струмках –
Шукав у Римі Бренн собі поживи й слави,
А винесли його із бою на руках...

Римляни цілий день змивали кров з бруківки,
Полеглих всіх тіла палили на вогні,
І полишали всі вони свої домівки,
У котрих смерть на них чекала уві-сні.

Надвечір всі разом столи знесли й накрили –
Як жертву для богів і ворогам – на-зло,
Й пили всю ніч вино, й до ранку м'ясо їли –
З гусей усе воно зготоване було.

9.08.2019

Кайдани геть...

Кайдани геть, ошуканий народе!
Із рук і ніг твоїх – кайдани геть!
Ти на граблі вже наступаєш всоте –
На ті граблі, що сіють зло і смерть.

Неправду геть і геть чужинську владу,
З колін своїх скоріше піднімись –
Ти стільки вже ставав на них і падав,
Чи ж досвід свій врахуєш ти колись!?

27.05.2014

Я бачив рай в собі...

Я бачив рай в собі і пекло – навкруги,
Я вибрати мав між пеклом і між раєм,
І не пустили в рай мене мої гріхи –
Над пеклом я постав, зависнувши над краєм.

Ні, не стрибнув, як всі стрибають стрімголів,
Кого штовхають вниз дрібні життєві драми,
Так мабуть Бог хотів, і Ангелам велів,
Щоб в пекла на краю я плакав над гріхами.

Я бачив рай в собі і пекло – навкруги –
Все те, на що душа дивитися не може –
На сліпоту людську, на страсті і гріхи...
Прости мене за рай в душі, Єдиний Боже!

1989 р.

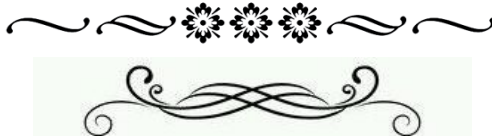
Немає правди, де нема Христа...

Немає правди, де нема Христа
Й Христа немає там, де править злотий, –
В душі твоїй захмарна висота
Лишається собою лише потай.

Не ти – в собі, а в тобі – Дух Святий,
Не ти, а Він в твоїм обличчі сяє,
Коли росою з довгих темних вій
Сльоза спадає в марево безкрає.

Немає правди, де нема Христа
Й Христа немає там, де правди обмаль –
О, грішнику! Душа твоя – свята,
Та не вона свого щастя ківаль...

2020 р.

Пророцтво

Сонце – в Овні
А місяць – уповні,
Березнева скінчилась імла:
Все таємне виходить назовні
І добро постає проти зла.

Прокидаються люди від рання –
Мов ведмеді виходять з барлог.
І хоч битва оця – не остання,
Але з нами, українцями, Бог.

Сонце в Овні, а місяць уповні –
Страхітлива позаду зима –
Все таємне виходить назовні –
Не минуло страждання дарма.

Сонце – в Овні
А місяць – серпчком,
І виходить весна з берегів.
Йде Марія з Ісусом-Синочком
І скидають пекельних богів.

04. 08. 2017

Комусь написали драму...

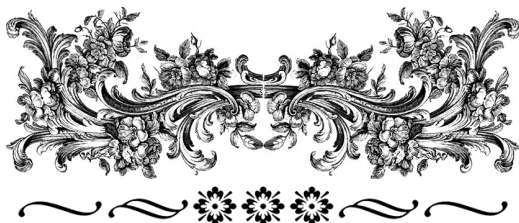
Птахи надклювали грушу –
Напевне, вона солодка,
Комусь наплювали в душу
За позику без відсотка.

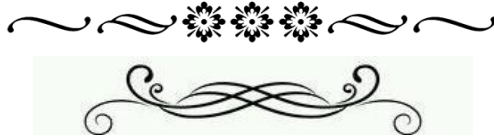
Комусь написали драму
І всі поділили ролі –
Вписали у чорну раму –
Не воїн – один у полі!

Комусь обіцяли довгу
Й щасливу в житті стежину –
Згорів за єдину дóбу
Й пізнав у собі Людину.

Когось обирати хочуть
Царем в тридесятім краї,
Кінця дочекавшись Ночі,
Що світом тепер блукає.

04. 08. 2019

Повіяв вітер...

Повіяв вітер,
З'явився сніг
І ноги витер
Об мій поріг.

У небі зірка
Одним-одна –
Не знати звідки
Гряде весна,

Не знати звідки
Зимі кінець –
Озвіться свідки
Людських сердець!

Озвіться струни,
Дзвеніть в пітьмі
Священним струмом –
На бистрині.

Іди на герць

Холодне місце
Й холодні дні –
Рушати звідси
Вже час мені.

Холодні ріки
Течуть у нас
І всі злоріки
Шукають шанс...

Холодне сяйво –
У небесах,
Ніщо – не зайве –
Лиш зайвий страх.

Лиш зайвий сумнів,
Лиш серця сум,
Тож вирвись з буднів –
З полону дум!

Холодні річі
І жар сердець –
Кажі у вічі! –
Іди на герць!

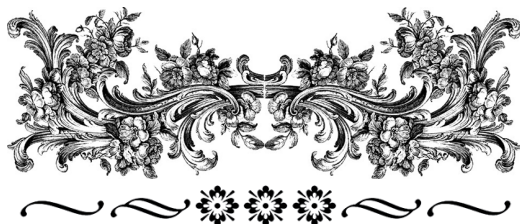
А час не спить...

А час не спить і не стоїть на місці,
А час біжить – біжить у нікуді
Й несе він неочікувані вісті –
Як голуб щастя чи пугач біди.

Міняє він усе і нас міняє –
Один лиш Бог – за часом і без змін –
А час надії наші зупиняє
Й надії нові нам дає взамін.

А час – це непомічене чекання
Чогось такого, що нам не збагнуть,
І спомини про щастя та кохання –
Про все, чого уже не повернуть.

А час – це вітру подув, з сонцем – обрій
І місяця помітний в небі хід,
І паросток зелений нині, котрий
Листком пожовклим упаде із віт.

Живи собі Аредові віки...

Живи собі Аредові віки
Й Мафусаїла навіть перевершуй,
Та не збагнеш ти течії ріки –
Ти не останній в цьому і не перший.

Бо не збагнути вічний плин часів
Тому, хто дише грішною землею,
І не спізнати таїни лісів,
І не спізнатись з долею своєю.

І не тобі судити про святе,
Коли ти мислиш завше по-земному.
Життя Господь тобі послав на те,
Щоб ти пізнав у нім від себе втому.

Пливе під обрій золота діжа...

Пливе під обрій золота діжа
Й ховається за лісом у тумані,
Бо там її невізнана межа,
Бо там ребро її вузької грані.

Бо там за краєм матінки-землі
Стає вона криваво-золотою
Й ховається до ранку тьмі-імлі,
Яка лишилась поза суетою.

Перемагай себе і володій собою...

Перемагай себе і володій собою,
З'єднай в собі усе, що прагне врізнобіч,
Любов'ю оживи, надією й красою,
І відділи в собі від Дня ясного Ніч.

Переори в собі незміряні цілини,
І зерна посади в розпушені ґрунти,
Коли ключі летять на північ журавлині,
Ти паростки зела у серці прорости.

Най з нього зійде хліб і виноградні грона,
Неопалимим най вогнем воно цвіте,
Твій золотий вінець – омріяна корона –
Призначений тобі у Небесах за те!

Ставайте перед Богом на коліна

Ставайте перед Богом на коліна,
Просіть у Нього прощення гріхів,
Аби з колін звелася Україна –
З-під влади Божих й наших ворогів.

І Він простить, як Батько добрий – сина,
І в ризи чисті душі зодягне,
І розцвіте у Бозі Україна –
З Небесним їй повернеться й земне.

Служіть Йому, щоб не служити Звіру –
Нема шляху, окрім оцих лиш двох,
Готові будьмо йти на смерть за віру,
І перемогу нам дарує Бог.

Модерна жінка

В зубах у неї – димотруйка,
Горілка – на краечках вуст:
Не пролетарка, не буржуйка –
І не гадюка, й не мангуст.

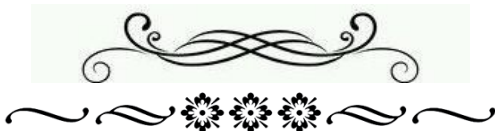
Не скажеш, буцімто пекельна,
Тим більш – не схожа на святу,
Душа її – земля пустельна,
Чужа Марії і Христу.

І не гетера, й не повія,
Але доступна й без вина –
Собі звичайна жертва змія,
Ім'я якому – Сатана.

Але вона про це не знає
І їй цього не зрозуміть –
Мов губка пристрасті вбирає –
Розлиті жадібність і хіть.

В зубах у неї – папіроса,
Крива усмішка – з чорних губ,
Душа ж незмінно гола й боса,
І не душа уже, а труп...

25.10.2019

Не легковаж...

Не легковаж ні чим святим
І грішних ницо не обожнюй:
Вся слава світу – сизий дим,
А ти у світі – подорожній

Вся слава світу – від яйця
Лише порожня шкаралуца,
А в ореолі мудреця
Постала днесь марно́та суца!

Вся слава світу – три кити –
Це скіпетр, ліра і рапіра,
Щоб серед них себе знайти,
В собі людина будить звіра.

Вся слава світу – слова три,
Це успіх, влада і нещастя –
Дається доля нам згори,
Але за все усім воздасться!

Не легковаж ні чим святим
І грішних ницо не обожнюй:
Вся слава світу – сизий дим,
А ти у світі – подорожній.

Я пам'ятаю запах літа...

Я пам'ятаю запах літа –
Воно було таки красним:
Небесних зіроньок еліта
Стояла вартою над ним.

Я пам'ятаю літні ночі
І спраглу спеку довгих днів,
Й слова воістину пророчі,
Що чулись в шелесті гаїв.

І соти сонця – на світанні,
І вечорів липневу млість,
І журавлиний крик останній –
Зими близької першу вість.

Пішло на осінь, потім знов – на весну...

Пішло на осінь, потім знов – на весну,
Стоять діброви золотаві, все ж,
І листопад занурив в небо весла –
В блакить небесну без кінця і меж.

Пішло до смутку, потім знов – до щастя –
На перелогах Правди й суєти.
Відпало все, що в Небі не придасться,
Що не візьмеш з собою в засвіти...

Відчуй-но, як земля пливе з-під ніг

Відчуй-но, як земля пливе з-під ніг,
Коли стоїш зі мною знову поряд,
А навкруги кружляє в тиші сніг,
А на вустах: зітхання, солод, подих...

Відчуй, що світ не той, що був колись –
Не той, що був ще за якусь хвилину –
В клубок життя чуття усі сплелись,
З морської піни винісни перлину.

Відчуй зиму, що від весни миліш,
Відчуй безмежжя – у єдиній миті...
А втім – безсилим є у цьому вірш,
Щоб описати мить – єдину в світі.

Собою будь...

У серці знову пломенем – любов,
Так мало бути – це не випадковість,
Це мудра доля – вправний риболов –
Червону нитку ушиває в повість.

По колу днів прийшли часи старі,
Що непомітно зникнули в тумані:
Відкрите небо бачиш угорі
І втрачені від юні сенсу грані.

Усе тече і свій знаходить зміст,
Думки – струмки, а згодом – вічні ріки.
Собою будь, але – на повний зріст,
Аби собою лишитись навіки.

Зі збірки «Віра і Ліра»

Титанік

Без віри, без надії, без любові
Вмирає світ на ложі беззаконь,
Відкинувши спасіння в Чаші Крові,
У відчаї у вічний йде вогонь.

Вмирає світ, життя його минуло
В горілці, картах, сварках і брехні.
Він грав зі смертю – він ставав під дуло,
Та смерть йому завжди казала: «ні!».

Він мчав вперед – назад не оглядався,
А гроші й слава йшли за ним услід,
Він їх любив і він їм весь продався,
Мовляв, один лише давати звіт.

Він брав усе, що у житті можливо,
Він поглинав, не гаючи нагод,
Він вибирав шляхи, пробиті криво,
І прагнув Бога скинути з висот...

Без віри, без надії, без любові
Вмирає світ на ложі беззаконь,
Відкинувши спасіння в Чаші Крові,
У відчаї у вічний йде вогонь.

2008 р.

Чини щось для людей...

Чини щось для людей і будь на смерть готовий,
Нічого не шукай, окрім спасіння душ,
Бо медівник життя на смак лише медовий,
А начинка його – живий прадавній вуж.

Не говори з людьми про щось, окрім Святого
І не чекай від них для себе нагород,
І знай, що ти живий, якщо живеш убого –
З тобою завжди Бог, бо ти – його народ!

Не розкидай часу на те, що все потліє,
І не топчи стежок, що завтра заростуть,
Нехай душа твоя в очах твоїх змаліє,
Бо в цьому є життя твого найвища суть.

1989 р.

Усе доступне...

Усе доступне! Та ціна – Шагрень! –
За все сповна платити змусить доля,
Отож, іди, допоки сяє день,
Щоб не застала ніч посеред поля.

Іди, допоки Бог живе в тобі,
Іди до Нього стежкою вузькою,
Спасіння шлях проходять в боротьбі –
У боротьбі зі світом і з собою.

1989 р.

Четвертий вимір

Любов, немов крізь сон,
немов весняний подих,
Хвилини – теплий віск,
а час, немов пощез
І караван хмарин
пливе по тихих водах,
І дзвін по всій землі,
неначе із Небес.

Чи то дзвенить рояль,
чи херувим-музика?
О ні, краплини лиш
купаються в струмку –
У дзеркало калюж
сльозинки лле осика –
Вчорашня молода
у білому вінку.

Кохання і життя, як сон;
хвилини – роки,
А, може, й сотні літ,
спресованих у мить.
І вухами душі
чийсь я чую кроки –
Душа моя жива –
душа моя не спить.

Немов прозорий дим,
розлита суть таємна
І місця не знайти,
де не бринить вона.

Любов людська гірка,
Любов Небес – взаємна,
На всі світи й часи –
Вона лише одна.

1988 р.

Я так люблю весняний ліс...

Я так люблю весняний ліс,
Ряди білючих беріз
В зеленім мареві ялин
І часу непомітний плин.

Я теплий вітер так люблю,
Коли грудьми його ловлю,
Коли здається, що життя
Знайшло у юність вороття.

Я так люблю вечірній час,
Коли останній промінь згас,
Пташиним співом марить гай
І рожевіє небокрай.

І в цій казковій царині,
Шепоче інколи мені
Незнаний голос, повний чар,
Що це життя безцінний дар.

1988 р.

Сонце-ясне сонечко...

Сонце-ясне-сонечко!
Сонечко з'явилося!
В небі усміхнулося
І росою вмилосся.

В небі усміхнулося,
Хмари розступилися,
Щирим-щирим золотом
Сонечко умилосся.

Сонце-ясне-сонечко!
А весна – як зіронька!
Вже пішла до вирію
Осоружна зимонька.

Вже пішла до вирію
Перестала мучити –
З сонцем-красним-сонечком
Час вже землю злучити.

А весна всміхається
Перемігши віхолу,
А життя вертається
Молодою втіхою.

2010 р.

На небі місяць світить...

На небі місяць світить
Посеред чорних хмар –
Один над цілим світом
Небесний паламар.

На небі ясні зорі,
Мов свічки на столі,
За те подякуй долі,
Що майбуття – в імлі.

На небі – повний спокій,
Тривоги – для земних,
Немов в деревах – соки,
А ти – посеред них.

2015 р.

Усе квітує, все цвіте...

Усе квітує, все цвіте,
Поглянь лише, як гарно!
Чи ж народився ти на те
Аби прожити марно?!

Хвилину кожна, кожна мить
Нехай душа твоя не спить!
Нехай душа радіє!
Нехай цвіте молитви квіт
за цей чудовий Божий світ –
За віру і надію!

2015 р.

Погода осіння...

Погода осіння –
Похмурі часи,
Благаю спасіння:
Ісусе спаси!

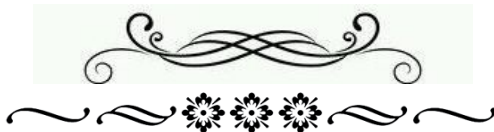
Врятуй від розлуки
Із Богом в душі –
Заламую руки
В молитві-вірші.

Невичерпні ріки –
Засмучені дні –
Душі моїй ліки,
Покута – мені.

За хвилю від смерті
І в вічнім Житті
Шляхи круговерті
Постануть не ті.

Не сходжені гори,
Не биті стезі
І в щасті, і в горі –
Блаженні еси.

2016 р.

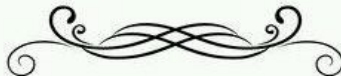
Не хочу говорити...

Не хочу говорити про прийдешнє,
І не згадаю сиву давнину –
Життя земне – життя моє тутешнє
Іскринку Божу має лиш одну.

Не хочу говорити про предвічне,
А буду повідати про просте:
Про те, що дух в мені щомиті кличе,
Коли чиню я раптом щось не те.

Не буду я стояти під дверима –
Зайду у дім, де вже Бенкет буя –
Дроги всі ведуть мене до «Риму»,
Де серед всіх останнім буду я.

2015 р.

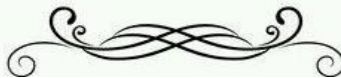

Нас доля манить...

Нас доля манить і обманює,
А це – за хитрощі розплата,
А чутка дзвонить і роздзвонює,
А чутка гірка – ніби страга.

А Правда сяє і просвічує
І вже нічого не сховати,
А совість знає і засвідчує,
І суд її – подоба страги.

1991 р.

Гімн Сонечку

Сади, долини, гори, ріки
І квітки кожної краса,
Прославте Сонечко навіки,
Допоки висохне роса!

Допоки ще воно на сході
В рожеве хмари зодягне,
Прослав навек усе в природі
Чудове Сонечко ясне!

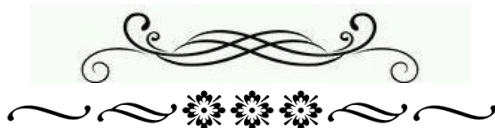
Його усмішка – блиск проміння!
Без нього – всюди ніч глуха
Ховає світ в своє склепіння –
Притулок смерті і гріха.

Воно дає тепло в zenіті,
Й дари породжує земля...
Воно одне таке на світі,
Що ошчасливлює здаля!

Сади, долини, гори, ріки
І квітки кожної краса,
Прославте Сонечко навіки,
Допоки висохне роса!

Допоки ще воно на сході
Й любов у ньому розцвіла,
Прослав усе його в природі,
Яка від Сонця все взяла!

2001 р.

Нині буде Велика Вечірня...

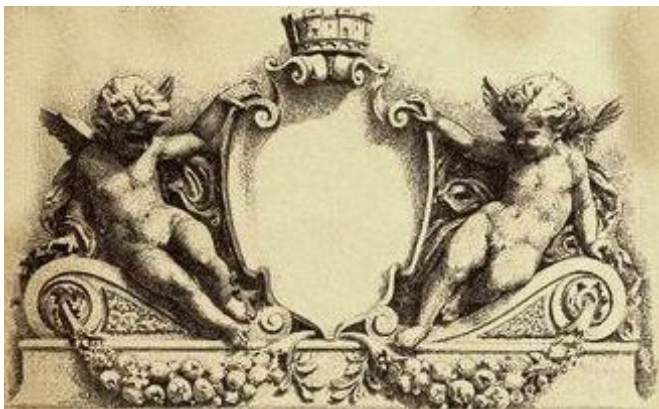
Нині буде Велика Вечірня –
Це вже Посту Великого край
І щебече травневе подвір'я –
Пелюстками завітчаний рай.

Загуде благовіст опівночі,
Парох двері відкриє хрестом
І засліпить свічадами очі,
Щоб воскреснули душі з Христом.

Щоб серця поробилися зрячі,
Лине з Неба втаємнений спів
І Ангéли чекають роздачі
Від Дванадцяти Божих хлібів...

Загуде благовіст на світанні
І освятяться людські хліби,
І тропар пролунає востанне
Над розквітлим суцвіттям юрби.

2004 р.

Я хотів би...

Я хотів би підсніжником
кірочку снігу пробити
І блакитні пелюстки
в небесну блакить утопити,
І краплина б на чашечку
впала, неначе сапфір,
І мене б обмивав
лісовий кришталевий ефір...

І рука твоя ніжна
мене б із любов'ю зірвала,
І стеблина б у пальцях гарячих
від жару зів'яла...
Хоч для пальців гарячих
стеблина весняна живе,
Тільки чомусь в обіймах їх
хутко завжди вона в'яне,
Тільки вабити очі
красою вона перестане,
Як рука твоя свіжий
підсніжник зі снігу зірвє.

І зів'яла стеблина
лежати б в снігу залишилась,
І, неначе перлина,
краплина б із неї скотилась,
І прозорим серпанком
мороз би її закував...
І на свіжий підсніжник
закохано ти б подивилась,
А підсніжник зів'ялий
любов би твою відчував...

Хто ти, дівчино, з ясним волоссям...

Хто ти, дівчино з ясним волоссям,
З ніжним голосом, наче струмок?
Польовим золотавим колоссям
Пломеніє на сонці вінок.

Може, Ангел з Господнього Хору,
Чи у плоті зоря неземна?
Чом душа моя тягнеться вгору,
Коли образ твій в серці зрина?

Але це є твоя таємниця –
Не питаю – тобі залишу,
Лиш зорею мені залишися –
Про одне тебе в світі прошу!

Хто ти, дівчино з поглядом чистим,
Мов у променях рання роса,
Що розсипалась в травах намистом?
Не від світу у тебе краса.

Хто ти, дівчино з ясним волоссям,
З ніжним голосом, наче струмок?
Польовим золотавим колоссям
Пломеніє на сонці вінок.

1989 р.

Забувають гаї...

Забувають гаї
В молодому зеленому листі,
Будуть очі твої,
Ніби зорі весняні, іскристі,

І у ніжній траві
Я обличчя своє заховаю,
Як зустріну тебе
І навіки тебе покохаю.

І калиновий цвіт
Буде вітер розносити в луках,
І оновиться світ,
І народиться щастя у муках...

1989 р.

Твої мрії і серце...

Твої мрії і серце належать мені,
Й ти для мене у світі єдина!
Ми зустрінемось знову уже навесні,
Як полинуть птахів перелітних пісні,
І струмками озветься долина.

Ми зустрінемось знову – такі ж як тоді –
Від розлуки любов не погасне!
Нам судилася спільна дорога в житті,
Най же шлях осяває завжди в висоті
Незахмарене сонечко ясне.

1994 р.

Весняний сонет

Люблю той час, коли верба цвіте –
Її цнотливий запах, мов в троянди,
Її суцвіть опущені гірлянди
Нагадують про вічне і святе;

Коли земля туга і молода
Вмивається весняними дощами
І в береги вертається вода,
Щоб струмувати в тиші між кущами;

Коли під вечір весь щебече ліс
І не вгаває в луках крик зозулі,
Коли не пригадати нам без сліз
Хвилини щастя у літа минулі.

Весна не повертається в житті,
Щасливі ми, допоки молоді.

2001 р.

Коли троянди промінь...

Коли троянди промінь доторкнеться, –
Відкриє ружа ніжні пелюстки
І сили життєдайної нап'ється
Із вічної солярної ріки.

Коли вуста твої відчують подих
Із вуст моїх – відкриються вони
І поцілунок мить цю осолодить,
Мов перший подих ранньої весни.

Я – промінь сонця. Ти – моя троянда.
Поглянь, яка весна навколо ладна.

1995 р.

Хороші віщі сни...

Хороші віщі сни наснилися мені:
Немов в саду збирав я квіти запашні –
Немов троянди рвав і плів із них вінки
І в воду опускав на березі ріки.

І ті вінки, немов в купальську ніч, плили,
Над ними в небесах кружляли три орли...

Я бачив, як зірки зростали в небесах,
Я бачив, як вінки збирав на плесі птах
І ніс у височінь – за обрій, за моря...
І неба далечінь забарвила зоря.

2002 р.

Не страшно померти...

Не страшно померти,
а страшно прогаяти час,
Не страшно страждати,
а страшно у відчай упасти
І одяг роздерти,
що Бог надягає на нас,
І стати невільним
учасником власної страти.

Не страшно прощати
того, хто жадає *помсти́*,
Страшніше ніколи
самому простити не вміти,
Не страшно у серці своєму
до болю дійти,
А страшно у серці своєму
навік заніміти.

Не страшно любити
того, хто тебе зневажа,
Не страшно любити
того, хто плекає невдяку,
А страшно тоді,
як любити не зможе душа
У цілому світі і вище
істоту ніяку.

1995 р

Хлопчик на березі моря...

Хлопчик на березі моря
Пише кілочком вірші:
Дивна гармонія звуків,
Дивнії перли душі.

Хмари розходяться в небі,
Чайки кигичуть над ним,
Сонце ті вірші читає
Ніжним промінням ясним.

Милий маленький поете,
Пам'ять коротка в піску,
Любить він більше за вірші
Хвилю зелену морську.

Хвиля ж рядки твої змила
Вже і не раз і не два...
Й знову на землю лягають
Післані Небом слова.

1993 р.

Життя моє, морський прибою...

Життя моє, морський прибою,
Щораз-по-раз ти в скелю б'єш,
Та невгамовною водою
Стрімку вершину не заллєш!

Ти безліч раз уже розбилось
І в синє море відплило,
Але тихішим не зробилось,
Але спокою не знайшло.

І де беруться в тебе сили,
І хто щораз тебе зціля?
І знову, й знов шалені хвилі
Летять до берега здаля.

Невже глибин тобі замало,
Невже земля тобі миліш,
Що в кам'яне її забрало
Ти б'єш щоразу веселіш?!

Ні, не земля тобі потрібна –
Не берегів солодка млюсть,
Немов набат, мов сурма срібна,
Ти кличєш, кличєш все когось...

І до тих пір тобі шуміти,
І хвилі гнати голубі,
Допоки скелі височіти,
Щоб перекрыти шлях тобі!

1993 р.

Поетові майбутнього

Твої вірші – не витвір мрії,
Це зойк зболілої душі –
Зелений паросток надії –
Це Суцця Правда – не вірші.

Твої вірші – не щедрий квіт –
Буяння пишне георгіни –
Це між життям і смертю світ,
Це спів під лезом гільйотини.

Це голос, зарізкий для вух
Усіх, хто прагне насолоди,
Це щось тяжке, немов обух,
Що будить зніжені народи.

Це щось легке, неначе звук,
Що досягає далі зору,
Це щось туге, неначе лук,
І щось спрямоване угору...

Твої вірші для слів тісні –
Мов жебраки, що йдуть невзуті,
Немов потоки навесні,
Що утворились з льоду суті.

Твої вірші – коротка мить,
Яка зупинить часу подих –
Стрімку інерцію століть –
У Богом вибраних народах!

2001 р.

Меморандум

Сучасники, друзі мої,
однодумці і ближні,
Мої опоненти,
суперники і вороги,
Усі ми потрапили,
мов скорпіонові – в клішні –
Двадцятье століття
згасило вогні навкрузи!

Двадцятье століття
народи в спіралі скрутило,
Мов бранців – ординці –
рівниною їх повело,
І нікому Богові
слави принести кадило –
Усі перед світом
схилили холопське чоло!

Сучасники, друзі:
знайомі мої й незнайомі!
Нам варто лишити
життеві свої тягарі,
Щоб ніч зустрічати
у полі на прілій соломі,
Та очі розкрити
і бачити зорі вгорі.

Нам варто лишити
мішок, де лиш одягу зміна,
Пуститись в дорогу
і нести лиш болі чужі...
Чи зможе за душу, як відкуп,
щось дати людина,
Як дійде життєва
дорога її до межі!?

Сучасники, друзі,
ми бранці нещасні століття,
Яке, хоч вмирає,
несито нас оком пасе,
І хто принесе з нас
для Господа пальмове віття!?
І хто з нас до Нього
запалену свічку несе!?

У кожного в торбі
образи, бажання і мрії,
У кожного в торбі –
неначе безцінні скарби,
І торба зростає,
а Правда у серці – міліє –
Ми стали не Правди,
а торби своєї раби!

Сучасники, друзі,
ми тонемо в хвилях розбою
І наша мерзота –
для нас лише «проза життя»,
О, як нам важливо
зробитися знову собою –
Зродитися духом –
до Правди знайти вороття!

Сучасники, люди –
учасники богорозп'яття!
Плюгаві слова ваші –
в рани Господні – гвіздки!
О, як же вам важко
носити Господнє прокляття!
О, як буде важче,
як падати будуть зірки!

Двадцятье століття
веде вас до шляху Гомори,
І Ангел із чашею
вже над землею схилився...
О, праведні душі!
Втікайте в духовнії гори,
Щоб ріки скорботи
на ваші серця не лились!

Сучасники, браття!
Усі сподівання здійсняться,
Коли наші совість
і мужність в серцях оживуть,
В Єдиному Бозі –
єдина можливість єднатися,
І кару від світу
Любов'ю Його відвернуть!

Сучасники, браття!
Чи варті чогось ми без Нього!?
Чи є досконалість,
що Бога не має в собі!?
Благаю-молю вас,
заради усього Святого!
Не втрачайте Ісуса,
шттовхаючись в п'яній юрбі...

1994 р.

Франціск Великий

Живу в надії, плачу і люблю,
І від життя нічого не чекаю,
Душа не винна крила журавлю –
За цілий світ я Господа молю,
Бо не земного щастя я шукаю.

Іду собі, аж доки день не згас,
Допоки сонце сяє в високості
За добре все благословляю вас,
Бо на землі ми всі дочасні гості.

У мене вже минулого нема –
Воно не має влади наді мною.
Окрім гріха, не знає світ ярма –
В гріхах душі і тіло є труною.

Приймаю все, що Бог пошле мені
Із вдячністю і в повному спокої,
Бо всі дочасні вартості земні
Ціни не мають в Нього ніякої.

Іду собі, аж доки шлях веде, –
У серці Бога на меті пізнати,
І не знайду притулку я ніде,
І не наступить хтось мені на п'яти.

Мій шлях легкий і мій легкий тягар,
Чому ж його ви обминули, люди?
Шляхом широким вас веде гендляр,
Бо вам не сила розпізнати облуди.

Я кличу вас: та ж зупиніться, врешт!
Хай приведе зупинка вас до тьми,
Чи ж не за вас Господь зійшов на хрест,
Чи ж видно вам, що шлях ваш – шлях до ями?

Не видно вам, бо лиш з хреста видніш,
Не видно – очі до землі прикуті...
Цінив за Бога вище Юда гріш,
Бо форму він обожнив замість суті.

Іду собі, аж доки день не згас,
Допоки сонце сяє в високості
Молюсь за вас, любити хочу вас,
Бо на землі ми всі дочасні гості...

1993 р.

Не шукай же у світі нічого...

Що іще тобі в світі потрібно?
Лише те, що не скоро мине:
Небо синє і марево срібне,
І замріяне сяйво ясне.

Та перейдуть планети і зорі,
І закінчиться часу хода,
Лиш Любов у безмежнім просторі
Безкінечна, безсмертна свята!

Не шукай же у світі нічого,
Не блукай же у світі дарма,
Лиш в Любові – дорога до Бога,
А без неї – надії нема.

1995 р.

Симеон Богоприїмець

Падає листя осіннє
В чисті стрімкі ручаї –
Скоро для світу спасіння
Очі побачать мої.

Вітер затих під горою,
Трави вкриває роса,
Ніч застеляє імлою
Сині стрімкі небеса.

Зорі – мов Ангелів очі –
Дивляться в плесо згори –
Їм ще чекати півночі
З'явлення Зірки-сестри.

Їм лиш у воду глядіти –
Небо заснуло в ріці.
Ангели зійдуть, як діти –
Пальмові вайї в руці.

Досить в темряві блукати!
Лине Архангелів спів:
Йдіть до Ісуса-Дитяти –
Князя Небесних скарбів.

1991 р.

Скінчився день...

Скінчився день і в небі щось відкрилось,
Затихло все, чекаючи дарів,
Неначе хор, зійшли зірки на крилос
Під пильним оком трьох волхвів-царів.

Скінчився день – для людства ніч настала,
Шукають Зірку Господа волхви. . .
Шукайте Зірку, щоб душа не спала,
Щоб не проспали час спасіння ви.

1991 р.

Свята Тереза Мартен

Бринить душа струною щохвилини,
В її мелодії – жага того Життя,
Яке у Небесах – подібне до перлини. . .
Я іграшка Твоя – беззахисне дитя.

Зламай мене, чи дай у руки заскорузлі,
Чи піднеси, чи кинь – без ласки залиши,
Та я в Тобі, Христе, лишусь, мов річка – в руслі,
І відданість моя не висохне в душі.

Бринить душа струною щохвилини,
Бринить душа від повноти Життя –
Мов біла птаха, в Небо миле лине –
Без вороття, уже без вороття.

1991 р.

Св. Йоан Золотовуст у вигнанні

Ні про що, ні про що не жалію,
І нічого у даль не візьму:
Свої зерна у полі розсію,
Та не я їх у полі пожну.

Ні про що, ні про що не згадаю,
Мов життя й не було, й не було,
У чужому далекому краю,
Де снігами мене занесло.

Буду пісню з птахами співати,
Як повернуть вони навесні,
Та ніколи до рідної хати
Не прийти, не вернутись мені.

Лиш вперед – лиш угору дорога,
Де пронизують наскрізь вітри,
О, недарма молитва для Бога
Наймиліша з вершини гори.

1991 р.

Роздуми Св. Августина

Лишити світ – прийняти постриг –
Щоб більше Господа любить,
Посеред скель, посеред гострих
Уже довіку не ходить.

Продати одяг – меч купити –
Людської мудрості зректись
І за Христа життя згубити –
Для світу вмерти, і... спаситись.

1991 р.

Сонет

Князі і Папи, й королі –
Земних багатств вельможні люди,
Що встали з пороху землі –
Сини блискучої полуди,

Серед своїх багатств усіх,
Серед порфіри й оксамиту –
Серед усіх своїх утіх –
Всього лиш люди – діти світу.

Чернець – убогіший за всіх –
Не має власного нічого –
Багатство важить він за гріх,
Що відбирає віру в нього.

І все ж, багатшим є чернець,
Бо діло хвалить лиш кінець.

2015 р.

Не бійся страждання...

Не бійся страждання – в стражданні надія,
Не бійся страждати, щоб рай досягнути!
Хто крові не втратить, і хто не спотіє,
Той Правди страждання не зможе збагнути.

Страждання – святиня, неси його Спасу,
Його Він оздобить в Свою благодать.
Хто любить страждання – позбудеться страху
І більше ніколи не буде страждати.

1991 р.

Зі Сходу й Заходу приходили...

Зі Сходу й Заходу приходили
І землю отчу плюндрували:
Господь карав нас тими ордами,
Як душі гордими ставали.

Від Сходу й Заходу приходили
І руйнували Божі храми:
Серця робилися холодними
І Бог розтоплював сльозами.

І за зневагу Крові Божої,
І за чаклунства, й слів плюгавство,
Сини землі, епохи кожної
Ви потрапляли в нове рабство.

І нині з рабства не звільнилися,
Хоча здавалось – все позаду –
Льоди у серці не топилися,
Тож не цвісти зимою саду.

1994 р.

Нащадкам Ісава

Ви від Ісуса відреклися, люди!
І знаєте про це в своїй душі –
Живий вогонь не проникає в груди,
Бо пристрасть зиску в'їлася в крижі.

Ісуса ви на їжу проміняли,
Що неспроможна серця оживить,
І Правди цвіт в душі своїй зім'яли,
А тому й совість в серці не щемить!

Себе ви добровільно засліпили,
Поринувши у телесвіт примар –
Ви з мавп-зірок божків собі зліпили,
За чечевицю збувши Божий дар.

Ви загубили все, чого й не мали,
А, що знайшли – щастя вам загубить! –
Ісуса ви на їжу проміняли,
Що неспроможна серця оживить!

1995 р.

Три шістки

Три шістки йдуть, як три біди
І сім голів – в коронах роги,
Цей звір виходить із води,
Мов тать з широкої дороги.

Він, ніби барс і мов ведмідь,
А паща в нього є лев'яча –
За ним – злочинства трьох століть –
Під ним земля стає гаряча.

Він йде спокушувати світ:
Блюзнірства кидає зухвало –
Він з сатаною склав завіт,
Щоб царство мороку повстало.

Він рану мав, але зціливсь,
Щоб дивувалися земляни –
Щоб кожен з грішників вклонивсь
Подобі зціленої рани.

Він був уже, та десь пощез
І знову вийшов із безодні,
І зводить ось вогонь з небес,
Щоб нас звести усіх сьогодні...

Сім чаш наповнить Божий гнів –
Сім кар впаде на царство звіра –
Земля у жертву дасть синів,
Коли залишить людство віра.

Три шістки йдуть, як три змії;
Мов жаби, три нечисті духи
Спішать до всіх царів землі...
І вже летять на здобич круки.

1999 р.

Відкрийте перед Господом ворота...

Відкрийте перед Господом ворота –
Зійде з Небес на білому коні.
Це перед Ним схиляється природа –
Земля Йому виспівує пісні!

Схиліться й ви – пихаті та зухвалі –
Збагніть, що ви, немов зів'ялий цвіт,
Що крутиться в вакхальнім карнавалі,
Надіючись собі здобути світ.

Зійдіть униз із висоти яви,
Куди себе в безумі піднесли,
Жадаючи над людством влади й слави
І прагнучи від грішників хвали!

Відкрийте ж перед Господом ворота –
Зійде з Небес на білому коні.
Це перед Ним схиляється природа –
Земля Йому виспівує пісні...

1999 р.

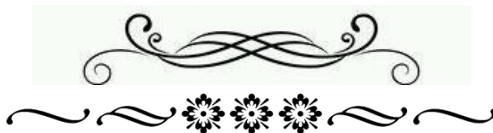
Віра і ліра

Віра і Ліра,
Правда – як мати
І Україна –
Крізь каземати,
І Україна –
Пісня орлина,
І –лебедина –
Та ж Україна!

Встала руїна
Посеред хати
І Україна –
В горі як мати
І Україна –
Божа перлина –
Шарпана вітром
В полі билина.

Встаньмо народом,
Досить вже спати! –
Кличе Вкраїна
Крізь каземати.
Пісня орлина,
І –лебедина
Лине, бо кличе
Нас Україна!.

1990 р.

Заграй, Весно...

Заграй, Весно́, в дуду пастушу!
Удар в литаври скреслих рік,
Наповни власним духом душу,
Аби печаль забув навік!

Луна хай добру вість розносить,
І опріч сон сердець жене.
Прокиньтесь, люди! Спати досить!
Бо сплячим хутко день мине.

Прокиньтесь, люди, – ніч позаду!
Тож страх нічний струсіть з плечей,
Прокиньтесь, люди, вчуйте правду! –
Зніміть пов'язки із очей!

Заграй, Весно́, в дуду пастушу!
Удар в литаври скреслих рік,
І відживи для Неба душу,
Аби печаль забув навік!

1990 р.

Моє покоління

Бредемо в сутінках часів
І мрій збираємо суцвіття,
І розуміємось без слів,
Слова відкинувши, як сміття.

Наш шлях прямує в самоті
І ми невидимі нікому,
О, хто ми, хто ми? Саме ті,
Які життя пізнали втому.

О, ми йдемо не щоб знайти –
Ми лише прагнемо лишити,
Для нас чужі усі світи,
Крім цього, де нестерпно жити.

Бредемо в сутінках часів,
З добра і зла рвемо суцвіття...
Нам зрозуміло все без слів:
Ми зайві пасинки століття.

2001 р.

Людина шукає радості...

Людина шукає радості, але знаходить страждання,
Людина шукає щастя, але знаходить біду,
Людина повинна жити, немов хвилина остання
Прийшла, аби зупинити життєву її ходу.

1989 р.

Підпережись своїм мечем...

Підпережись своїм мечем,
Багряний плащ накинь,
Бо бій гряде, бо ріг гуде –
Ірже у стайні кінь.

За кого буду лити кров
І дім залишу свій? –
Тираном став для нас король
Він ворог клятий мій!

Нехай король який не є,
Але про те згадай,
Що присвятив життя своє
Борні за рідний край.

Життя людське не є тривке –
Лише коротка мить:
Не стане часу нам на те,
Щоб крок ганебний змить.

Отож, меча бери до рук,
Багряний плащ накинь,
Бо бій гряде, бо ріг гуде
Ірже у стайні кінь.

1992 р.

Коли писати...

Коли писати – то у полі,
Чи на узліссі, чи в гаю.
Коли іти назустріч долі,
То спершу – вибрати свою.

Коли комусь не йняти віри –
То лиш тому, хто вже брехав,
Коли будити струни ліри –
То з тим, щоб подзвін не стихав.

Якщо вклоняться – Богу лише,
Якщо ж сміятись – від душі,
Якщо вкладати душу в вірші,
То хай про вічне – ці вірші.

1990 р.

Шосте квітня – зима на порозі...

Шосте квітня – зима на порозі –
Повернулась у вирій весна,
Знову тануть сніги на дорозі,
Берегами буяє Десна.

Поховались шпаки десь від снігу,
А учора ж співали вони...
І не чутно дитячого сміху,
Бо веселість яка ж без весни!?

Шосте квітня – невдовзі – за північ,
А сніги – безупинні сніги...
І нікого, щоб холоду – відсіч,
Щоб Десна увійшла в береги.

Балада про Валтасара

Північний час у Вавилоні,
Все місто в мороці і сні,
Усе воно, як на долоні
Для тих, хто десь у вишині.

Світилось в царському палаці –
Сягнув zenіту вже бенкет,
Вино лилось в горлянки ласі:
Валились гості на паркет.

Цар Валтасар від влади п'яний
Вином зухвальство розігрів,
Хоч поки що і не буянив,
Але на велич захворів.

Із лука цар почав стріляти –
Збивати яблука з голів...
- Ну, що на це ти скажеш, брате?
Чи ти не бога тут узрів?

- Єдиний, – кажуть, – ти у світі,
І рівних десь тобі нема...
До плазунів потрапив в сіті
І ось, на пси зійшов з ума:

Звелів нести посуду Божу,
Щоб з неї трунок свій хлебтять...
Послав до храму днесь сторожу –
Аби скоріше богом стать.

Ось п'є вино він з чаші гніву
І каже: «Бог я – над усе!
Співай хвалу, хто не лінивий –
Винагорода є за це!».

Аж бачить цар, і ледве дише:
Рука вогненна на стіні,
Вогненным пальцем швидко пише
Таємні букви вогняні.

- Читайте, слуги! – цар волає, –
Проймає жах його наскрізь,
Тремтіння вмить його проймає –
Згоріла пиха, наче хмиз!

Та грамотії, вчені й маги
Не владні в тому щось збагнуть,
Хоч бракне їм на те відваги
Царю відкрити справи суть...

На ранок цар заснув в знемозі –
Заснув в важкім передчутті...
Розпочались бурхливі грози –
Останній грім в його житті.

Гроза царя не розбудила –
Раби зарізали у сні...
У Вавилоні – свіжа злива
Раділа сонцю і весні.

Весняна арфа

1.

Рясно квітнуть в саду абрикоси –
Завітала, нарешті, весна!
І у росах завітчує коси
Над водою верба запашна.

Дружне бджіл долинає гудіння –
Радість праці довкіллю дає,
І веселе – струмка жебоніння –
Веселить воно серце моє.

Вже для смутку немає підстави –
І від рани зникають рубці –
Не шукаю ні щастя, ні слави,
Бо усе – у Господній руці.

2.

Краса весняна – великодня –
Біліє вишня у фаті.
Воскрес Христос – тремтить безодня –
Воскреснуть в Господі Святі!

Воскрес Христос – кумири впали,
Воскрес Христос і рай зрадів,
Вмирає світ в зеніті слави,
Бо слави світу він хотів.

Воскрес Христос – звільнилися люди –
До Нього йдуть благі й лихі,
Зникає час пільми й облуди,
І час покути за гріхи.

2021 р.

Почалася осінь в серпні

Почалася осінь в серпні –
Задощило навкруги.
Де ви, спеки дні нестерпні –
Жнив закляті вороги?

Десь туман, повсюди – мряка,
Тъмянні айстри вогняні,
Далечінь – зовсім ніяка,
Хмари – коні вороні.

Хмари – коні, вітри – буйні,
Блякне злото пишних нив,
Вітрів арфи – семиструнні,
Вітрів струни – з буйних грив.

29.08.2021 р.

Вечір на Святого Василя

В небі синім – Волосиня,
Попід стріху – снігурі,
Снігу біла парусина
Розстелилася в дворі.

На оборі – як в коморі
Пахне сіяним зерном,
В небі ж хтось посіяв зорі
Понад місячним серпом.

В небі – тиша, в селах – тиша,
Все завмерло навкруги –
Далина спокоєм дише –
Лиш поскрипують сніги. . .

Поєми різних років

МЕСІЯ

ЧАСТИНА 1

Пісня 1.

Кожна країна в часі
певному має символ,
символом Ізраїлю
в Іродову добу
був фарисей поважний –
бездоганний зовні,
а який всередині?
Хоч який би не був.

І на правду здавалося,
що йому бракує?
і від вітцівських передань
й на крихту не відступав:
не сідав до трапези,
не умивши руки,
і лише поганам
позику в ріст давав;

Жертвував десятину –
навіть із м'яти й кмину;
не працював в суботу,
лиш рахував ворон;
а щоб нечисте з'їсти –
навіть сказати смішно –
надто для цього добре
знав фарисей Закон!

Й згадувати не варто –
це бо й так зрозуміло –
першим був патріотом
із юдейських рядів:
чекав, як усі, Месію,
надіявся на Месію,
і поглинав в чеканні
хижки сиріт і вдів...

Фарисей був флагманом –
прапором епохи,
йшов за ним юрбою
«богоносний» народ,
фарисей був стержнем
для всієї Юдеї –
і гарантом майбутнього,
й охоронцем чеснот!

Фарисей був першим,
хто прославляв «пророків»,
що були не від Бога –
від князя світу цього,
фарисей же першим
каменував пророків –
І проклинав пророків,
що не сприймали його,

Тих, хто не міг збагнути
всіх його «добрих намірів»;
оцінити належно
непересічний хист,
Тих, хто нахабно зважився
в душу його заглянути
і у ній розгледіти
хижий пекельний зміст.

Пісня 2.

Ніби грім весняний,
проповідь Йоанова
розбудила від сплячки
тих, хто дрімав в імлі,
Навіть затяті книжники
Йшли до нього хреститися –
«неба синами» названі –
Разом з «синами землі».

Стержень зла похитнувся:
йшли народу тисячі,
каялися й хрестилися
у Йордані-ріці,
Ті ж, які в душі своїй
ревно гордині молилися,
хоч і йшли хреститися –
з каменем у руці.

Чому Божому Синові
треба було хреститися?
чому хрестився Господь –
Він бо не знає п'ятна?
відповідь – у Відкупленні –
мудрість уся – в Відкупленні –
взята в Йордані Господом
наша тяжка вина.

Хрещення у Йоана –
символічна прелюдія
хрещення на Голготі,
яким врятовано світ,
Бог простив гріхи наші,
Він же їх спокутував
і уклав із Церквою
Новий – благий Завіт!

Пісня 3.

Христос іде по світу
із віку в вік наступний,
не знаючи спочинку,
Він стукає в серця.
Коли людина стукає,
Господь їй відчиняє,
та не відчинять Сину,
незнаючі Отця!

Христос ходив три роки
в далеких землях Юди,
і три тисячоліття
Йому по цьому йти,
Аж доки час настане
Його Страшного Суду
для тих, хто полишили
нести свої хрести.

Покаймося: під дверима
уже Господнє Царство –
пройдіть одне митарство
усі, хто в вірі жив,
Скоро змія прадавнього
буде Ангелом сковано –
і до Пекла скинуто –
до Останніх Жнів!

Христос ходив по світу,
мов сіяч,
хоч світ – одна незорана
дорога,
та сів Він Слова –
зернини Бога,
що проростають
крізь надію й плач,

що з благодаті
набирають сили
і визрівають
в повні колоски,
Щоб їх для Царства
Ангели скосили...
та люди більше вірять
у казки...

Зерно Господне
з снігу проростало,
хоч крук змагався –
все не позбирав,
Зерно ж, яке не вмерло –
те пропало,
так само,
ніби крук його украв.

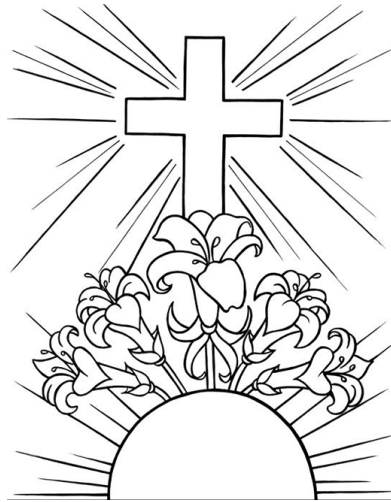
Зерно, яке не вмерло –
те лишилось
саме з собою –
доки зігніє,
Зерно, яке не вмерло,
те пошилось
у справжнє
самознищення своє.

Христос ходив по світу
і чинив
чудес багато,
що доступні Богу
і не один
увірував у Нього,
Бо для людини –
непідвладна річ:
єдиним словом

з мертвих воскресить,
чи у вино
перетворити воду.
А хтось, крім цього,
знамення хотів
І для спокуси
згадував «братів»,
Бо не бажав
Месії – із народу!

І треті лиш –
не густо їх було –
і без чудес
в Христі пізнали Бога,
Бо серце їхнє
Світло прийняло,
Що йде завжди
від Істинно-Живого.

ЧАСТИНА 2

Пісня 1.

Душе моя, ти темна,
мов блудниця,
допоки ти Христа ще
не знайшла,
Тебе веде, мов проводир –
денниця,
і ти в мерзоті
не вбачаєш зла!

Покайся, щоб духи злі
тебе лишили!
Коли б сама себе ти
відрекласть,
Мов нова кров
в твої б влилася жили –
за тебе ж теж
Христова Кров лилась!

За всіх лилась –
не всі бажають пити –
не всім відкрилось
Тайну зрозуміть!
Простіше страх і біль
в гріхах топити,
аніж себе
залишити зуміть.

Себе лишити
й бути з Богом разом,
й не забажати
кращого повік...
Та гріх, мов меч –
він б'є по тім'ю плазом –
мов блекоти
підступний чорний сік.

Цей чорний сік
струмує в жилах Юди,
мов до магніту,
чорні йдуть думки...
бувають в світі
різні-різні люди –
бувають агнці,
хроби і вовки.

Юда вовком
не був ані трохи –
ані впертим
вкрай віслюком –
не мав у цьому
світі дороги –
зростав стеблиною
над піском.

Воду брав –
давав отруту,
отрута живила
стеблину-Юду.

Пісня 2.

Сон, це звичка людська –
це потреба людини,
але сон відбирає
у душі благодать,
щоб не втратити Бога,
варто душі молитись –
варто душі чекати
Духа Святу печать!

Коли вирують пристрасті –
дух спочив у людині,
склав благодатну зброю –
руки свої умив,
розум тоді у пристрасті
вірним стає попихачем –
адвокатом продажнім
найчорніших гріхів.

Христос не спав і молився
на горі Оливній:
«Коли це можливо, Отче,
хай чашу не вип'ю цю!
Але нехай здійсниться
Твоя, небесна воля!» –
Христос не спав і молився,
вручивши Себе Отцю.

Христос не спав і молився –
ніч настала остання!
Апостоли спали солодко,
мов малі дітлахи,
Христос їх просив не спати
і чекати світання –
час надійшов покути
За чужі гріхи.

Христос нас просив не спати
і чекати світанку –
ворог людського роду
полюбляє пільму,
Христос нас знаходить сплячих!
Чи буде так до останку,
чи й на Останньому Суді
нас будити Йому!?

Жертва була приготована
на горі Оливній,
Жертва була Агнцем
й Отець Її прийняв,
Завтра ж має звершитись
те, що має звершитись,
кожен читав у пророків –
жоден віри не йняв.

Пісня 3.

Аж ось вона –
з мечами та з киями
попихачів
озвірена юрма –
Замиготіло
у саду вогнями
і стала ще густішою
пільма.

Здавалось Учням:
добре – все позаду –
немов пташата
вчули писк щурів:
хотілось стрімголов
втікати з саду,

щоб не дивитись
на відразу зраду,
й на лютість невгамовну
ворогів...

Та ось прийшла готовність
на віч стати –
хоч би й кістками
за Вчителя лягти.
Коли б не Він –
блищали б лишень п'яти,
а з Ним не страшно
муки всі знести.

Бо поряд з Ним
стає хоробрим кожен,
хто полюбити
Вчителя зумів,
хто не від світу –
хто від віку – Божий,
нехай би світ увесь
осатанів...

Пісня 4.

Поцілунок Юди –
про нього будуть писати,
починаючи з Джотто –
тема він для майстрів,
Поцілунок Юди –
квінтесенція зради –
квінтесенція страти
всіх майбутніх шляхів.

Здавалось би:
і що у цьому дивного?
чи не траплялись нам
в житті артисти:
мов медом маже,
так на тебе дивиться?
та маже так,
аби солодше з'їсти.

Це – не про Юду,
з ним – усе складніше –
він постать суперечлива
й трагічна,
Колись він з кола
фарисеїв вийшов,
та серцем в нім –
залишився довічно.

В Юди була
одна таємниця –
її, крім Ісуса,
ніхто не знав –
Він не бачив
у собі злочинця,
бо патріота
в собі вбачав.

Чуда нам від безвір'я –
не ліки,
Юда звик
до Христових чудес,
Бачив: оленем
скачуть каліки,
бачив: Лазар
з мертвих воскрес...

Бачив усе
і – на очі власні –
бачити це ще –
не розуміти,
люди у світі цьому –
нешасні
тому, що мудрості
мало в світі.

Юда премудрістю
жив чужою –
Тою, що в ній
глупоти – без міри:
Господа він
рахував ізгоєм –
вірив, як в сонце –
в примари сірі.

Сірі примари
жили в народі –
Над фарисеями
крила здіймали –
Ті, що постали
колись з безодні –
Учителями
народу стали.

Юдину думку –
тримали в сітях,
Сумніви вічно
у нім будили,
Ангелів він не
побачив в дітях,
А у відступництві –
край могили.

Юда гадав собі –
знає все він,
Юді здавалось:
Ісус не знає,
І безпросвітна
гордині темінь
Вже наближалася
в нім до краю.

Юда Ісуса
судив Законом.
Руки не вмиті –
це гріх для нього,
Марив у сні він
всесвітнім троном –
Бачив в Ісусі –
царя земного.

Й знов повертався
на круги своїя –
знов бунтував
у душі завзято,
цупив пожертви,
Судив «ізгоя»,
І утікав десь
в суботу й свято.

Докори совісті –
ним незнані –
не дозволяв їй
підняти голос,
тож опинився
в ворожій стані
і від загибелі –
вже за волос.

Пісня 5.

Чорна думка
просвердлило розум,
Чорне скло
перед очі встає:
чому ж все,
як би мало бути,
у товаристві
нашим не є!?

Чому ж народ
навчає Учитель
зовсім не так,
як вчив Мойсей?
Чому невірних
учить любити
і поважати,
ніби людей?

Чому говорить:
«Закон не спасає»,
чи ж не Законом
спаслись праотці?
Чому суботу
Він зневажає?
Значить Йому
важливіші сліпці!?

На зраду рушив тать,
як «ангел Ізраїлів»
А срібники? Так це лиш,
як годиться!
Ні, він не вірив,
але майже вірив,
що ним Ізраїль врешті
возгордиться.

Пісня 6.

Колись Петро
Учителя просив
Себе на смертні муки
не віддати –
Не знав, що значить
Вмерти і Страждати,
земні зв'язки
у серці ще носив,
Немов багач –
старі, подерті шати.

І ось тепер
у нього меч в руці –
не віри меч,
але тілесна зброя,
Якою воювали
праотці,
із боягуза
робить меч героя,
Надіються ж на нього –
лиш мерці.

Петро тоді
забув слова з Псалма,
що кращий меч –
це Істина Господня
І що для Учня –
іншого – нема,
в меча ж земного
дія є зворотня...

Петро забув,
а Вчитель нагадав.
І тут Їх розлучили
без прощання.
Була ще ніч,
та вже ніхто не спав –
Апостоли чекали
на світання,
Була ще ніч,
та вже Петро не спав.

Написано:
Петро відрікся тричі –
до того часу
й сам себе не знав,
І лиш коли
Христу зирнув у вічі –
із жалю плакав гірко
і стогнав.

Петро відрікся!
Не збагнеш, як сталося!
Така розплата
за самонадіяність!
Як меч – об камінь,
так тоді зламалася
самоомана
об жорстоку дійсність.

ЧАСТИНА 3

Пісня 1.

Христове мовчання –
найбільш вичерпна відповідь,
і стала вона для суддів Його –
єдиною.

Бо Істину розум людський
сприймає на-вिवорот,
коли перестане людина
бути людиною.

Бога людям не зрозуміти,
наче равлику – людських слів,
Швидше Його спізнають діти,
ніж радники цісарів і королів.

Подумати лише:
життя людське
складається із тисячі
дрібничок,
Тому воно і є
таке слизьке –
Лушпиння безліч –
лиш цибулі личить.

Між нами й Богом –
зведена стіна!
І не чиймись –
нашими ж руками.
Сліпими робить
більшість з нас вона,
а декого – вовками
й хробаками.

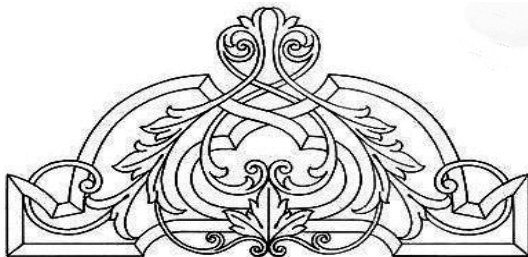

Пісня 2.

Є міф, що Каїафа
не помер,
невидимий –
у світі він лишився,
і чорні справи
чинить дотепер
найголовніший
всіх часів убивця!

Невидимий –
з Христом веде війну
за кожне серце
в кожній хвилі часу,
Дублюючи собою
Сатану –
як антитеза
історична Спасу.

Хто ж такий Каїафа?
Охоронець устоїв,
що звиряє по книгах
кроки свої і чужі.
Він готовий славити Бога –
та лиш вустами –
зневажаючи Істину
у глибині душі...

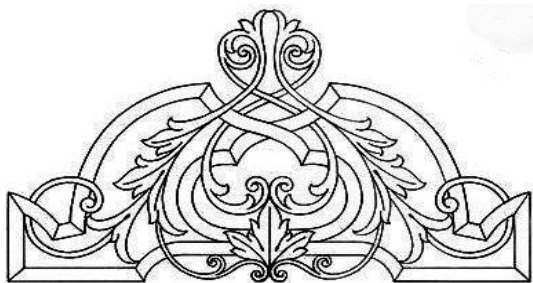
Пісня 3.

Після всіх звинувачень
в адресу префекта Пилата
необхідно сказати
слово в його захист:
Пилат був льодом,
а лід не може палати,
долиною був він,
долині ж нижче не впасти,

Каменем був він –
камінь серцем не плаче,
чи ж може камінь бути
сентиментальним?

Зубом був він
в імператорській пащі,
Ні, не жорстоким,
а політично лояльним.

Потрапив під руку б
Пилатові брат,
І Понтій не зміг би
його врятувати –
бог бо Пилатові –
це імператор,
Бога ж Ягв́е
не пізнає Пилат.

Пісня 4.

Аж ось і натовп
виходить на сцену
із істеричним своїм:
«Розіпни!».

Немов головою
б'ються об стелю –
біснюють наймані
крикуни.

Скажете: в тім –
результат пропаганди!
Натовпом вміють
маніпулювати
Представники
неформальної банди –
під ярликом
офіційної влади.

Справа ж не стільки
в певній причині,
адже таким є
фенóмен юрби –
важко собою
лишитись людині,
коли навколо –
Бельяра раби...

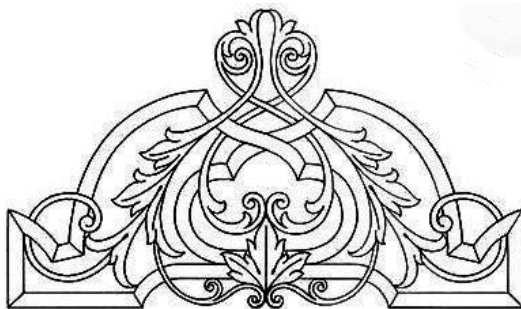
Багато з тих,
хто участь брав у злочині,
згадають,
як повернуться додому,
шаленство темне
і писки розлючені...
Причина ж божевілля –
невідома.

Згадають, та не зможуть
зрозуміти:
з яких джерел
засліплення взялось?
А поряд будуть
бавитися діти –
здаватиметься,
ніби в цьому світі –
не сталось щось
і щось не відбулось.

Неначе сон
зникатиме у пам'яті
хвилина звірства –
хвиля отупіння.
Життя ж і далі,
ніби вічний маятник,
гойдатиме із радощів –
в терпіння.

Пісня 5.

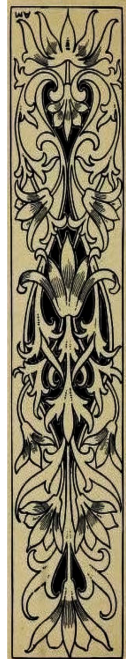
Близькі ці слова:
Христос і Месія,
тотожні поняття:
Місія; Хрест,
Хто кров'ю своєю
не скропить засіви,
той сів для себе,
а не для Небес.

Місія – в сенсі –
Хресна дорога,
Місія – апогей
самозречення,
Коли веде нас
десниця Бога,
кожен крок наш –
повний значення!

Люди ж частіше
мислять інакше –
Люди бачать
все навпаки.
Людям потрібна
богиня Лакшмі,
щоб із неба
хапати зірки!

Раб за Пана
нічим не ліпший:
Пан осуджений був
і вбитий.

Шлях до слави
людської – лівий!
шлях до Бога –
терням вкритий!

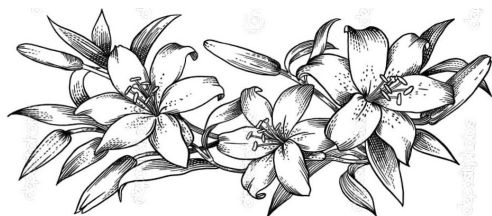

Пильнуй, щоб звичаям
на догоду
не жертвував ти
Господню частку:
краще від світу
знести погорду,
аніж до світу
упасти в пастку.

Христос людським
судом осуджений –
Христос сатанинським
суджений осудом,
Христос із Церквою
буде одружений
і буде Любов їй
єдиним посагом.

Збирай же, Церкво, посаг –
будь гаряча,
Бо тепла Церква –
це будівля світу,
Сіль – несолонна
і душа – незряча,
Що комарів проціджує
крізь сито.

ЧАСТИНА 4

Пісня 1.

О, уявіть на мить
й скажіть, о матері,
чи важче б вам було
прийняти хресні муки –
розп'ятими самим
конати на горі,
чи бачити синів
пробиті ноги й руки?

Марія хрест несла,
але – невидимий оку,
а чи зможе зміряти
хтось його вагу?
Під хрестом цим людина
не ступила б і кроку,
під хрестом цим ступала,
Непідвладна гріху.

Марія разом з Сином –
розп'ята незримо,
невидимо з Сином померла,
хоч в Ній лишилось життя,
невидимо з Сином – похована
в околицях Єрусалиму,
невидимо з Сином воскресла
вранці третього дня.

Пісня 2.

Гора Голгота – камінь мертвий -
Кістяк прадавньої землі,
По ній весь світ навпіл роздертий –
Розділений в добрі і злі.

Гора-вампір,
напоена кров'ю злочинців,
щораз то більше
страждала вона від спраги,
Мов риба спіймана,
що хапає повітря,
та це повітря
їй не дає наснаги...

Мідні сандалії
брязкають об каміння,
край хреста на землі
лишає рівчак,
Крайня спрага –
спрага людського спасіння –
віддзеркалена
у Христових очах.

Лишилося Йому
зійти на гору смерти,
не впустивши хреста
зі Своїх рамен,
щоб померти –
книгу злочинства стерти,
заради вибраних
Богом-Отцем імен.

Важко дихають
гладкі фарисеї –
їм уперше
підійматись сюди:
Прагнуть смерті –
смерті свого Месії,
як пустеля
прагне ковтка води.

Їхні очі
напружені від азарту –
лиш би тільки
справа дійшла кінця!
Весь Ізраїль
ставлять вони на карту,
щоб згубити
Сина в Ім'я Отця...

Пісня 3.

Легіонерів очі –
скла кристали –
роблять злочини
демонів із земних –
Їм не вперше
справу мати
з хрестами,
що він чинить? –
не знає ніхто із них.

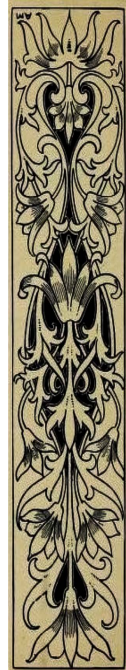

Це вони своїми руками
вшили
свинцеві flagrum
у сирець-ремені,
Це вони – ткачі,
що мотають жили,
криваве місиво
з спини Його зробили,
Й ним не обмили
душі свої брудні.

Це вони Його
«коронували» –
блзнювали
й били по голові,
Це вони в Обличчя Богу
плювали
і місили порошок
в Його Крові.

Це вони тепер,
обхопивши зап'ястя,
приставляють
до них тупі гвіздки
І, викрикуючи
юдеям прокляття,
б'ють навідмаш,
пронизуючи кістки,

Це за них на хресті
Месія молився –
у житті вони
не мали вибору:
кожен з них бо
пекла рабом вродився –
в цьому рабстві
врешті-решт би й вимерли,

не залишивши
своїх нащадків по-тілу,
але лишивши
спадкоємців духовних,
що ненавидять
кожну ворону білу,
визнаючи воронами
лише чорних.

Та на Голготі
сталось незбагненне:
Ізраїль втратив навіки,
а Рим – знайшов,
Виміняв перли він
за ядро ячменне –
шляхом Ісава
Яків із гір зійшов...

Пісня 4.

Видно Хрест здалеку –
він на самій вершині;
непорушна тиша –
самої смерті сноха,
вже давно римляни
справу свою звершили,
не відчуваючи в серці
дії страшної гріха.

Чи не вони встановили
для всіх закони єдині,
що в розмаїтті власному
зводяться до одного:
Горе переможеним!
Горе й кожній людині,
що у своїй зухвалості
не розуміє цього!

Горе переможеним –
горе вам, римляни –
звірі в душах ваших
вас перемогли,
Ви жили, пануючи
із земними царями,
але тілом пануючи,
ви нутром зігнули!

Коли земля затрясється
і ніч серед дня настане,
будете з страху тремтіти,
мов на осиці листки,
Будете з страху тремтіти
й ви, Авраамові діти –
ви, що руками чужими
вбили у Руки гвіздки.

Коли сховається сонце
в зеніті своїм до намету,
Сама лиш Матір Марія
стоятиме біля Христа,
скаже Господь: «Звершилось!» –
щось струсоне планету,
вийдуть з гробів померлі –
ввійдуть в святі міста.

Коли земля затрясється,
здрингнеться душа у Юди –
 кине він ціну зради
Каїафі до стіп.
І роздере пазурами
свої волохаті груди –
той, хто Господу камінь
дав у подяку за хліб.

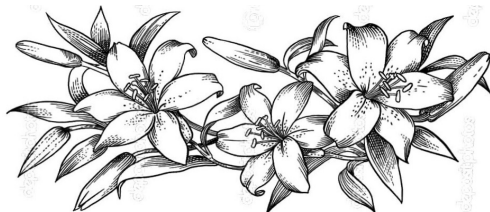
ЧАСТИНА 5

Пісня 1.

Грїб привалено каменем:
не спить нічна сторожа –
їй бо чітко сказано:
«Пан, або пропав!»,
Вбивці тремтять, щоб Жертва
не встала з смертного ложа –
щоб Господь не воскреснув –
смертю смерть поправ!

Невже Сатана не знає,
що боротьба – позаду?
Чому ж кулаком махає,
коли скінчився герць?
Голову вже розчавлено
вельми древньому гаду,
Тіло ж його звивається,
власну віщуючи смерть.

Христос виходить із гробу,
камінь важкий не порушивши,
Христос проходить крізь камінь –
Тіло Його Святе!
Нині звершилися з Церквою
Господа-Бога заручини,
Тільки у світі цілому,
ніхто ще не знає про те.

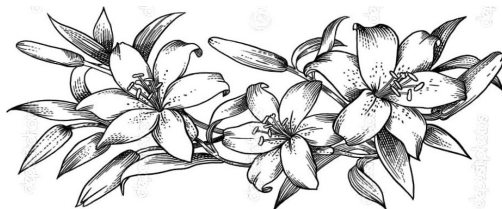
Втоне в тумані ранковому
Єрусалимська долина,
в час, коли по місту
бігтимуть римські зайди,
Прийде до гробу Господнього
заплакана Магдалина –
прийде шукати Живого
між мертвими і не знайде.

Тих, хто шукає Господа,
Він втішає першими,
ті ж, хто за Нього вмирає –
отримають кращі вінки
в час Воскресіння спільного,
в час, коли буде звершено –
буде у Бозі стверджено
Царство Життя навіки!

Пісня 2.

Та ще кривавим
хрещенням
Апостоли будуть
хреститися –
вмирають діти Ісусові,
розіп'яті на хресті;
Будуть тілами праведних
в ріках мости моститися,
щоб наповнили Церкву
Бога Його Святі!

Хто себе не відрікся,
учнем Його не стане,
бо сильніше за Істину
любить земне життя,
Навіть, якщо надіне
скромну чорну сутану,
на бенкетах любитиме
він почесні місця.

Панувати не кваптеся
із царями земними,
вхід бо в Царство Боже
збудований для малих,
Не змагайтесь піднятися
в царстві світу над ними,
щоб у Царстві Божому
бути посеред них!

Хто великий у світу,
мусить карк зігнути –
щоб увійшли у Царство –
пиху нам збити слід,
Але скоріше крізь вушко
голки пройдуть верблюди,
аніж великі світу
лишать для Бога світ...

Хто великий у світу,
той у Христа – найменший,
а найменший у світу –
великим буде в раю!
Всі ми недосконалі –
Бог нас всіх довершить,
як оберемо волю
Божу, а не свою.

Наша воля прагне
Вавилонської вежі –
царства розкоші, ліні
і земних насолод,
Всім людським сподіванням
не встановлені межі,
окрім смерті одної –
вартової чеснот.

Прийде у ймення власне,
приймуть в ньому «месію»
ті, які Месію
в злобі розіп'яли,
Ті, що шукали в світі
для життя спасіння –
в світі його шукали,
тому і не знайшли!

Той, хто прагне світу,
він Христа не приймає,
не приймає Крові
тої, що Бог пролляв,
Але іншої їжі
в цілому світі немає,
щоб її споживши,
смертний – безсмертним став!

Час настане вибору
між Життям і Смертю,
хто життя врятує –
вибере Вічну Смерть!
Людство, присвяти себе
Непорочному Серцю!
Бо нерівним буде
твій з дияволом герць!

Людство, посели себе
в Найсвятішому Серці!
людство, відречися
серцем від сатани!
Церква з перемогою
вийде з страшного герцю –
в білий одяг Церкви,
людство, себе зодягни!

ЧАСТИНА 6

Епілог

Усяк, хто прагне, йди і пий –
Течуть Води Живої ріки –
Черпайте даром! Бо Святий
Здобув для нас його навіки.

Пізнайте Істину Святу –
Повірте в цю спасенну Звістку –
Вручіть серця свої Христу –
Отця Небесного Первістку!

Вдягніться в шати всесвяті
І змийте лід сердець сльозами,
Бо Він – розп'ятий на хресті –
Страждає й нині разом з нами.

Пекучі – сльози, наче сіль,
Та гоять ними Божі рани –
Спасіння прийде через біль
І день його – не за горами!

КОЗАК-ЧЕРНЕЦЬ

ЧАСТИНА 1

Пісня 1.

Коли весна до нас приходить,
Тепленько скрізь у нас стає.
І дід вербовий пліт городить,
І баба байдиків не б'є –

Цибулю садить на городі,
Бо не сидиться на печі...
Із року в рік у нас в народі
Весна на рік дає харчі.

Для козака весна, як мати.
Для гречкосія – як жона.
Лиш тим, хто хоче гендлювати,
Не дуже вигідна вона.

Розтане сніг, порозпускає,
В річки біжать дзвінкі струмки...
Отак воно завжди буває,
І не буває навпаки.

Сховаєш сани під повітку,
У віз волів не запряжеш,
Потрапиш, наче пташка в клітку,
І, наче кінь зі стайні, ржеш.

Та ще й води прибуде в Бузі:
Мости, на раз, усі знесе...
Сиди й співай, як одуд в лузі,
І вийде так: ні те, ні се.

О, Боже! Гарно як весною!
У лісі так, немов в раю!
Коли б іще була зі мною,
Кого люблю, немов свою...

Але вона про те, чи ж знає?
Та як ти скажеш їй про це,
Вона ж Вершка за батька має,
Вона у гаю не вбирає
З дівками стрічками гільце...

Коли ж в неділю в церкві рано
Вона з'являється сама,
Повз мене йде моя кохана –
Немов би трішечки сумна.

І так до мене доторкнеться,
Мов ненароком, рукавом...
А серце в неї сколихнеться,
І у моему відгукнеться,
І стане добре нам обом.

І стане нам... Хоч би й довіку
Стояти б, з місця не зійти...
Як мало треба чоловіку,
Щоб щастя в світі цім знайти.

Знайти – не жарт. Не втратить – важче.
Продовжить – доля заслабка.
Розлука скаже: «Геть, лайдаче,
За жінку – шабля в козака.

Коня пришпор, бо Січ далеко,
А місця більш тобі нема...»,
Ось до гнізда летить лелека,
Мене ж з села жене весна.

Пісня 2

У війта в наймах я тинявся –
З дитинства був таким мій шлях:
До мозолів напрацювався
В його садах і на полях.

Аж ось у Крим поїхав з братом,
Пів-воза солі привезли...
А з часом, з солі став багатим –
Купив корову та воли.

Старенька мати вже чекала,
Що ось, невістку приведу...
Аж на село біда упала –
Чекать не довго на біду.

Загін гусарський із Варшави
В село раптово завітав:
Вельможу лагодити справи
Король до гетьмана послав.

У панотця заночували:
З корчми горілки нанесли,
І так всю ніч бенкетували –
Дурними стали, як осли!

Селом на ранок розбрелися,
Немов від тяжкої біди...
А в хвильку ту сестра Орися
З відром пішла набрать води.

Один угледів: дівка статна –
Чи від горілки, чи з весни,
Сказав до неї: «Ясна панна,
Мене до серця пригорни!».

Йому Орися: «Ясний пане,
У Гданську панни пошукай!»
Та лях – вчепився – не відстане,
Неначе житній Дід-Бабай!

А я тим часом вийшов з хати,
Дивлюся, леле, він сестру
Потрафив за косу хапати...
Та я ж тебе у пил зітру!

Заїхав в зуби – лях – в багнюку!
Схопивсь за шаблю – я – за кіл.
Зрубав кілка – поранив руку...
Та ніж мій вклав його на стіл.

І доки не протверезились
Гусари-ляхи у селі,
Ми з братом війтові з'явились
Раптово, наче з під-землі.

Вершок почув; потупив очі;
За мить на мене їх підняв:
«Дурне і зле вчинив ти, хлопче,
Немов би розум хтось відняв!

Тож, щоб село не спопелили
Варшавські зайди-лайдаки,
Сідлай коня; жени щосили –
Жени до Січі навітки!

Мого візьми і мчи-но чвалом
Перед шляхтою – повз майдан...
Чекай... візьми ось торбу з салом,
І хліб, і цей ось ятаган.

Його колись із турка зняв я,
Коли здобули ми Хотин
Та подалися в Подунав'я,
Лиш круль підвів нас – сучий син!».

Вершок обняв мене, а Галя
З'явилась лишень у вікні...
Шарпнув повіддя, рушив чвалом
На білім красені-коні!

Пісня 3

Прибув у Київ. Шлях хоч гаком,
Та Київ як ти обминеш?
Зробитись в Києві б монахом –
Сховатись в Лаврі можна теж.

Ченцем зробитись, замолити
Той гріх, що кров людську пролив;
В душі світильник запалити,
Бо душу Бог на те створив!

А Галя ж як? Невже навіки
Розбіглись наші два шляхи?
Як Буг з Дністром – сусідні ріки...
В них розлуч – гори. В нас – гріхи!

О ні, допоки бачать очі,
Допоки в скронях кров гуде,
Що-Божа днина і щоночі
Не зупинюся я ніде!

Ні не на Січ – мій шлях, а далі –
Мій шлях в Яхнівку – через Січ,
Бо з Січі я вернусь до Галі!
І через день і через ніч.

І через терня та негоду,
І через муки та рубці,
Бо не боявся лиха зроду,
Як не боїться вовк вівці.

Яка краса це місто-мати,
Яка краса його Дніпро.
На кручі б стати й споглядати
Коси піщаної перо.

І раптом дзвони залунають
В передвечірню тиху мить,
А хвилі в променях заграють,
І болем серце защемить:

О, Київ – серце України
І слава Давньої Русі,
Перед тобою ще коліна
Зігнуть колись народи всі.
Ні, ти не силою багатий,
Неволити – не твій уділ,
Ти є єдине місто-мати
Для всіх слов'янських душ і тіл.

Пісня 4

Прибув на Січ з конем – паромом
Дніпром на острів переплив.
Зійшов на берег з першим громом,
бо грім весняний загудів.

«О, будеш, друже, отаманом», –
Сказав до мене кошовий, –
«Дивись, та він же з ятаганом!
А покажи-но хрестик свій?».

Шарпнув сорочку – хрест на грудях,
З яким хрестили панотець
У Тайні тій, де Господь в людях
Надії світить каганець.

«Як звати? Яків? Хитрий мабуть?
А де турецький меч дістав?».
Рубін з рук'я очі вабить,
Тож нині Яків «Турком» став.

Пісня 5

Наука Січі є багата
На таємниці до життя:
Уміє Січ перемагати,
І решту – знає до пуття.

Махати шаблею – не штука:
Уміють й лядські шляхтичі,
Але війна – така наука,
Яку не вивчиш на печі.

Війна – не бій – пекельна праця!
Війна, це вміння виживать
І віддавать життя «на тацю» –
За віру й Правду віддавать!

Війна така не всім відома:
Один біжить, як хижий звір –
Його жене від праці втома –
Виблискує в жадобі зір.

А інший, в пір'ї, мов папуга,
Та в марнославстві – мов павич,
Прямує з Кракова до Буга,
Мовляв, дивіться: я шляхтич!

Такого бій наситить швидко:
Отримав рану – буде шрам,
І буде всім у Польщі видко...
У нього це, як в жида крам.

І в нас в Україні є подібні,
Але лише – не на Січі –
Якби не так, то турки в Відні
Давно б сиділи, як сичі.

Війни науку Яків вивчив,
Хоч у бою ще не бував,
Та голіруч бика калічив
І в пальцях талери ламав...

В похід на Кафу Січ збиралась –
Уже в заплавах козаки
Дуби рубаючи, карались,
І будували байдаки.

І раптом він, відчувши тугу
(Прийшла до серця мить тяжка),
Залишив Січ, помчав до Бугу
Вклонитися доньці Вершка.

Прибув увечері в Яхнівку –
Піснями бавилось село,
Скінчивши довгий піст Петрівку –
Усюди весело було.

Душа горить, душа чекає,
Як віщий птах – не на добро...
Поза городом він блукає,
Де петрувать «звелів Петро».

Нема нікого, все спустіло –
Усі на вулицю пішли.
Почався дощ, загуркотіло,
Воли у стайні заревли.

Аж ось назустріч, леле, Галя!
Повисла в хлопця на руці...
Вінок, коса, стрічки, коралі –
Все поплило, немов в ріці.

Не чув не бачив вже нічого,
До хати навіть не вступив.
Мерщій на Січ, мерщій в дорогу,
Бо все що мав тут, вже згубив!

Пісня 6

Ось день і другий вже минає,
Як Яків з Бугу повернувся,
Але душа вогнем палає –
Він не забув і не забувся.

В похід пішов, вернувся з походу,
Та тугу в серці не розвів,
З-перед очей зрадливу вроду
Ніяк прогнати не зумів...

Весна до Січі повернулась,
Трава з-під снігу віджила –
Земля до сонця пригорнулась –
Кохання в променях знайшла.

Але душа в зимі лишилась,
Не повернулась їй весна
Життя для неї зупинилось –
Надію втратила вона.

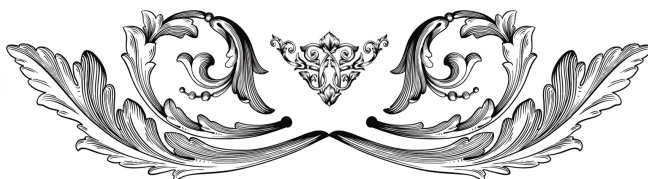
Аж ось, раптово в ніч квітневу
Коня покликав, осідлав...
Ключі гусей плили по небу,
Як він Дніпро долав уплав.

Куди він мчить? Ні не до Бугу –
На Київ шлях його тепер –
Він переміг у серці тугу,
Але для світу він помер...

Вони зустрілись за два роки –
Одне повз одного пройшли –
Тремтіли ноги, їхні кроки
Такі невпевнені були...

Були у кукілях обое,
Обох душили сліз клубки
І над Славутичем-рікою
Лилися з мосту два струмки.

Як Буг з Дністром – сусідні ріки –
Шляхи назавжди розійшлись,
Лиш в Небі зйдуться навіки,
Лиш в Небі зйдуться колись...

ПРОПОВІДЬ МАРІЇ МАГДАЛИНИ

(Поема-балада)

1.

Співає Рим Юпітеру хвалу –
Сам імператор – жрець-фламін у храмі,
Орел його – на кесаревій брамі...
Співає Рим Юпітеру хвалу.

Жирує Рим – Юпітера уділ –
У розкошах щоденно бенкетує,
І стали в нім жерцями власних тіл
Усі, хто в світі народились всує.

А понад всім – Тіберій – напівбог
В очах римлян – рабів і плебсу, й знаті,
Тож бенкетує він щодня за двох –
Комори в нього вельми вже багаті.

«Добра у мене – вдосталь! – каже він, –
На вік на мій – його з надлишком стане,
Коли ж перетворюся я у тлін –
Нехай засохне все і все зів'яне!»

«Великий ти!» – лакействують раби,
«Великий ти!» – лакействують трибуни, –
О, кесарю, що хочеш – те й роби,
Оскільки ти – улюбленець Фортуни!»

Щодень Тіберій їсть собі і п'є,
Та роздає безглузді повеління;
Просякнутий мерзотою розтління...
Увесь Сенат йому поклони б'є.

2.

Хоч ранок ще – світати почало –
Та вже вирує в кесаря застілля:
Музики грають – ніби там весілля,
Хоч ранок ще – світати почало.

Тіберій чашу пригубив лиш першу –
Й преторіанець впав йому до ніг,
І відштовхнув від себе кесар гейшу,
Й струмок вина зі столу вниз побіг.

- О, доблесний і славний охоронцю
Безсмертного мого божества,
Вклонився ти самому богу Сонця,
Тож чути хочу я твої слова.

Сказав Тіберій й мовив страж у страсі:
«Сивілла тут якась сюди прийшла...»
Й цікавістю змигнули очі ласі,
І кесар встав раптово з-за стола.

3.

Тож кесар встав і вийшов із палацу –
Побачиш бо Сивіллу не щодня...
Вона стояла і тримала мацу,
А біля ніг тулилося ягня.

«Жидівка ти!? – здивовано промовив, –
Тож, може, Ірод нам тебе послав,
Щоб подарунком задобрити новим –
Віддати честь зв'язі наших справ?»

- Не Ірод, царю, а над всім – Владика!
- Владика, кажеш!? Кесар – є над всім!
- У світі цьому влада є безлика,
Хоч і дається, царю, не усім!

Вчорашній раб царем стає дочасно,
Вчорашній цар стає комусь рабом...
Життя – невпинне – щасне і нещасне
І вічно бути берегам обом.

І вічно бути, доки час надійде,
Й Владика всіх судити прийде світ...
- Роса роз'ятрить, доки сонце зійде...
- Не всіх, о царю, є вогонь і лід –

У кожного в душі – своя стихія.
І в кожного в душі – таємна суть,
Щоб врятувати всіх – прийшов Месія,
Та люд відкинув Істину і Путь!

- Щось слів твоїх зовсім не розумію –
Владика всіх – це Рим, а я – над ним,
А ти мені говориш про Месію –
Слова твої туманні, наче дим!

- Твій Рим – це світ, та Владар є й над світом,
І над тобою, кесарю, – також,
І Він – Володар над зимою й літом,
Понижує сатрапів і вельмож.

Та серцем возвеличує смиренних,
Бо Царство в Небі Він для них створив.
Оспіваний в псалмах співців натхенних,
З пророками колись Він говорив.

Його могутність з вітром – не зрівняти,
Тримає Сонце Він в Своїй руці...
Та смерть прийняв, подібно до ягняти,
Бо зрадили Ізраїлю отці...

- Як смерть прийняв, то значить не безсмертний!
- Безсмертний й Вічний – бо Воскрес навік:
Зубами псів в естві людським – роздертий,
Панує в Небі Богочоловік.

Підкорено усе Йому під ногу –
Відмірює й життя людського час...
Тож час настав тобі вклонитись Богу,
Щоб ти спасенним став посеред нас!

- Юпітера шаную і Юнону
Та й сам я також є одним з богів,
Хоча фламїна мантию червону
На честь служінню Янусу надів.

Оці боги зробили Рим могутнім
І підкорили всіх йому до ніг –
Якби їх зрадив, я б втопився в студні
І вилізти б із неї вже не зміг!

А є ще Веста, Марс і любий Лібер,
Який звелів тілам розкошувать –
Тіберія за ноги вкинуть в Тібер,
Сенатори й трибуни, плебс і знать,

Якщо я зраджу Лібера й Ліберу –
Народу щастя бо вони дають...
А ще забув сказати про Цереру
А також – про Меркурія й Венеру –
За них римляни й кесаря уб'ють!..

- Боги твої – із каменю та міді,
Тому й життя в них, царю, не знайти,
А справжній Бог – один у всьому світі –
Один лишé на всі часи й світи!

- Чи ж бачив хтось юдеїв Бога образ?!
Чи ж не казки з жіночих чую вуст?!
Чи ж богом є химерний хмари обрис!?
Чи ж голос бога схожим є на хруст?!

Боги живі лиш в мармурі й металі,
Й живий насправді – кесар з них лише,
Тому й цілують кесарю сандалі,
А ось богам, чомусь не надто вже!

- Собі перечиш, Правді ж – більше вдвічі!
Лукавий біс сидить в твоїм єстві
І лжу мені говорить прямо в вічі,
І хаос чинить в тебе в голові!

Тож вийди з нього Пекла дух свавільний!
- Пророчий дух із мене вийшов геть!
О, що ж вчинив твій голос божевільний!?
Тож карою за злочин буде смерть!

4.

- Не убоюсь – бо смерті негідна –
Хто вірує в Месію – не помре,
Нехай, царю, рука твоя – нещадна,
Але й вона навек колись замре!

Приходить час й буває важко вельми
Та він мине і прийде твій тріумф –
Не завжди тепло, бо не завжди – терми,
Та перешкоди всі здолає дух!

Бадьорий він, а тіло – безпорадне,
Бо вічний він, й дочасне, все ж, воно –
Тож поринати в насолоди ладне,
А що по ньому? – тілу все одно.

Якщо ж ти – тіло, й дух в тобі – мізерний –
Живеш дочасним змістом на землі –
Ти будяків у світі сієш зерна,
І не побачиш Істини в імлі.

Живеш в Пітьмі й до Світла не ідеш ти,
Щоб не відкрились всі твої діла...
І назавжди в Пітьму втрапляєш врешті,
З якої в світ душа твоя прийшла.

- О! Ти безстрашна! Й справді ти Сивіла!
Але не думай, що перемогла –
Усе живе – живе законом тіла,
Який не знає ні добра, ні зла!
Життя – в цьому!..

- О ні! Життя – не в цьому!
Життя – у Правді, Істині й Добрі!
Я річ тобі, царю, скажу відому,
Повторюючи істини старі:

Життя земне – лиш вхід в життя майбутнє –
В підземний Тартар, чи в небесний Сад,
Життя земне – шляхів страшне розпуття:
Тернистий шлях і шлях земних принад!

Земні принади є солодкі в роті,
Але вони у череві гіркі –
Йдучи у світі за велінням плоті,
Ти обираєш муки нелюдські!

Короткий час безчинства й насолоди,
Безмежний час покути за гріхи,
Не хоче раб гріха собі свободи,
Хоч сиплються із нього порохи!

Тернистий шлях увесь укритий бодем,
Тернистий шлях – увесь із крові й сліз,
Та високо здіймається над полем
І досягає врешті вічних зізд!

- Старий я вже – мені лишилось мало –
Допити чашу тіла насолод,
А що по тому? – хай би все пропало!
Сенат і Рим, і світ, і весь народ!

Я – не для Неба, й Небо – не для Риму –
Гадюці бузьком важко-сі зробити!
Я є актор без маски і без гриму,
І роль моя – це кров з народу пити!

- Гаразд, царю, я досить сію перли
Перед тобою – змарнувавши час –
Шляхом своїм зайшов ти в нетрі вельми,
Аби тебе уже ніхто не спас!

ЗАСВІТИ

Інтермедія

1.

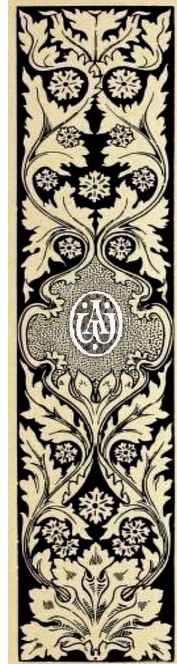
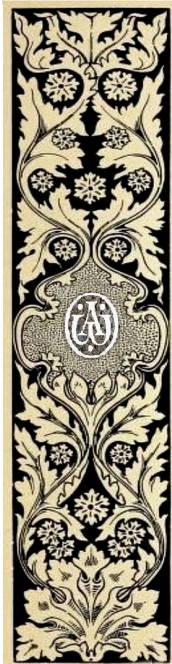
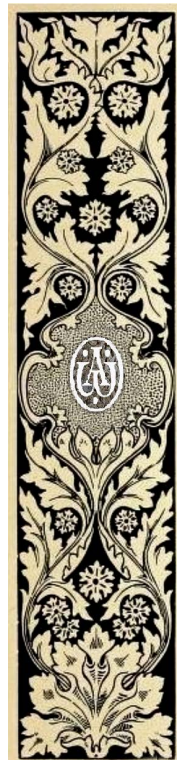
Доводилось не раз
мені від вчених чути,
Що пекло – це, мовляв,
казкова маячня,
Що вмерти – все одно,
немов навік заснути –
Спочити від шляху,
що коле, мов стерня.

2.

А інший каже: ні –
це докори сумління,
Що в вічності душа
приречена терпїть,
Якщо не досягла
гармонії спасіння
І не змогла собі
гріхів своїх простить.

3.

Та був ще мудрагель,
який створив вигадку,
Що пекло є прямим
продовженням життя –
З можливістю грішити
і жити у достатку –
Лиш змарнувавши шанс
прийти до каяття.

4.

Проте ніхто із тих
розумних та дотепних,
Хто пекло змалював
для себе не страшним –
На втіху для людей
простих і надто темних, –
Ні разу у житті
не зустрічався з ним.

5.

А я такого знав,
що рай і пекло бачив –
Який помер і смерть
якого віддала –
Був грішник, як і ми,
але йому одначе
Небесна Мати шанс
отямитись дала.

6.

Він звався Буревій –
його багато знали,
Боялися його,
бо жартів не любив.
Та вірив він усе ж,
що є Господь над нами,
І за гріхи свої
не раз добро робив.

7.

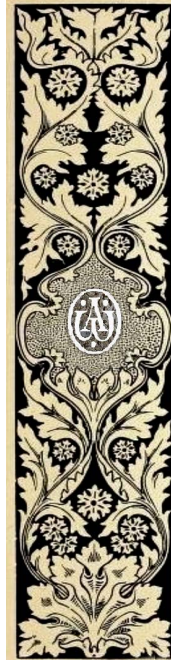
Два ангели над ним
за душу цю змагались –
То чорний гору взяв,
то брав реванш святий,
Тож поміж полюсів
життя його трималось,
Допоки у біду
не втрапив Буревій.

8.

Сидів улітку він
під деревом на лузі –
Навкруг лилось вино
і хміль у скроні бив –
То бавилися в гру
картярську п'яні друзі
І серед них лиш він
вина того не пив.

9.

Аж раптом, почалось –
ножі в руках сянули
І двоє картярів
зійшлися, мов півні –
Не поділили щось
і дружбу враз забули...
Та грізний вигук враз
вони почули: «Ні!».

10.

Це скочив Буревій
і вже постав між ними –
Обох їх так штовхнув,
що повалились з ніг –
Зухвальців помирив,
та ворогами злими
За мить якусь обох
навік зробити зміг.

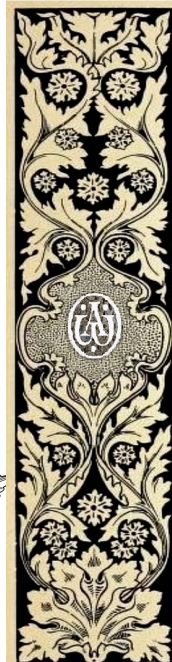
11.

Лиш спину поверни,
як ніж майне в повітрі –
Він заточивсь і впав,
мов колос – під серпом,
І на зелений мох –
в його скупій палітрі –
Лилась червона кров
гарячим ще струмком.

12.

Він бачив сам себе
і зляканих батьрів,
А поряд – білий хтось
із довгими крильми
Його за руку взяв
і злинув з ним за хмари,
І десь подівся світ
з гріхами і людьми.

Пісня І. Сім Старців

1.

Відкрилась їм земля –
душі ще невідома,
Відкрилась для очей
у всій своїй красі –
Безмежна і свята
та серцю все ж знайома,
Бо мешканці її
близькі йому усі.

2.

Ні слів не віднайти,
ні погляд відірвати –
Надихатися тим
безмежним щастям – зась!
Земні шляхи тяжкі –
болючі терня втрати,
Та всі скарби душа
за Неба мить віддасть!

3.

Не знані Небеса
і Бог для нас незнаний –
Гадаємо, що Він –
лиш вартовий чеснот,
Але насправді Бог
лиш в ті хвилини з нами,
Як віддає Себе
у жертву за народ...

4.

На цій землі святій
був Буревій з хвилину,
Та Сім небес вгорі
його побачив зір –
Покладених Отцем
під ноги Богу-Сину
І Ангелів – на них,
немов на небі – зір.

5.

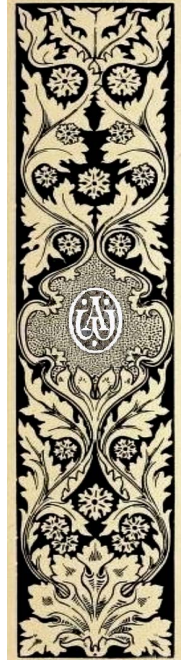
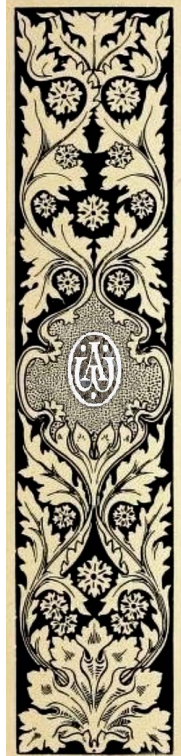
А ті, які в житті
були для світу – світлом –
У Ангельських рядах
постали перед ним –
Не зведені усі
з вузької стежки світом,
Що Царство прийняли
із Господом Самим.

6.

- Поглянь на старців сім, –
тут Хоронитель мовив, –
Століття вкрай лихе
перемогли вони,
Бо їх серця жили
невпинно Богом Словом –
Їм імена дали:
«Всевишнього сини».

7.

Коли Росія йшла
до пекла повним кроком –
Распутін і Толстой
її туди вели –
В Кронштадт послав Господь
того, хто був із Богом,

Щоб на бенкет Христа
знедолені прийшли.

8.

Світильник інший в цю
добу в Елладі сяяв –
Він Грецію усю
з Егіни просвітив
І переддень пітьми
зробивсь для неї святом –
Покаяння прийняв
Христос і все простив.

9.

Нектарій і Йоан
прийшли в Небесну Славу,
А вже на зміну їм
ідуть нові бійці –
Готові хрест нести
щомить за Божу справу –
Могутніх шле Господь,
бо світ вже при кінці.

10.

Галичино, колись
дала ти Церкві Йова –
Нетлінний він лежить
в Почаївськiм краю
І ось прийшов Андрей
і оживаєш знову,
І віру бережеш
донині ще свою.

11.

Хоч пастирі твої
тебе з дороги зводять –
Шептицького тихцем
за святість клянучи
(Що коле очі – те
мізерну душу злобить)
Та витримаєш все-ж,
шляхом його йдучи.

12.

Як в Римі Рим упав,
Ним Сан-Ротондо стало,
Мов птаха – пташенят,
зібрав славетний Пій –
Усе, що до кінця
для Бога не пропало
У цій землі лихий,
славетній і святій.

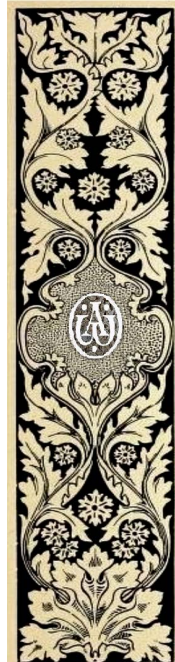

13.

Плюгаві йшли на Рим,
а конче – на Соборі –
Кривава боротьба,
невидима очам,
Повіки бо свої
закрили ясні зорі,
Як народилось зло,
яке Собор зачав.

14.

А п'ятим є Лефевр –
новий Йоан Хреститель,
Що Іродові він
на гріх не потакнув.

- За Правду він терпів, –
говорить Хоронитель, –
Щоб правду цю народ
хоча б колись збагнув:

15.

Сліпців проводирі
зробилися сліпцями –
У вірі заслабкі
і з гордими серцями,
Не знаючи, куди –
ведуть вони народ,
Виводячи його
на битий шлях – до ями –
Регаліями – зась
закрити брак чеснот.

16.

Останні два – свічки,
заховані під дзбаном,
Проте такі, що й дзбан
їх світло не сховав.
В країні, де жили,
зробивсь диявол паном,
Та кожен з них скарби
із душ людських збирав.

17.

Григорій – ймення мав
в чернецтві з двох цих перший,
І з вуст його лилась
Господня благодать,
Андрея справу він
в Галичині б довершив,
Але підняв п'яту
на нього злісний тать.

18.

Синедріон судив
його за Божі справи,
Хоч ймення мав таке,
неначе він Синод:
Брехня із вуст лилась –
казилися лукаві,
Хоч «Розіпни!» кричав
єпископ – за народ.

19.

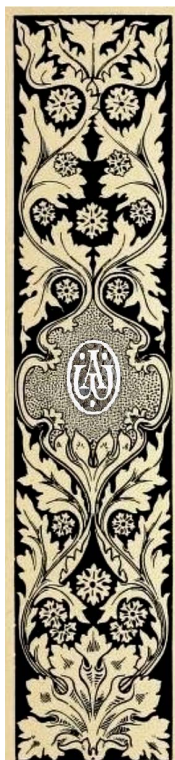
А сьомий старець весь
перебував в серпанку
І Буревій його
розгледіти не міг...
Коли скінчиться ніч
й надійде час світанку –
В єдине він збере
для Господа – Своїх.

20.

І на короткий час
навернеться Європа,
Україна ж скине геть
ярмо і ланцюги,
І церква – не корчма –
заповнить розум хлопа,
Й зникатиме пільма
безчинства навкруги.

21.

- Побачиш ти добу
оцю на очі власні –
Ти доживеш таки
до цих благих часів,

В земних краях тоді,
забувши дні нещасні,
Прокинеться народ
із божевільних снів, –

22.

Сказав крилатий Дух
і знову взяв за руку,
Й до Заходу його
обличчям повернув,
А Захід весь гудів
єством німого звуку,
Нечутного для вух,
та жах у ньому був.

Пісня II. Пекло

1.

Побачив Буревій
внизу провалля темне
І блиск його страшний –
вогнями чорноти,
І чорне сонце – в нім –
надземне і підземне –
Такими є для душ
проклятих Засвіти.

2.

І крик страшний лунав –
холоне серце в ньому,
І він себе ніяк
розрадити не міг –
Він розумів, що в цю
країну невідому
Веде людей земних
лише пекельний гріх.

3.

Так ось воно – життя
розбещеного спадок –
Солодке на вустах,
та в череві – гірке –
Хай береже його
увесь земний порядок,
Почесне у людей –
для Господа – бридке.

4.

На дні, в безодні тій –
Нерон із Тігіліном,
Які живі свічки
робили з християн,
І Ирод, що війну
затяв з Богом-Сином,
І Юда, що продав
і Бога, й свій талан.

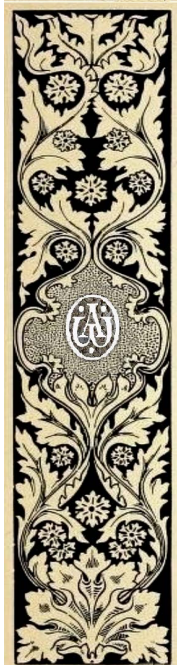

5.

Й Галерій Мартіан –
по горло кров'ю ситий,
Й Відступник Юліан –
улюбленець п'їтьми,
І Калігула Гай –
тиран, своїми вбитий,
І проклятий Сулла –
батьками і дітьми.

6.

І Грозний-супостат –
подоба Асмодéя,
І Пьотр Романов-цар –
подоба Сатани,

І патріарх Яким –
подібний до Протея –
Засуджений і той
так само, як вони –

7.

За те, що вчення він
зневажив непорочне,
Чим осквернив престол
Володарки Небес...

І нині він води
у Пеклі краплю хоче,
І Господа кляне,
і виє наче пес.

8.

Хоч Брянчанінов Гнат –
його адепт лукавий –
Знайшов собі куток
у Пеклі нагорі –
Він язиком одним
нещиро Бога славив,
А іншим – виливав
отруту, що в нутрі.

9.

Але на самім дні
пекельнім – ті Прокляті,
Що Антихрист до них
приліпиться колись –
Жахливі і брудкі,
найбільші в світі, таті,
Які Господній Сад
рубати узялись:

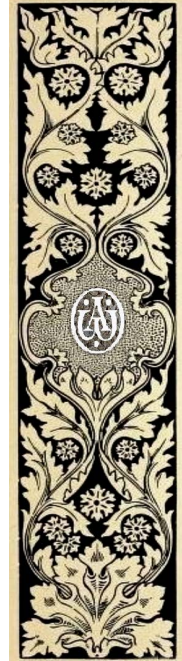
10.
Марат і Робесп'єр,
й Тюдор на ймення Генріх,
І Джугашвілі-вепр –
духовний скорпіон,
І Каганович-лис,
і Ленін – мертвий з мертвих,
І Берія-удав,
і Молотов-дракон.

11.
А з ними – Лев Ісавр –
Царграду демон-цїсар,
Що проти Бога він
і Неба геть повстав,
Бо душу геть продав
навік юдейським бісам,
І Церкву геть мечем
своїм переорав.

12.
Із Пекла вийшли всі
й до Пекла повернулись,
Диявола діла
звершивши на землі –
Це добре знає той,
хто має в серці мудрість,
Хто світиться увесь
у цій земній імлі.

13.
На самім дні і ті,
що чарами грїшили –
Що воду із мерців
з прокляттями лили –

Тепер із їхніх душ
мотають біси жили
А з їхніх жил собі
майструють постолі.

14.

І відьми, й чаклуни,
і чорних мес віряни,
І ті, що свій Содом
чинили між людьми –
Зробилися вони
для людства упирями,
І ввергнули його
у чорний вир пітьми.

15.

Тіберій – серед них,
і Крорулі проклятий,
І низка рок-зірок
з Гоморської землі,
Й відомий Оскар Вальд
І вельми Пруст затятий,
Й цинічний Жид Андре...
Та інші духи злі.

16.

Рембó і Поль Верлén,
і Бекінгем, і Вітмен,
І Річард Другий, й Джеймс,
і Крістофер Марлó,
І Малатéста – він
за інших більше винен –
Як Грозний Йван, чинив
найбільш пекельне зло.

17.

І скотоложці всі
до одного на світі –
Без винятків вони
у місце це прийшли,
Також – гвалтівники,
Й Молоха посполиті,
Й язичницькі жерці,
і ті, що нас кляли –

18.

Що християн клянуть –
кагалом щосуботи –
Хто зрікся геть Христа
і в вірі цій помер,
Хто вже готує нам
хреста – на день Скорботи...
Бо ж видно всі діла
людські з Небесних Сфер.

19.

Опричники царя,
енкаведистів зграї,
Розбійник, що з Христа
знущався на хресті,
І Каіафи тесть,
і син Адама – Каїн,
І деякі, що їх
зачислили в «святі».

20.

Посеред них – Андрей –
із Суздаля розбійник,
Що Київ зруйнував
і грабував церкви,

Вбивав ченців, дітей,
з жінок знущався бідних...
І в злочинах постав
предтечею Москви.

21.

Пильніше придивись,
і бачиш: Мюнцер поряд –
Німецької землі
кривавий крокодил –
За рівність він повів
у бій – на перший погляд,
Усіх, хто у п'їтми
лукавства заблудив.

22.

Насправді ж: рівність ця –
з законом – беззаконня,
Грабіжників вона
урівнює в правах
Чинити так, як це
вирішує безодня –
З жорстокістю в ділах
й неправдою в словах.

23.

Горить тут Жак Моле,
бо нечистю планету
Заповнив цей чаклун –
храмовників магістр –
Вклоняться їх вчив
він бісу-Бафамету
І в Церкві будував
для нього з Пекла міст.

24.

Тут також є й Кошóн –
слуга не Богу – бисам! –
Єпископ, що упав
у злочині страшні –
Душа чужа для нас
є темним наскрізь лісом –
Не знати, хто з людей
опиниться на дні...

25.

І кардинал Війó – Лучані
підлий вбивця,
Що на престол Петра
залігти сам хотів –
У Ватикані він
ходив, на вигляд – вівця,
Та в серці у його
диявол-вовк сидів.

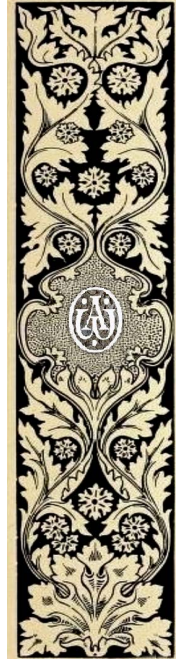

26.

І Каїафа тут –
з усім Синедріоном,
Лиш Никодим один
пішов до раю з них,
І фарисеїв тьма...
і з прапором червоним –
Пекельний Карло Маркс –
писець проклятих книг.

27.

Тож Ленін – поряд з ним,
І Троцький – майже поряд –
Від Сталіна вони –
за милі дві убік...

І йде від них усіх
страшний бісівський сморід,
І мить отам мала
минає, наче рік.

28.

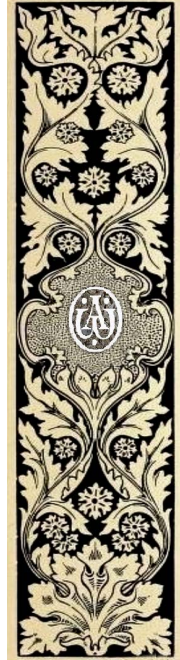
Посеред інших тут –
цариця Катерина –
Земель монастирів
грабіжниця бридка,
Мов блудний Вавилон,
щодень вона блудила
І насадила культ
фалічного бика.

29.

Тут Трумен-президент
заморської країни –
Людей невинних тьму
згубив в єдину мить –
І полум'ям отим,
яке на місто скинув,
На вічні-віки він
у місці цім горить.

30.

Тут також Дювальє –
диктатор із Гаїті –
Кривавий супостат,
до того ж – ще й відьмак –
Немало розвелось
нечистого на світі
І ради не знайти
на нечисть цю ніяк...

31.
Над ними – Шостий круг,
а в ньому – рок-музіки
Та комуністи всіх
народів і часів –
Хто Леніна хвалив
і прославляв: «навіки!» –
Таких, як цей тиран,
кривавих злобних псів.

32.
Микита тут Хрущов –
він Божі храми нищив
І Гітлер тут Адольф –
євреїв він палив,
І зводив царство їх
на цьому попелищі,
І проклятим себе
за справи ці вчинив.

33.
Андропов тут Юрась
й Хмельницький тут Юрасик,
І Самойлович з ним –
Івасик чи Іван,
І душолюбів тьма –
на статки інших – ласих,
І безліч лихварів,
і блудниць караван.

34.
І Гарласчелі тут –
масонам на угоду
Брехнею воював
проти Господніх чуд,

Руйнуючи в собі
свою людську природу,
Бо по природі він –
безбожний лизоблюд.

35.

А в іншій місці ті,
що віри відцурались –
Які зреклись Христа
і прийняли пусте,
В духовній царині –
розпусниками стались –
Молилися гріху,
відкинувши Святе.

36.

Тут Лев Силенко є,
а Кальвін Жан – одесну,
А Арій – зліва все ж,
і Руссель – поряд з ним,
І Андреас Карлштадт,
що мову вів облесну,
А водночасся був
вандалом головним.

37.

Тут Ульріх Цвінглі – теж –
плюгавий біс у тілі,
І Буллінгер – також,
і Лютер сам Мартін,
Єретиків архонт,
і дві когорти цілі
Тих жадібних князів,
які пішли за ним.

38.

Тут еретик Бруно –
Святих Дарів паплюжник,
І цісар Третій Лев
на псевдо «Вірменин»,
Й зухвалий Абеляр –
лукавий двоєдушник,
І бунтівник Арнольд –
лукавий Пекла син.

39.

Й Блаватська тут Елен,
і Реріхи обоє,
Й розпусний Вільям Кам –
з Сіднею лжепророк,
Й Іван Натанайл,
й братів Ліхудів двоє
Й самарець Симон Волхв –
відгадувач думок.

40.

А в П'ятім крузі ті,
що кров пили з народу –
Під себе все чуже
мільярдами гребли,
І ті, які Содом
Впроваджували в моду,
І віскі та коньяк
без просипу пили.

41.

Тут мучиться багач –
до Лазаря байдужий,
Який щодень давав
мільйона на бенкет

Й сидів серед гостей
Та хизувався дуже,
Що він є сибарит,
а не якийсь аскет.

42.

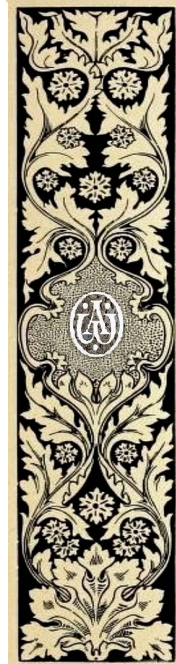
Посеред тих осіб,
що перші в Україні –
Чимало буде їх
у місці тім страшнім –
Чекає Божий Суд –
гряде, якщо й не нині,
Та все одно ніхто
не розминеться з ним.

43.

Тут Кромвель Олів'єр –
свого монарха вбивця,
У Англії своїй –
нещадний душоуб,
Який за успіх свій
до демонів молився
Й ще за життя свого
зробивсь душею – труп.

44.

Тут бачив Буревій
й Елізабет – регіну –
Пекельного вітця
пекельну ту дочку,
Що беззаконня зла
принесла в ту країну
І вивела її
на стежку – на слизьку.

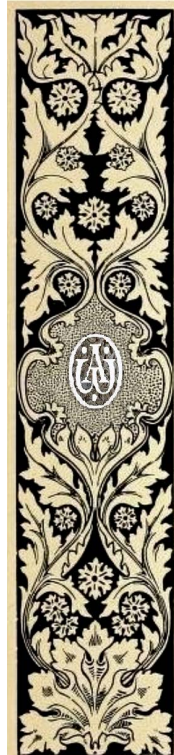

45.

Тут є сулан Мехмед –
жорстокосердя згусток,
Отож, не дивно це,
що в Пеклі б мав горіть,
Й імператриця та,
що гнала Златовуста –
Щоб в ненависті геть,
мов демон, озвіріть.

46.

Тут бачив Буревій
і Калиту Івана –
Московського царя –
поклонника ярма,
Який в монголів був –
хоч прикладай до рани,
А для своїх земель –
холера і чума.

47.

В Четвертім крузі – жах!
Промовці слів плюгавих,
І Буревій би міг
потрапити туди,
Та втримали його
від цього добрі справи,
Які вчинити встиг
у світі суєти.

48.

Пательню тут Вольтер
пекучу лиже вічно,
Шкварчить його язик
і очі лізуть геть...

Навколо всі, як він –
навколо жах і відчай,
А поряд – чорний біс
кусає, наче гедзь.

49.

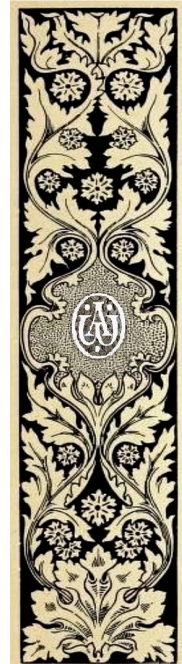
А поряд ще й Золя –
сидить по шию в калі,
І Анатолій Франс,
що бісам – за осла.
І Луначарський теж –
від них лиш дещо далі –
Як проповідник зла –
в країні дикій зла.

50.

А з ними – Лев Толстой,
Дідрó і Фрідріх Ніцше –
Ці з розуму звели
без ліку юних душ –
О, скільки в Пеклі їх! –
На три лиш круги вище –
У першім крузі – тім,
де мучиться Катру́ш.

51.

А ось і Третій круг,
тут майже всі у рясах –
Священики, які
в тяжких гріхах жили –
На гроші та жінок –
із них багато ласих –
Кадили у церквах
і підступи плели.

52.

Войтила Кароль тут –
бо апостат він справжній
І Борджа Александр,
і Керулярій – з ним...
Обличчя чорні в них
від полум'я і сажі –
Дарма, що перший з них
вважається «святим».

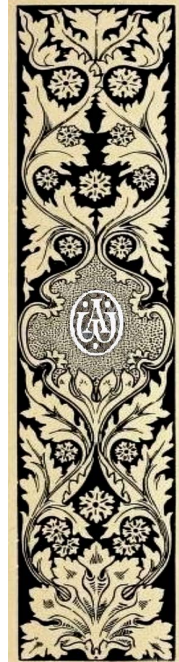
53.

Распутін Грішка – теж
«святим» його зробили,
Та біля Борджі він
знайшов собі «кубло»,
Хоч не за те, що вкрав
в сусідів три кобили –
За інше зло – за всім
відоме добре зло.

54.

У Другім крузі – лиш
писаки й адвокати –
Хто злочини чужі
вибілювати звик,
І, очі у Рябка
позичивши, брехати –
Привів у місце те
облудний їх язик,

55.

Назвавши «білим» зло,
добро назвати «чорним»,
Назвати зло «добром»,
а добре – навпаки,
Назвати дідька – «бог»,
а праведника – «чортом» –
Брехнею світ пройти...
і все це – залюбки...

56.

Тут Пушкін – за вірші,
в яких – тяжке кощунство,
І Франсуа Рабле –
потворного творець –
Тут ті, які вели
униз себе і людство,
І душу продали
за лавровий вінець.

57.

Лишився перший круг –
глядіти вже не сила –
Потрапили туди
не мудрі, а дурні,
Обрізавши душі
своїй небесні крила,
Життя таке вели,
що варте лиш свині.

58.

Життя дурне вели
і в дурності померли –
Покайтесь вони
забули за гріхи
І всі сліди свої
своєю смертю стерли –

Душі своїй страшні,
нещадні вороги...

59.

Найбільший – Перший круг,
із них найменший – Сьомий,
У Сьомім Люцифер
собі престола звів...

Жахливе геть усе
в гейені невідомій

І описати це –
забракне в мові слів.

Пісня III. Чистилище

1.

Промовив Ангел тут:
Достатньо з тебе вже

Дивитися на зло,
яке навек пропало –
Поглянь на тих, які
були не злі, лише –
Не встоялись в добрі
і на шляху – упали.

2.

Не встигнули звестись,
чи сил забракло їм

Прикликати Ім'я
Господнє в ту хвилину,
Коли останню мить
звіщає долі дзвін
І душу слід свою
вручити Богу-Сину.

3.

Поглянь, Микола-цар –
втягнув він світ в війну,
В якій мільйони душ
вбивали і вмирали –
Через яку впустив
в Росію Сатану –
У образі страшнім
марксистської навали.

4.

Гордия завела
у божевільний вир –
Спокутувати гріх
такий – життя замало,
Бо цар на те і цар,
щоб пильнувати мир,
І рятувати те,
що не навек пропало.

5.

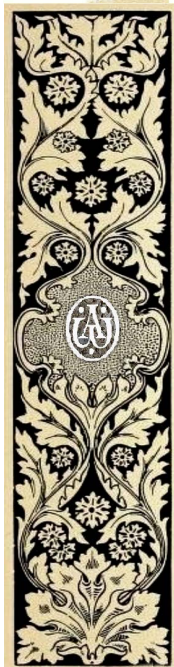
Ось, цісар Константин –
Він Церкві дав свободу
І визнаний «святим»
У грецького народу.

6.

Та в хрещенні прийняв
Він ересь аріанства
І Небо проміняв
На душ тяжкі Митарства.

7.

Поглянь на Папу з Ватикану –
Собор безбожний він відкрив –
Горить ще довго тут Йоану,
Бо Церкву – нелюдам скорив.

8.

Єлизавета тут – цариця –
Хоч дуже доброю була,
Але в очах у Божих – ница,
Бо шлюб із мужем не взяла.

9.

А так – могла б у Небі бути,
Хоч батько – Пьотр – у Сатани,
Батьки і діти – різні люди,
Бо душі різні є вони.

10.

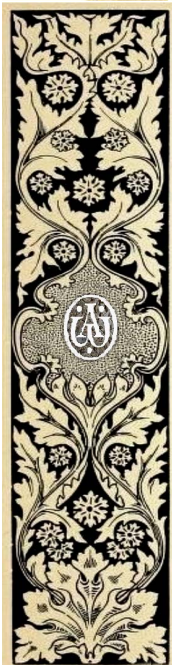
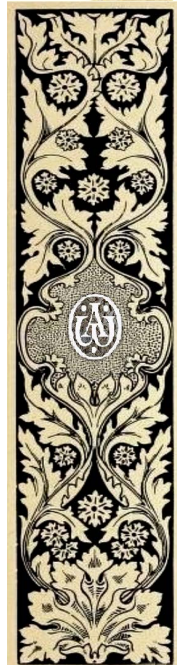
Поглянь – король
Анрі Четвертий –
Розпусний вкрай,
та добрий все ж –
Уникнув Пекла
він по смерті –
Бо примирився
з Богом теж.

11.

Тут Рішельє
і Мазаріні –
Прем'єри два
в червоних сутанах –
Вони в Чистилищі
ще й донині –
Гріхів нерозкаяних –
стане й стане.

12.

Тут канонізований
Тома Аквінат –

Пішов би до Неба,
та був надто впертим –
Хотів в богослів'ї
навести лад
Свого мудрування
авторитетом.

13.

Йому здавалося:
все зрозумів –
Знає Божі всі Таємниці –
Він журавля
ловити посмів,
Не випускаючи
з рук синиці.

14.

Поряд із ним –
цар Соломон –
Мудрий надміру
й дурний без міри –
Серед розпусти
звів собі трон
І вклонився
рогатому звіру.

15.

Як братовбивця –
Каїн новий,
Він заслужив собі
навіть на Пекло,
Та не отримав
душі його Змій,
Коли життя його
врешті померкло.

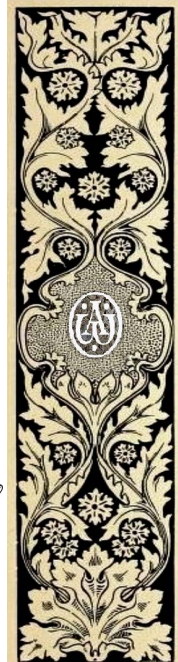

16.
Мав би горіти
у вічному вогні,
Але молитви
гарячі Обручника
Й батька Давида
натхненні пісні
від богопрókлятих,
врешті, відлúčили.

17.
В Чистилищі – більшість
простих людей,
Які жили
загальним розумом –
Грішили й каюлися
щодень
Й земне буття
зробили лозунгом.

18.
Десять заповідей –
берегли –
Блаженства Христові –
відкидали –
Померли такими ж,
якими були,
Коли людьми,
народившись, стали.

Пісня IV.

Тартар

1.

Язичницькі жерці
ідуть до Пекла скопом
І грішники тяжкі –
як Мартіан й Нерон,
Але язичник той,
що був душею хробом –
По смерті він іде
в підземний Вавилон,

2.

Юдеї нарекли
цей темний світ Шеолом –
Немає тут вогню
пекельного зовсім
Та холодно у нім
нестерпно душам голим,
Похмуρο тут завжди,
І сумно геть усім.

3.

Тут Чингіз-хан, Батий,
Тімур і Кір Великий,
І бідний Діоген,
Й багатий вельми Крез,
Й веселий Демокрит,
І Плавт багатоликий,
І гордий Александр,
Й звияжний Ахіллес.

4.

І Дарій тут, і Ксеркс,
й критянин-владар Мінос,
І Кіаксáр, й Камбіс,
Й диктатор Песістрáт,
Й Орéст, який чомусь
аж понад міру виріс,
І кращий друг його,
що ймення мав Пілáд.

5.

І Понтій тут Пилат –
відомий прокуратор,
І Тит, який зорав
мечем Єрусалим,
І Одіссе́й-хитрун –
вродже́ний провокатор,
Й Паріс-красунекрад –
він також поряд з ним.

6.

Анакреóнт-пияк –
пісень співець веселий,
Й Пінда́р, і Полікра́т,
й пи́сець Аристофан,
І Агамéмнон-цар,
Й Геракл – козак дебелий,
І віщий князь Олег,
й Кончак – Донський каган.

7.

Й Арджу́на тут – за те,
що Крі́шну-біса слухав,
Й меча свого підняв
проти своїх братів,

Хоч він і совість мав –
Земля йому – хай пухом –
Хай гріх цей учинив,
Та серцем – не хотів.

8.

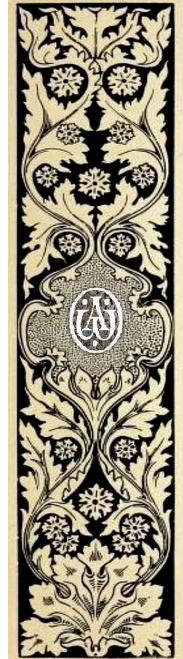
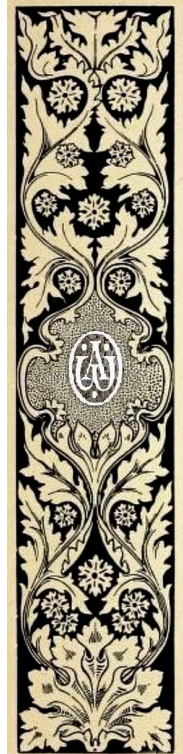
І хан Гирей, й Мамай,
і Красс, і мужній Марій,
І гладіатор-цар
фракієць-мед Спартак,
Й звитяжний Святослав,
що розігнав хозарів,
Як розганяє лев
розлючених собак.

9.

Зухвалий тут Сеян,
й безстрашний Германіх,
І Бурєбіста злий,
й великий цар Атей,
І Одоакр-рутен,
і вславлений Аларіх,
що штурмом Рим здобув
і здивував людей.

10.

Доволі грішних душ –
і зась – перелічити –
У Лімбі менше, все ж,
у декілька разів –
Не вміють без Христа
по-правді люди жити
Й виконують вони
діла духовних псів.

Пісня V. Лімб

1.

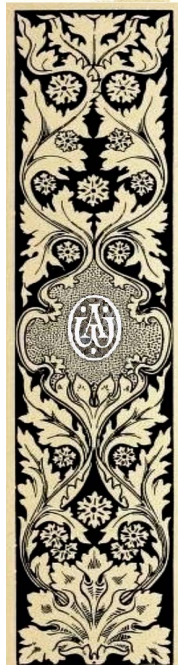
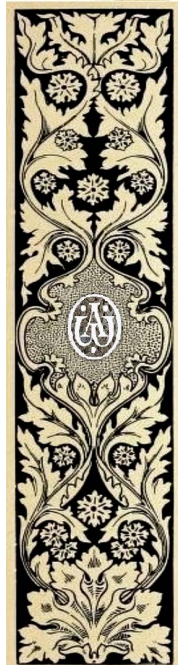
Тут Ангел показав
йому світи незнані,
Де радості нема,
але нема й страждань –
Язичники у них
зібрались бездоганні –
Не знали хоч Христа –
не варті покарань.

2.

Сумління їх вело
життєвою стежею
І честь вони свою
не втратили в житті,
Хоч розуміли всі
добро – лиш, як ідею,
Але вона у них
була на видноті.

3.

Ось Славний Зороастр,
а поряд – Гаутама –
Язичництва вони
розгнали імли –
Відкриється колись
для них Небесна брама,
Як знов гряде Христос
і край настане злу.

4.

Ось, Піфагор, Сократ
і Геракліт з Платоном,
Ось, Еврипід, Софокл,
Езоп і Емпедокл,
А ось – Перікл, Плутарх
і Геродот з Солоном,
А ось, сліпий Гомер і
вкрай премудрий Прокл.

5.

Ось, Анах'рсіс сам
і стоїків з десяток,
Ось, Леонід-стратег –
Лакедемону цар,
Й цнотливий Сципіон,
і Децибал завзятий,
І цісар Адріан,
і з Сирії – Авгар.

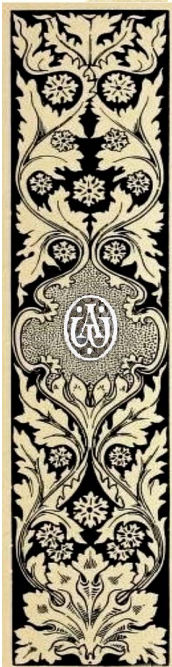

6.

Й володар Птолемей –
з чаклунського Єгипту,
Що Біблію стару
на грецьку переклав,
І Мелхіс'едек-цар,
що був добром для світу,
Допоки Авраам
добром для світу став.

7.

Ось лікар Гіппократ –
Галена попередник,
Ось Апеллес-митець –
античний Рафаель,

Ось, Фалес, ось, Гіпарх
й славетний скульптор мертвих
Божків й богинь еллінських –
Праксітель.

8.

Венеру він зліпив
як копію гетери
І мимоволі
правді прислужив –
Своїм мистецтвом
знищив культ Венери,
Тож не задарма
в світі цьому жив.

9.

Звитяжець тут Персей –
Горгони переможець
І Цезар тут – за те,
що ворогів прощав,
Катулла ж тут нема –
Як кожен мужеложець –
У Пеклі він буття
по смерті розпочав.

10.

Пророк Лаокоон
й пророчиці-сивіли,
Тезей, що вбив бика,
в якому біс сидів,
Тут, наче тіль, душа
жорстокого Аттілі –
Бо так він учинив,
як Папа Лев звелів.

11.

Тут є Яфет і Сим –
сини поштиві Ноя,
А з ними батько Ной,
лиш Хама тут катма –
Із трьох його синів
прийшли у вічність двоє,
А третій не уник
пекельного ярма.

12.

Тут князь звитяжний Бож,
підступно розіп'ятий,
А вбивця Вінитар –
на дні пекельнім зник –
За підлість він свою
зробивсь навік проклятий,
Як кожен супостат
і кожен чарівник.

13.

Ось сам Епіменід
і Валаам із Птору,
І Прометей, який
Вогонь еллінам дав,
І Моїсей, який
створив євреям Тору
Та ідолом для них
Із Авраамом став.

14.

Скрижалі він розбив –
А міг би в Небі бути –
З тих пір, коли Ісус
помер і встав Живим,

Коли з Шеолу йшли
До Раю Божі люди,
А серед них – його
наступник – вождь Навін.

15.

Віки й віки Мойсей
на Суд чекає Божий,
Коли Господь гряде
судити всіх людей,
Й до Раю увійти
з язичниками зможе –
З найкращими із них –
Безстрашний Моїсей.

16.

А нині – в Лімбі він
І фарисеїв судить –
Кому прийти сюди,
й кому в вогні горіть...
Відкриється усе,
заховане під спудом,
Як Істини для душ
Настане справжня мить.

17.

У Лімбі – Біруні
і лікар Авіцена –
Правдивим перший був,
а другий – мудрим все ж,
І людям він служив,
й відомо достеменно,
Що наші лікарі
його не сягнуть меж.

18.

Тут й діти, що вони
нехрещені померли –
Природа ж їх гріха
вчинити не могла,
І в Лімбі душі їх –
немов у мушлі – перли,
Бо невідомі їм
плоди пізнання зла.

Пісня VI. Сім Небес

1.

Зникає Лімб з очей
й повернутий до Сходу,
Побачив Буревій
в безмежжі – Сім Небес...

Таку красу із нас
ніхто не бачив зроду,
Лиш Лазар-назорей,
який Христом воскрес.

2.

Найнижчим з них є Рай,
де був Адам щасливим,
Допоки не вкушав
заказаних плодів,
Допоки серцем був
невинним і цнотливим,
І з Богом із Самим
зрівняти не хотів.

3.

Адам сюди давно
вже повернувся знову –
Спаситель на Хресті
Адама відкупив –
І всіх, хто присвятив
себе Ісусу-Слову
І Матері Його
Пречистій присвятив.

4.

Тут Володимир-князь –
Русі Святий хреститель,
Княгиня Ольга тут –
бо праведна була,
Й князі Борис і Гліб,
І Мономах-хранитель,
Що Україну він
беріг щодень від зла.

5.

І стратотерпець тут
Аскольд – побожний князь,
Бо першим він привів
на Русь Христову віру –
Як ниточка одна
в століттях лине в'язь
Гармонії й добра,
і Істини, і миру.

6.

І покоління всі
зливаються в одне,
Які пройшли шляхом
тернистим до вершини...

Й зливаються в одне,
які в життя земне
Приносили гріхи
і смерть – в ім'я людини.

7.

Тут вчитель Никодим,
й Ариматейський Йосиф,
І Йосиф той, що був
Обручником самим,
Тут безліч християн –
принижених і босих,
І вічний назорей –
блаженний Йоаким.

8.

Тут Авраам живе
і Лазар-бідний – поряд,
Й розбійник, що з хреста
із Богом примиривсь,
І кожен, хто терпів
у світі голод-холод,
Й на Господа-Христа
з надією дививсь.

9.

Солодкі тут плоди
і прохолодні ріки,
Немає ночі тут
і сонце – не пече
І радість тут живе
в серцях на вічні-віки –
Життя-буття земне
її не знає ще.

10.

А Друге Небо, все ж,
за Перше – краще вдвічі –
Молитва завжди тут,
в ній – неземна краса,
Поглянувши на мить
цьому блаженству в-вічі,
Дивитимешся ти
Щоразу в Небеса.

11.

Тут сам Салафаїл
з кадилом благодаті –
Над Небом цим стоїть
царем він у віках,
І кадять поряд з ним
Архангели крилаті,
Й Святителі стоять
з кадилами в руках.

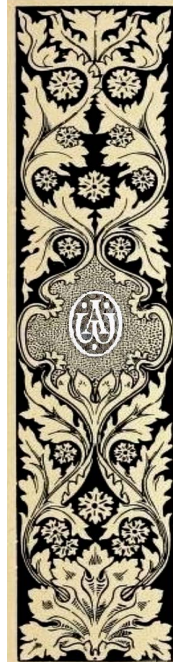
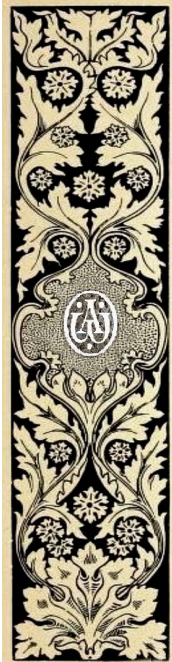

12.

Найбільші серед них –
з Царграду Герман славний
І Туптало Дмитро,
й з Кесарії Василь,
Й єпископ Кипріан –
Русі Святитель давній,
Й священники святі –
З Русі, і звідусіль.

13.

Посеред них впізнав
він Жана Віаннея,
А поряд з ним – Василь
блаженний Поточняк,

А поряд – Боско Дон
та досконалий Нері –
Які в тернині зла
проклали добрий шлях.

14.

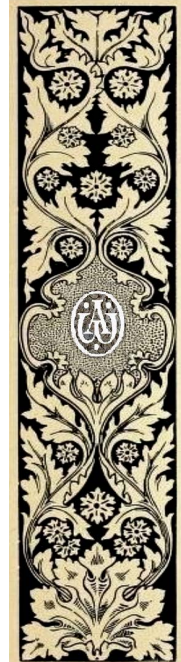
На Небі на цьому
з Чернігова владика,
Нетлінний він увесь
лежить аж триста літ,
Про нього слава йде
і благодать велика
У душах у людських
лишає добрий слід.

15.

А Трете Небо є
достоту більш прекрасне,
Зібралися усі
пророки тут святі –
Богонатхненних слів
проміння не погасне
І не згубитись їм
в наземній суєті.

16.

Архангел Уриїл
на Небі цім – владика,
Апостол тут Павло,
й Ісайя, й Даниїл,
І Златовуст Йоан –
Святих окраса Лика,
Й Захарія-пророк
й Малаїхія, й Йоїл.

17.

Тут Дамаскін Йоан
й Амбросій із Мілану,
Тут мудрий Ісидор,
й Блаженний Августін
І той, хто проміняв
тіару – на сутану –
Блаженніший за Пап
за інших – Целестін.

18.

Євангелисти тут –
Матфей і Марк з Лукою,
І Пастир Гёрма – він
Премудрість нам відкрив,
І благодать лилась
із вуст його рікою,
Коли царям земним
про Боже говорив.

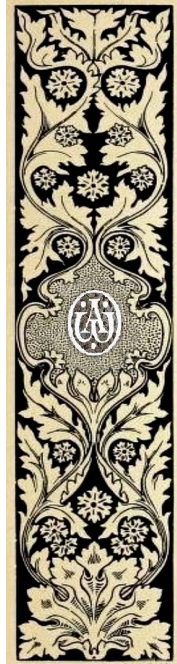

19.

Четверте Небо все ж –
величніше достоту –
Архангел Рафаїл
на ньому – цар краси,
І мудрості на нім
медові знайдеш соти
І музики Небес
найкращі голоси.

20.

Апостол Юда тут –
Тадей у нього ймення,
По Рафаїлі він
є другим в цім краю,

Співцям святих пісень
він подає натхнення
Й творцям Святих Ікон –
всю благодать свою.

21

Печерські старці там
Алімпій з Агапітом –
Великі досить є
на Небі тім вони,
Сповна бо осягли
Тріумф над грішним світом
І нареклись за це:
«Всевишнього сини».

22.

Великий досить там
і Йосиф-Амфілохій,
Чийого тіла тлін
в шанобі не торкнувсь,
Відкинувши колись
шляхи земні розлогі,
До Бога всім еством
і серцем навернувсь.

23.

Тут Бернардетта є –
Владичиці обранка
І також тут Марто
Жасінта осяйна,
Й Авіла, що була
колись у світу бранка,
Але відважно світ
перемогла вона.

24.

Тут Себастьян Йоган,
Бортнянський, Альбіноні
І Ведель, і Роман,
що солодко співав,
І Моцарт, що творив
в масонському полоні,
Але життя своє
за Істину поклав.

25.

Тут також Шуберт Франц
і Перголезі юний,
І Санті Рафаель –
безсмертний у віках,
І Леонардо сам
– хоч був ловець Фортуни,
та Істину краси
тримав він у руках.

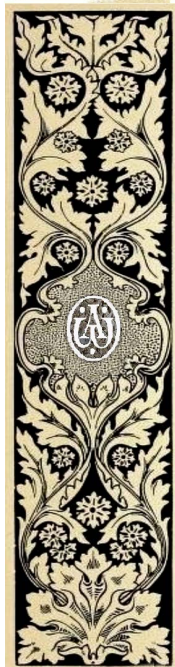
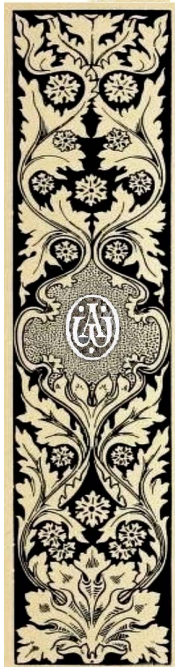

26.

І тут Андрій Рубльов,
й Буоннроті Мікель,
І данець Генріх Блох,
І Васнецов-москаль,
Й Іванов Александр...
А вся безмежна віддаль
В Четвертих Небесах
прозора, мов кришталь.

27.

А П'яті Небеса –
притулок херувимів,
Архангел Михаїл
царює тут завжди,

І Люцифер колись
великим був між ними,
Допоки не упав
у морок суєти.

28.

Хотів пізнати він,
що там – за Божим світом –
Сотвореним Благим
для духів і людей,
І зло за ним знайшов,
і ним зробився ситим,
І сотворив вогонь гріха
пекельний гей.

29.

І ангелів пішла
за ним третина ціла –
Мов зорі – із Небес –
посипались вони...
Та не вмирає дух,
який не має тіла,
І царство на землі
зродилось Сатани.

30.

Зробився білий світ,
немов для Пекла – брама,
Бо Пекло – не Господь,
а Люцифер створив...
Нехай зійде мерщій
на Землю Божа слава,
Щоб праведних і злих по-
Правді Бог судив!

31.

На П'ятім Небі є
відважні Божі вої,
Які вели зі злом,
Непереможні, бій
І їхні імена –
в Небесному Сувої
який лежить навів
у Скинї святій.

32.

Ось, Яків Старший тут
сидить у Божій славі –
Архангел Михаїл
лиш вищий є над ним
І їх святих імен
бояться всі лукаві
І лики їх – страшні
без міри духам злим.

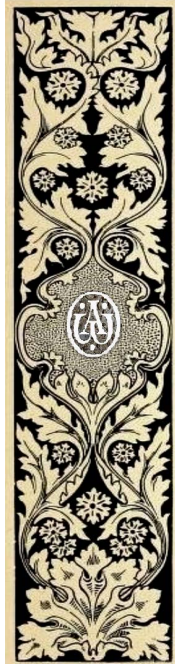

33.

І з Туру Мартін – теж –
богів він галльських знищив –
Насправді ж – не боги,
а демони лише,
А їхній храм – не храм,
а демонське капище
І відновить його
силкуються уже...

34.

Тут Жанна є Свята,
яку вогнем спалили
Прислужники лихі
лукавих на землі,

І на вогонь себе
пекельний засудили,
І палять їх тепер
у ньому духи злі.

35.

Тут також славний Пій –
в ділах своїх Великий
І Переможець той,
чий образ – на коні,
І невідомих нам
Святих прекрасні лики,
Яких палив Нерон
свічками у вогні.

36.

На Небі цім благий
Ігнатій Богоносець
І Мученик-мудрець –
блаженний Іустин
Й Кунцевич Йосафат –
великий в Бога досить,
В якого лиш Москва
пускає в чорний дим.

37.

А як інакше їй?
А як інакше бути? –
У неї ж є свій бог –
розбійник Грозний Йван
І моляться в Москві
йому попи і люди,
Йому поклони б'ють
і кадять тиміам.

38.

А другий бог Москви –
це Сталін-Джугашвілі –
За те, що в нас колись
вчинив голодомор
І жодних меж не знав
у власному свавіллі
Як демон-Веліяр
і втілений Балор.

39.

А третій бог Москви –
це князь Содомський Ленін,
А мавзолей його –
диявола вівтар,
Він за життя чинив
щораз гріхи мерзенні
Й до нього на поклін
іде бездумна твар.

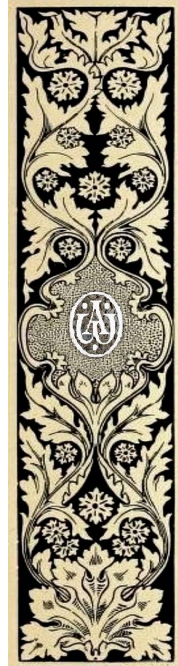

40.

А Шості Небеса –
країна Гавриїла –
Тут кожен, хто не є –
великий Серафим
У просторі цьому
витає Божа сила
І Божа благодать
велика є над ним.

41.

І сам Святий Петро
у Небі цім є другим,
А брат його – Андрей –
на Другому – таким...

Наземний звідси світ
здається недолугим,
В енергіях своїх –
лукавим і бридким.

42.

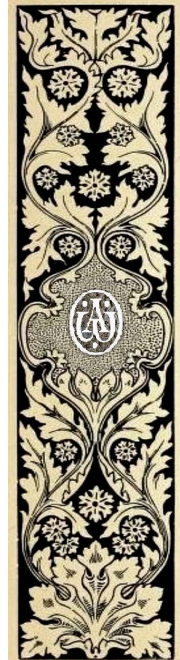
На Індію поглянь –
бісівським духом віє,
Нью-Йорк сягає хмар –
Новітній Вавилон,
Чистилищем Китай
в диму міазмів мліє
І бісів чтить Москва –
неначе Аскалон.

43.

Розпусники – одні,
Кааби діти – інші –
Бразилія й Іран,
в Європі ж – весь Содом...
Із корабля біжать,
коли щурі та миші?..
Тому й в Україні так,
як не перед добром.

44.

Та на молитви в нас
лишається надія –
Не тих, хто тут живе,
а хто туди прийшов,
Хто переміг колись
в Україні царство Змія,
Яке прийшло до нас
в часи радянські знов.

45.

Прийшло до нас і тут
надовго залишилось,
Хоч вимерли давно
уже більшовики,
Та діти їх у нас
князями поробились
Й гдають, що отак
триватиме віки.

46.

Та є Антоній наш
на славнім Шостім Небі,
І Теодозій з ним –
світильники Печер –
Не лишать нас вони
у цій страшній потребі,
Як не лишали нас
в молитвах дотепер.

47.

Не лишить нас і Йов –
Почаєва святиня,
Як Грецію свою
Нектарій не лишив,
Коли привів її
до храму Бога-Сина,
Яким ще й на землі
щомиті лише й жив.

48.

На Шостім Небі є
й Антоній з Фиваїди,
І Теодор Студит,
і славний Серафим,

І Лазар-назорей,
Який із того світу
приведений назад
Месією Самим.

49.

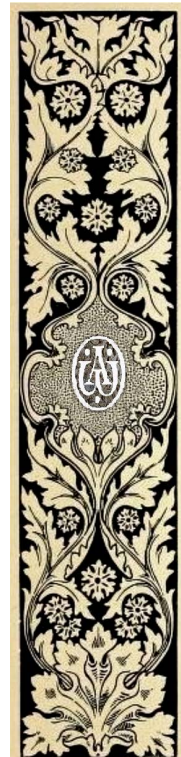
Тут також Спиридон
Святий із Саламіні
і Інокентій сам –
найвизначніший з Пап,
якому не прийшли
такі, як він на зміну,
Бо пам'ятав лиш він,
що Папа – Божий раб.

50.

Тут Клара є Свята –
достоту милосердна
І чиста серцем так,
як мало хто з земних,
Й Ольшанська тут княжна –
нетлінна і безсмертна,
Й черниця Лябуре –
також посеред них.

51.

А Сьоме Небо – це
найкраще із творіння –
Найкращий зі світів,
що Господь сотворив,
Небесне Царство – в нім;
здається світло – тінню –
Кому Господь Благий
видіння це відкрив.

52.

Тут світло є таке,
що сліпить очі смертним –
Мільйонам сонць його
сягнути не дано,
І благодать у нім,
яку лиш чуєш серцем –
Із Серцем Божим тут
злучається воно.

53.

Над Сьомим Небом є
лише Господь – у Славі,
На Сьомім Небі є
Марія лиш – Владар –
Всі Ангели Небес
Свої безсмертні справи
Приносять лише Їй
і Господу у дар.

54.

Одесну Неї є Йоан –
Святий Апостол,
Якого із Хреста
Господь Їй всиновив –
Здається, все в житті
випадком є лиш просто,
Але випадок в нім
ні чим не завинив.

55.

І Анна-Діва тут –
Марії Діви Мати,
Яка Доньку свою
без плями зачала,

Хоч тайну цю Святу
для грішних – не спізнати,
Бо розум і душа
у них – в полоні зла.

56.

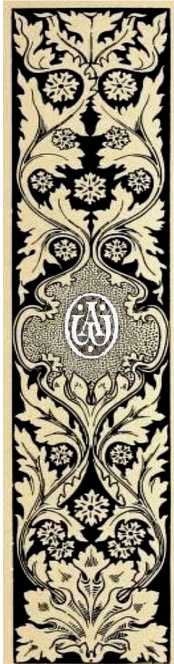
На Сьомім Небі є
й Антоній Падуанець
І сам Святий Франціск,
що Захід навернув,
Й Хреститель сам Йоан –
Господній той обранець,
який серця людей
до Бога привернув.

57.

На Сьомім Небі є
Святий єпископ з Миру
І мироточить він
уже віки й віки,
І береже у нас
в серцях Христову віру,
На неї ж бо п'яту
занесли лайдаки.

58.

І Дмитрій, що Солунь
своїм вінцем увічнив –
Із серцем він з'явивсь,
прохромленим списом –
Прославлений навік
у Небесах Предвічним,
Коли минув його
життя земного сон.

59.

І Філомена тут,
і мудра Катерина,
І Витанійка –
Лазаря сестра,
В Ізраїлі всьому
вона лише єдина
Любові Божій
серце принесла.

60.

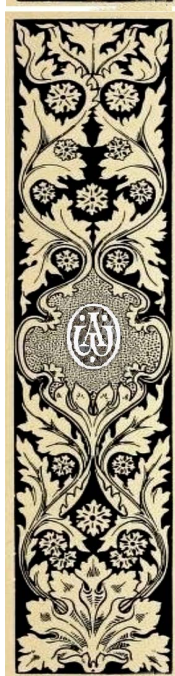
На Сьомім Небі є
й Свята Варвара-Діва –
Від мощів йде Любов
у Київським краю,
О, скільки душ на Суд
не придуть стати зліва
Із тих, хто цілував
святу труну твою!

61.

І Климент славний тут,
утоплений у морі,
Та миро йде святе
із чесної глави,
Та й інші тут – які жили
і вмерли в горі,
Але Любов свою
до Бога зберегли.

62.

На Сьомім Небі є
Єгипетський Макарій,
А поряд з ним стоїть
Юродивий Андрій
й Святий Пантелеймон
І славний Януарій,

якого вперше тут
побачив Буревій.

63.

Не знав його ікон
й не чув про Чудо Крові –
Неапольські Святі
незнані є у нас,
Тому, що у Церквах –
незмінний брак Любові,
Хоч Серце нам Своє
відкрив у грудях Спас.

Епілог

1.

Промовив Ангел тут:
«Ти бачив все безмежжя
Лиш Господа Лице
прекрасне не узрів –
До нього хай веде
тебе життєва стежка,
Щоб Він тебе колись
усміхненим зустрів».

2.

Сказав і зник з очей
і зник десь світ незнаний,
І кров свою юнак
побачив на траві.
Та не лилась вона
у нього вже із рани...
Тож славмо всі Творця,
допоки ще живі!

Авторські коментарі до окремих строф поеми «Засвіти»

Інтермедія

1 *«Доводилось не раз // мені від вчених чути, // Що пекло – це, мовляв, // казкова маячня, Що вмерти – все одно, // немов навек заснути – // Спочити від шляху, // що коле, мов стерня».*

1. Заперечення існування Пекла часто трапляється у наш час у західній католицькій ліберальній теології. Це є відступницька (апостатична) течія в католицизмі.

2. *«А інший каже: ні – // це докори сумління, // Що в вічності душа // приречена терпіть, Якщо не досягла // гармонії спасіння // І не змогла собі // гріхів своїх простити».*

2. Сучасна помірковано-ліберальна католицька теологія проповідує ідею Пекла, як місця, де немає інших мук, окрім туги за Богом. Тут простежується більш хитра брехня диявола, а відтак – більш небезпечна. Антихристиянські таємні рухи намагаються таким чином знищити в людях страх перед гріхом. В сутності – страх перед гріхом є страхом перед Пеклом. Кажучи інакше – це страх Божий, який є початком всієї премудрості, як пише біблійна Книга Сіраха.

Всім є добре відомий афоризм: «Найбільшим успіхом диявола було те, що він переконав людей, ніби він не існує». У наш час диявол вибрав іншу тактику – він переконує у тому, ніби Пекло не є страшним.

3. *«Та був ще мудрагель, // який створив вигадку, // Що пекло є прямим // продовженням життя – // З можливістю грішити // і жити у достатку – // Лиш змарнувавши шанс // прийти до каяття».*

3. Тут йдеться про ідею Пекла, створену радянським письменником-містиком Михайлом Булгаковим у романі «Майстер і Маргарита».

Пісня І. Сім Старців

1 *«Відкрилась їм земля – // душі ще невідома, // Відкрилась для очей // у всій своїй красі – // Безмежна і свята // та серцю все ж знайома, // Бо мешканиці її // близькі йому усі».*

1. Попри те, що Буревій періодично дозволяв собі грішити, його душа більше любила добро, аніж зло.

3. *«Не знані Небеса // і Бог для нас незнаний – // Гадаємо, що Він – // лиш вартовий чеснот, // Але насправді Бог // лиш в ті хвилини з нами, // Як віддає Себе // у жертву за народ...».*

3. Тут йдеться про сакральну містичну Тайну Євхаристії.

4. *«На цій землі святій // був Буревій з хвилину, // Та Сім небес вгорі // його побачив зір – // Покладених Отцем // під ноги Богу-Сину // І Ангелів – на них, // немов на небі – зір».*

4. Про те, що Царство Боже поділене на Сім Небес дізнаємося із життєпису Св. Андрія Юродивого та із апостольського листа Св. Ап. Павла: «Знаю чоловіка, що був взятий до Третього Неба...» (2. Кор., 12: 2).

7. *«Коли Росія йшла // до пекла повним кроком – // Распутін і Толстой // її туди вели – // В Кронштадт послав Господь // того, хто був із Богом, // Щоб на бенкет Христа // знедолені прийшли».*

7. Тут йдеться, зокрема, про авантюриста й екстрасенса Григорія Распутіна, якому безмежно довіряв цар Микола II, вважаючи його «святим старцем», через що користувався його порадами і – як наслідок – припустився низки фатальних політичних помилок.

Стосовно Льва Толстого – він видав низку філософських праць, у яких намагався десакаралізувати християнство, урівнюючи його з язичництвом.

Божий посланець у Кронштадті – Св. Йоан Кронштадтський, який провадив напружену й досить успішну місіонерську діяльність.

8. *«Світильник ініший в цю // добу в Елладі саяв – // Він Грецію усю // з Егіни просвітив // І переддень пітьми // зробивсь для неї святом – // Покаяння прийняв // Христос і все простив».*

Йдеться про найбільш видатного грецького Святого ХХ ст. Нектарія з Егіни, який відновив християнський дух у грецькому суспільстві.

«Переддень пітьми» – період перед II Світовою війною.

10. *«Галичино, колись // дала ти Церкві Йова – // Нетлінний він лежить // в Почаївськiм краю // І ось прийшов Андрей // і оживаєш знову, // І віру бережеш // донині ще свою».*

Йдеться про Св. Йова Почаївському (Іван Желізо), чиї нетлінні мощі зберігаються в Успенському храмі Почаївської Лаври. Святий Йов Почаївський походив із Галичини – народився на землях сучасної Івано-Франківщини.

«Андрей» – митрополит Андрей Шептицький.

11. *«Хоч пастирі твої // тебе з дороги зводять – // Шептицького тихцем // за святість клянучи // (Що коле очі – те // мізерну душу злобить) // Та витримаєш все ж, // шляхом його йдучи».*

Тут мається на увазі сучасне поширення теологічної лібералізації у лоні УГКЦ, яке супроводжується моральною лібералізацією. Звідси таємна чи й навіть відверта неприязнь до історичної особи Андрея Шептицького, яка простежується серед низки кліриків-лібералів УГКЦ.

12. *«Як в Римі Рим упав, // ним Сан-Ротондо стало, // Мов птаха – пташенят, // зібрав славетний Пій – // Усе, що до кінця // для Бога не пропало // У цій землі лихий, // славетний і святий».*

Йдеться про духовне падіння Риму, яке розпочалося відразу після смерті Папи Пія XII (1958 р.), що призвело до скликання II Ватиканського Собору, який започаткував найжахливішу кризу Західної Церкви в її історії.

Сан Ротондо – насправді Сан-Джовані Ротондо – містечко у монастирі якого більшу частину життя провів отець Піо із П'єтраліччино (Св. Пій Великий), який помер 1968 р. Його святість життя,

дар провидця, творіння чуд та надприродні Стигмати, які він носив на руках під рукавичками, навернули до Бога сотні тисяч італійців та людей, яких привела до нього із інших країн якась нагальна потреба.

13. *«Плюгаві йшли на Рим, // а конче – на Соборі – // Кривава боротьба, // невидима очам, // Повіки бо свої // закрили ясні зорі, // Як народилось зло, // яке Собор зачав».*

«Плюгаві» – демони та антихристиянські діячі (масони), чимало з яких носять кардинальські мантії.

На II Ватиканському Соборі відбувалася запекла боротьба – єпископи-ліберали вели цинічний наступ на важливі християнські вартості. Їм протистояли єпископи-консерватори. В іншому випадку катастрофа Західної Церкви була б непоправною.

Активну участь у роботі цього Собору (як про це свідчить Папа Бенедикт XVI) брали навіть юдейські рабини! При цьому вони ставили свої вимоги і ці вимоги приймалися – їм йшли назустріч! [<http://catholicnews.org.ua/benedikt-xvipro-ii-vatikanskiy-sobor>].

14. *«А п'ятим є Лефевр – //новий Йоан Хреститель, // Що Іродові він // на гріх не потакнув. // – За Правду він тернів, – // говорить Хоронитель, – // Щоб правду цю народ // хоча б колись збагнув».*

14. Архиепископ Марсель Лефевр (1905 – 1993) виступив проти низки відступницьких рішень II Ватиканського Собору. Пізніше – проти практики Аджорнаменто папи Йоана-Павла II (Кароля Войтили), яке втілювало ці рішення в життя. 1988 р. Кароль Войтила проголосив йому та його послідовникам анафему, яку скасував 2005 р. Папа Бенедикт XVI.

17. *«Григорій – ймення мав // в чернецтві з двох цих перший, // І з вуст його лилась // Господня благодать, // Андрея справу він // в Галичині б довершив, // Але підняв п'яту на нього злісний тать».*

17. Йдеться про Григорія Планчака, ігумена Колодіївського монастиря (Тернопільщина), якого (разом із його послідовниками) цинічно засудила квазі-комісія УГКЦ – за низкою безглуз-

дих звинувачень. Ця інсинуація була проведена за ініціативою низки єпископів-масонів УГКЦ, від яких членські зобов'язання перед масонськими ложами змушують домагатися знищення християнської віри в Україні.

19. *«А сьомий старець весь // перебував в серпанку // І Буревій його // розгледіти не міг... // Коли скінчиться ніч // й надійде час світанку – // В єдине він збере // для Господа – Своїх».*

19. Йдеться про невідому ще особу, про яку пророкує середньовічний ченець Рігорд із Провансу, особу, яка наверне сучасну Європу до істинної віри.

Пісня II. Пекло

4. *«На дні, в безодні тій – // Нерон із Тігіліном, // Які живі свічки // робили з християн, // І Ірод, що війну // затіяв з Богом-Сином, // І Юда, що продав // і Бога, й свій талан».*

4. Імператор Риму Нерон – перший переслідувач християн в історії – посеред римських правителів. Тігілін – його начальник преторіанської варти, який схилив імператора чинити зло.

Цар Юдеї Ірод Великий – відомий губитель вифлеємських немовлят.

Юда Іскаріот – апостол-зрадник.

5. *«Й Галерій Мартіан – // по горло кров'ю ситий, // Й Відступник Юліан – // улюбленець пільми, // І Калігула Гай – // тиран, своїми вбитий, // І проклятий Сулла – // батьками і дітьми».*

5. Мартіан Галерій – правитель східних провінцій Римської імперії за Діоклетіана. Один із найбільш жорстоких переслідувачів християн, за наказом якого, зокрема були мучені й убиті Святі Варвара та Єкатерина Александрійська.

Юліан Відступник – римський імператор з 361 р. Виховувався у християнстві. Прийшовши до влади, проголосив себе язичником і почав переслідувати християн на законодавчому рівні.

Гай Цезар Калігула – один із двох найжорстокіших тиранів серед римських імператорів.

Луцій Корнелій Сулла – диктатор Давнього Риму в період Республіки. Лідер партії оптиматів. Виявляв виняткову жорстокість до своїх політичних опонентів, запровадивши практику Проскрипційних списків.

6. *«І Грозний-супостат – // подоба Асмодея, // І Пьотр Романов-цар – // подоба Сатани, // І патріарх Яким – // подібний до Протея – // Засуджений і той // так само, як вони».*

6. Асмодей – у середньовічній демонології – демон розпусти. Паралель: цар Іван Грозний – Асмодей – виявляє себе у тому, що винятковий садизм Івана IV має сексуальний підтекст.

Паралель: цар Петро Перший – сатана – виявляє себе в антихристиянській діяльності цього російського царя, зокрема у «Всешутейших соборах», у яких він знущується над сакральними християнськими вартостями.

Патріарх Яким – Іоакім Савелов – московський патріарх, який проводив деканонізацію окремих Святих, виходячи із особистих інтересів (деканонізація Св. Анни Кашинської).

7. *«За те, що вчення він // зневажив непорочне, // Чим осквернив престол // Володарки Небес... // І нині він води // у Пеклі краплю хоче, // І Господа кляне, // і виє наче пес».*

7. Московський патріарх Іоакім Савелов заборонив вчення про Непорочне Зачаття Богородиці, прийняте на Московському Великому Соборі 1666-67 рр.

8. *«Хоч Брянчанінов Гнат – // його адепт лукавий – // Знайшов собі куток // у Пеклі нагорі – // Він язиком одним // нещиро Бога славив, // А іншим – виливав // отруту, що в нутрі».*

8. Єпископ Кавказький Ігнатій Брянчанінов був запеклим послідовником І. Савелова у запереченні Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці. А також – цинічним оббріхувачем низки Святих Західної Церкви.

10. *«Марат і Робесп'єр, // й Тюдор на ймення Генріх, // І Джугашвілі-вепр – // духовний скорпіон, // І Каганович-лис, // і Ленін – мертвий з мертвих, // І Берія-удав, // і Молотов-дракон».*

10. Ж. Марат та М. Робесп'єр – лідери Великої Французької революції, які виявляли виняткову жорстокість у питанні винищення християн та винятковий вандалізм – затятість у нищенні християнської духовності й культури.

Англійський король Генріх VIII Тюдор виявив виняткову жорстокість у винищенні католиків, які не погоджувалися визнати його главою Англійської Церкви. Також виявляв затятість у нищенні християнської духовності й культури (нищення монастирів тощо).

Джугашвілі-вепр – диктатор-тиран комуно-більшовицької імперії Йосиф Сталін.

Лазар Каганович – «права рука» Сталіна. Один із ініціаторів голодомору в Україні.

Лаврентій Берія – шеф НКВД – «політичний двійник» Івана Грозного, дещо обмежений у своїх злочинах, позаяк не був наділений повнотою влади.

11. *«А з ними – Лев Ісавр – // Царграду демон-цїсар, // Що проти Бога він // і Неба геть повстав, // Бо душу геть продав // навїк юдейським бісам, // І Церкву геть мечем // своїм переорав».*

11. Лев Ісавр – візантійський імператор, який започаткував «епідемію» іконоборства в імперії, намагаючись пристосувати християнство до традиції юдаїзму. В придушенні опору іконоборству виявляв виняткову жорстокість, у боротьбі з іконами та нетлінними мощами святих – винятковий вандалізм.

15. *«Тїберій – серед них, // і Кроулі проклятий, // І низка рок-зірок // з Гоморської землі, // Й відомий Оскар Вальд // І вельми Пруст зятятий, // Й цинічний Жид Андре... // Та інші духи злі».*

15. Римський імператор Тїберій, за свідченням давньоримських істориків, був педофілом.

Алістер Кроулі – засновник сатанізму в Англії.

Низка рок-зірок – маються на увазі рок-зірки, які водночас були чи є послідовниками мешканців Содому (геями).

Оскар Вальд (Уальд), Марсель Пруст, Андре Жид – відомі західноєвропейські літератори-геї.

16. *«Рембо і Поль Верлен, // і Бекінгем, і Вітмен, // І Річард Другий, й Джеймс, // і Крістофер Марло, // І Малатеста – він // за інших більше винен – // Як Грозний Іван, чинив // найбільш пекельне зло».*

16. Артюр Рембо та Жан Поль Верлен – відомі французькі поети-геї. Уолт Вітмен – відомий американський поет-геї. Крістофер Марло – англійський драматург-геї, сучасник Шекспіра.

Сізімондо Малатеста – тиран Риміні (Італія, доба Відродження). Джеймс – англійський король Джеймс I. Герцог Бекінгем – один із його фаворитів.

18. *«Що християн клянуть – // кагалом щосуботи – // Хто зрікся геть Христа // і в вірі цій помер, // Хто вже готує нам // хреста – на день Скорботи... // Бо ж видно всі діла // людські з Небесних Сфер».*

18. Маються на увазі окремі екстремістські секти, які є своєрідними галузками юдаїзму, позаяк їх члени очікують антихриста як «месію» – так само, як і «ортодоксальні» юдаїсти.

19. *«Опричники царя, // енкаведистів зграї, // Розбійник, що з Христа // знущався на хресті, // І Каїафи тесть, // і син Адама – Каїн, // І деякі, що їх // зачислили в «святі».*

19. Маються на увазі опричники Івана Грозного.

Каїафи тесть – Анна первосвященик.

20. *«Посеред них – Андрей – // із Суздаля розбійник, // Що Київ зруйнував // і грабував церкви, // Вбивав ченців, дітей, // з жінок знущався бідних... // І в злочинах постав // предтечею Москви».*

20. Мається на увазі сплюндрування Києва 1168 р. князем суздальським Андреем, якого за часів Петра I назвали «Боголюбським» (за назвою села Боголюбово) і канонізували за наказом цього ж царя.

21. *«Пильніше придивись, // і бачиш: Мюнцер поряд – // Німецької землі // кривавий крокодил – // За рівність він повів // у бій – на перший погляд, // Усіх, хто у пільмі // лукавства заблудив».*

Томас Мюнцер – ватажок Селянської війни у Німеччині, яка виникла на релігійному (єретицькому) підґрунті.

23. «Горить тут Жак Моле, // бо нечистю планету // Заповнив цей чаклун – // храмовників магістр – // Вклонялися їх вчив // він бісу-Бафамету // І в Церкві будував // для нього з Пекла міст».

23. Жак Моле – великий магістр ордену тамплієрів (храмовників), який започаткував в ордені чарівництво, за що був спалений у Парижі на вогнищі за вироком королівського суду.

Масони США вважають тамплієрів своїми попередниками.

Бафамет – лиса чоловіча голова, яку вшановують в окремих масонських ложах члени найвищих градусів.

24. «Тут також є й Кошон – // слуга не Богу – бісам! – // Єпископ, що упав // у злочині страшний – // Душа чужа для нас // є темним наскрізь лісом – // Не знати, хто з людей // опиниться на дні...».

24. Єпископ Кошон головував на засіданнях інквізиції, яка на угоду королю Англії несправедливо звинуватила Св. Жанну д'Арк у чарівництві й засудила до страти на вогнищі.

25. «І кардинал Війо – // Лучані підлий вбивця, // Що на престол Петра // залізти сам хотів – // У Ватикані він // ходив, на вигляд – вівця // Та в серці у його // диявол-вовк сидів».

Кардинал Жан Війо займав посаду камерленго на час отруєння Папи Йоана Павла I (Лучані). Журналістські розслідування перереконливо довели безпосередню причетність Жана Війо до отруєння Папи Йоана Павла I.

26. «І Каїафа тут – // з усім Синедріоном, // Лиш Никодим один // пішов до раю з них, // І фарисеїв тьма... // і з прапором червоним – // Пекельний Карло Маркс – // пишець проклятих книг».

Під час засідання Синедріону, який засудив Ісуса Христа до страти на хресті, з усіх присутніх лише Никодим намагався перечити несправедливим звинуваченням.

Карл Маркс – засновник марксизму, жрець секти Сатани.

34. *«І Гарласчелі тут – // масонам на догоду // Брехнею воював // проти Господніх чуд, // Руйнуючи в собі // свою людську природу, // Бо по природі він – // безбожний лизоблюд».*

34. Луїджі Гарласчелі – італійський шарлатан, який шляхом ошуканства та відвертої брехні намагається заперечувати надприродний характер Туринської Плащаниці та інших християнських реліквій надприродного походження.

36. *«Тут Лев Силенко є // і Кальвін Жан – одесну, // А Арії – зліва все ж, // і Руссель – поряд з ним, // І Андреас Карлштадт, // що мову вів облесну, // А водночасся був // вандалом головним».*

36. Лев Силенко – засновник Рун-віри. Жан Кальвін – швейцарський засновник кальвінізму, який робить християнство додатком до матеріального збагачення. Т. Руссель (Рассел) – засновник секти Свідки Єгови. Андреас Карлштадт – протестантський лідер доби Реформації, який став відомим у Німеччині своїм вандалізмом (нищенням християнських святинь).

37. *«Тут Ульріх Цвінглі – теж – // плюгавий біс у тілі, // І Буллінгер – також, // і Лютер сам Мартин, // Єретиків – пітьма, // і дві когорти цілі // Тих жадібних князів, // які пішли за ним».*

37. Ульріх Цвінглі – протестантський лідер доби Реформації, який став відомим у Швейцарії своїм вандалізмом (нищенням християнських святинь). Буллінгер – один із ранніх теоретиків протестантизму.

38. *«Тут єретик Бруно – // Святих Дарів наплюжник, // І цар Третій Лев // на псевдо «Вірменин», // Й зухвалий Абеляр – // лукавий двоєдушник, // І бунтівник Арнольд – // лукавий Пекла син».*

38. Джордано Бруно – відомий італійський філософ, засуджений інквізицією за проповідь в Італії антихристиянських поглядів, що мають безпосередній стосунок до католицької догматики (а не за астрономічні погляди, як стверджують невігласи).

Лев Вірменин – візантійський імператор, який продовжував практику іконоборства.

Абеляр – середньовічний західноєвропейський еретик, учитель Арнольда Брешианського.

Арнольд Брешианський – середньовічний войовничий еретик, який на початках мав успіх у боротьбі із Папою Адріаном IV.

39. *«Й Блаватська тут Елен, // і Реріхи обоє, // Й розпусний Вільям Кам – // з Сіднею лжепророк, // Й Іван Натанаїл, // й братів Ліхудів двоє // Й самарець Симон Волф – // відгадувач думок.*

39. Є. Блаватська – засновниця теософії, авторка псевдонаукового дослідження релігії «Таємна доктрина».

Микола та Єлена Реріхи – засновники окультно-релігійного вчення «Жива Етика», в основу якого покладені легенди індуїзму.

Вільям Кам – австралійський засновник псевдо-католицької секти, творець власного культу, що базується на вигаданих об'явленнях, запроваджував багатоженства, чоловік кількох десятків жінок.

Іван Натанаїл – грецький ченець, який перебував під впливом протестантизму після закінчення Оксфордського університету. Написав богословську працю «Скрижаль», у якій заперечує Непорочне Зачаття Богородиці.

Брати Ліхуди – грецькі ченці-богослови, які мали репутацію авантюристів і демагогів. На замовлення московського патріарха Іоакіма на московському соборі 1698 р. намагалися обґрунтувати заперечення Непорочного Зачаття Богородиці.

Симон Волф, про якого пише Євангелист Лука у «Діях Апостолів» як про чаклуна й авантюриста, який намагався змагатися зі Св. Петром, походив із Самарії.

40. *«А в П'ятім крузі ті, // що кров пили з народу – // Під себе все чуже // мільярдами гребли, // І ті, які Содом // Впроваджували в моду, // І віскі та коньяк // без просипу пили».*

40. Зокрема тут йдеться про керівників держав, які опікуються організацією гей-парадів та обкрадають свій народ на корись власну і великого бізнесу (олігархів).

44. *«Тут бачив Буревій // й Елізабет – регіну – // Пекельного вітиця // пекельну ту дочку, // Що беззаконня зла // принесла в ту країну // І вивела її // на стежку – на слизьку».*

44. Йдеться про королеву Англії Елізабет I Тюдор, доньку Генріха VIII, яка переслідувала Католицьку Церкву в Англії і нагороджувала титулами й помістями піратських ватажків за грабунк кораблів католицьких країн.

45. *«Тут є султан Мехмед – // жорстокосердя згусток, // Отож, не дивно це, // що в Пеклі б мав горіть, // Й імператриця та, // що гнала Златовуста – // Щоб в ненависті геть, // мов демон, озвіріть».*

45. Мехмед II – султан і полководець Османської імперії, який вирізнявся особливою жорстокістю.

Св. Йоана Золотовуста переслідувала візантійська імператриця Євдоксія.

46. *«Тут бачив Буревій // і Калиту Івана – // Московського царя – // поклонника ярма, // Який в монголів був – // хоч прикладай до рани, // А для своїх земель – // холера і чума».*

Іван Калита – московський цар, який виявляв особливу жорстокість у плюндруванні сусіднього Тверського князівства та особливу запопадливість у догоджанні монголам.

48. *«Пательню тут Вольтер // пекучу лиже вічно, // Шкварчить його язик // і очі лізуть геть... // Навколо всі, як він – // навколо жах і відчай, // А поряд – чорний біс // кусає, наче гедзь».*

Марі Аруе Вольтер – автор блюзнірського пасквіля на Святу Жанну д'Арк («Орлеанська Діва»). Відвертий ворог Церкви.

49. *«А поряд ще й Золя – // сидить по шию в калі // І Анатолій Франс, // що бісам – за осла. // І Луначарський теж – // від них лиш дещо далі – // Як проповідник зла – // в країні дикій зла».*

49. Еміль Золя – французький письменник, який написав пасквіль на Люрдське об'явлення на замовлення масонів, а також –

низку художніх натуралістичних творів, у яких нав'язливо пропагує розпуску.

Анатоль Франс – французький письменник, який намагався знущатися над християнством у своїх романах.

Анатолій Луначарський – нарком просвіти в комуно-більшовицькій імперії – енергійний проповідник атеїзму.

50. *«А з ними – Лев Толстой, // Дідро і Фрідріх Ніцше – // Ці з розуму звели // без ліку юних душ – // О, скільки в Пеклі їх! – // На три лиш круги вище – // У першій крузі – тим, // де мучиться Катруш».*

50. Лев Толстой – російський граф, письменник і філософ відвертого антихристиянського спрямування.

Дені Дідро – французький енциклопедист і письменник відвертого антихристиянського спрямування.

Фрідріх Ніцше – німецький філософ скандального антихристиянського спрямування. Войовничий проповідник пекельного світу, що заперечував християнську етику і духовність, пропагуючи моральну вседозволеність для сильної особистості («білявої bestii»).

Картуш – знаменитий паризький розбійник.

52. *«Войтила Кароль тут – // бо апостат він справжній // І Борджа Александр, // і Керулярій – з ним... // Обличчя чорні в них // від полум'я і сажі – // Дарма, що перший з них // вважається «святим».*

52. Войтила Кароль – Папа Йоан Павло II. Впроваджував у церковну практику відступницькі постанови II Ватиканського Собору, які стосувалися лібералізації, знищення традиційного літургійного обряду та його заміну на новостворений – десакралізований, а також – стосувалися екуменістичного єднання із іншими релігіями, зокрема і з язичницькими та із юдаїзмом, який заперечує, що Ісус Христос є Христом (Месією) та намагається привести до світової влади антихриста як «справжнього» месію. Разом з тим Кароль Войтила переслідував тих католиків, які на-

магалися триматися традиційного католицького обряду, характеризував у своїх висловлюваннях минуле Католицької Церкви як «злочинне» (публічно просив вибачення у євреїв за «злочини» проти них «синів Церкви»). Головне ж – скасував Апостольську конституцію, яка забороняла католикам бути масонами.

Александр VI (Борджа) – Папа, який вів вкрай неморальне життя язичника, цинічно зневажаючи християнську етику.

Керулярій – патріарх Константинопольський – імператорський фаворит, що став патріархом всупереч всім церковним правилам – висвячений за кілька днів на іподиякона, диякона, священника, єпископа, патріарха. Сталося це після того, як імператор безпідставно відправив патріарха Св. Ігнатія у заслання.

У Великому розколі Церкви найбільша частка провини лежить на Керулярії, позаяк протистояння загострилося через те, що Керулярій розтоптав Святі Тайни, освячені у костелі.

53. *«Распутін Грішка – теж // «святим» його зробили, // Та біля Борджі він // знайшов собі «кубло», // Хоч не за те, що вкрав // в сусідів три кобили – // За інше зло – за всім // відоме добре зло».*

53. Відомий авантюрист Григорій Распутін, про якого ми вже згадували, до початку своєї кар'єри при царському дворі деякий час був конокрадом. Частина монархістів у Росії створює культ Распутіна і виступає за його канонізацією РПЦ.

56. *«Тут Пушкін – за вірші, // в яких – тяжке кощунство, // І Франсуа Рабле – // потворного творець – // Тут ті, які вели // униз себе і людство, // І душу продали за лавровий вінець».*

56. У деяких віршах А. Пушкіна простежується зневажливе ставлення до християнства, зокрема він порівнює пияцтво зі Св. Євхаристією, свою дружину – із Пресвятою Богородицею тощо. Можливо, у цьому простежується вплив масонства, позаяк А. Пушкін був членом масонської ложі, до якої вступив під час Південного заслання, як про це свідчить запис у його щоденнику.

Франсуа Рабле – французький письменник доби пізнього Середньовіччя і раннього Ренесансу. Автор натуралістично-гротескного роману «Гаргантюа і Пантагрюель».

Пісня III. Чистилище

3. *«Поглянь, Микола-цар – // втягнув він світ в війну, // В якій мільйони душ // вбивали і вмирали – // Через яку впустив // в Росію Сатану – // У образі страшинім // марксистської навали».*

3. Початок I Світової війни розгортався внаслідок таких подій:

1. У Сербії хтось створює терористичну організацію «Молода Сербія» і підбирає найбільш деградоване створіння – Гаврилу Принципа – для теракту, який би мав спровокувати війну Австрії з Сербією. Під час візиту до Сербії Франца-Фердинанда, спадкоємця австрійського престолу, Гаврила Принцип вчинив його звіряче вбивство. Після цього, виконуючи інструкції свого керівництва, він застрелив вагітну дружину Франца-Фердинанда. Австрія зажадала видати вбивцю. Сербія цього не зробила. У підсумку війна виявилася невідвортною. У своїх діях керівництво Сербії розраховувало на обіцяну йому підтримку Росії. Австрія оголосила війну Сербії. Цар Микола II у відповідь оголосив війну Австрії, союзником якої була Німеччина. У підсумку вся відповідальність за розв'язання I-ї Світової війни лягає на російського царя – попри те, що тут він лише припустився двох політичних помилок, дозволяючи втягнути себе в провокацію, влаштовану тими, хто фінансував і організовував терористичну організацію «Молода Сербія».

Щодо справжніх організаторів I Світової війни – це ті потужні фінансові кола, які згодом фінансували та підтримували в інший спосіб російську більшовицьку революцію. Адже ця війна була однією із безсумнівних передумов успіху цієї революції.

7. *«Поглянь на Папу з Ватикану – // Собор безбожний він відкрив – // Горить ще довго тут Йоану, // Бо Церкву – нелюдам скорив».*

7. Папа Йоан XXIII, на вимогу лібералів, організував відступницький II Ватиканський Собор, низка рішень якого прямо суперечить Св. Євангелію, зокрема і словам Спасителя, переданим Євангелистами. Цей Собор започаткував апостазію в Західній

Церкві, про яку попереджала Пресвята Богородиця під час Свого з'явлення у Фатімі (Третя Таємниця Фатіми).

8. *«Єлизавета тут – цариця – // Хоч дуже доброю була, // Але в очах у Божих – ница, // Бо шлюб із мужем не взяла».*

Російська цариця Єлизавета I, можливо, все ж взяла маргінальний шлюб зі своїм фаворитом Олексієм Розумовським. Про це було свого часу чимало чуток, але не залишилося жодних документальних підтверджень їхньої небезпідставності.

10. *«Поглянь – король // Анрі Четвертий – // Розпусний вкрай, // та добрий все ж – // Уникнув Пекла // він по смерті – // Бо примирився // з Богом теж».*

10. Французький король Генріх IV походив із сім'ї кальвіністів, вирізнявся добродушним характером, кілька разів міняв віросповідання і загинув католиком.

11. *«Тут Рішельє // і Мазаріні – // Прем'єри два // в червоних сутанах – // Вони в Чистилищі // ще й донині – // Гріхів нерозкаяних – // стане й стане».*

11. Кардинали Рішельє та Мазаріні, які один за іншим правили Францією, припускалися безпринципних політичних рішень.

12. *«Тут канонізований // Тома Аквінат – // Пішов би до Неба, // та був надто впертим – // Хотів в богослів'ї // навести лад // Свого мудрування // авторитетом».*

12. Католицький святий Томас Аквінат вважається вчителем Західної Церкви, проте його теологічні праці почасти носять спекулятивний характер і розходяться зі змістом Євангелія. Найбільш грубою помилкою томізму є заперечення Непорочного Зачаття Богородиці.

14. *«Поряд із ним – // цар Соломон – // Мудрий надміру // й дурний без міри – // Серед розпусти // звів собі трон // І вклонився // рогатому звіру».*

14. Цар Соломон був одним із перших міжрелігійних екуменістів – попри те, що жив майже на три тисячоліття раніше за появу постанов II Ватиканського Собору. Його язичницький розпусний спосіб життя – відповідний до культу Астарти, який він практикував, а також – його плекання культу Молоха (Малкома), у якому були обов'язковими численні людські жертвоприношення – цього було б достатньо, щоб потрапити до Пекла.

15.; 16. «Як братовбивця – // Каїн новий, // Він заслужив собі // навіть на Пекло, // Та не отримав // душі його Змій, // Коли життя його // врешті померкло. // Мав би горіти // у вічному вогні, // Але молитви // гарячі Обручника // Й батька Давида натхненні пісні // від богопроклятих, // врешті, відлучили».

15.; 16. Порушивши власну обітницю, Соломон знищив свого брата Адонію та ні в чому невинну юну рабиню свого батька. Але позаяк Соломон є далеким предком Св. Йосифа Обручника, треба думати, що якимось чином він уникнув Пекла. Можливо, щиро покаявся в останню мить життя.

18. «Десять заповідей – // берегли – // Блаженства Христові – // відкидали – // Померли такими ж, // якими були, // Коли людьми, // народившись, стали».

18. Десять Божих заповідей – це той юдейський Закон Мойсея, яким, за словами Апостола Павла, неможливо спастися, якщо не прилучитися при цьому до Христової благодаті. Важко людині прилучитися до Христової благодаті, якщо вона відкидає Христові заповіді.

Пісня IV. Тартар

3. *«Тут Чингіз-хан, Батий, // Тімур і Кір Великий, // І бідний Діоген, // Й багатий вельми Крез, // Й веселий Демокрит, // І Плавт багатоликий, // І гордий Александр, // Й звитязний Ахіллес».*

3. Чингіз-хан, Батий, Тімур (Тамерлан), Кір Великий, Александр Великий – язичницькі видатні завойовники, які дотримувалися моральних норм, поширених у своєму середовищі й ніскільки не піднялися понад цей низький рівень. Ахіллес – герой давньогрецьких міфів – непереможний воїн. Діоген – давньогрецький філософ-кінік – засновник відповідної школи. Демокрит – давньогрецький філософ-матеріаліст. Плавт – давньоримський комедіограф. Крез – лідійський цар, уславлений своїм багатством.

4. *«І Дарій тут, і Ксеркс, // й критянин-владар Мінос, // І Кіаксар, й Камбіс, // Й диктатор Песістрат, // Й Орест, який чомусь // аж понад міру виріс, // І кращий друг його, // що ймення мав Пілад».*

4. Дарій, Ксеркс, Камбіс – персидські царі. Кіаксар – останній мідійський цар. Мінос – міфічний цар Криту. Песістрат – тиран Афін (6 ст. до н. е.). Орест і Пілад – герої давньогрецької міфології – нерозлучні друзі. За Геродотом, Орест був гігантом.

5. *«І Понтій тут Пілат – // відомий прокуратор, // І Тит, який зорав // мечем Єрусалим, // І Одиссей-хитрун – // вроджений провокатор, // Й Паріс-красунекрад – // він також поряд з ним».*

5. Понтій Пілат – римський намісник, який на вимогу юдеїв виніс смертний вирок Ісусу Христу.

Тит Веспасіан – римський імператор, який 70 року зрівняв із землею Єрусалим.

Одісей та Паріс – герої Ілліади – взаємні вороги. Троянська війна була спровокована викраденням Єлени Парісом. Одісей же шляхом провокації заманив до участі у цій війні Ахіллеса, шляхом провокації змусив ахейців ступити на троянський берег, шляхом провокації допоміг ахейцям захопити Трою (Троянський кінь).

6. *«Анакреонт-пияк – // пісень співець веселий, // Й Піндар, і Полікрат, // й пиसेць Аристофан, // І Агамемнон-цар, // Й Геракл – козак дебелий, // І віщий князь Олег, // й Кончак – Донський каган».*

6. Анакреонт – давньогрецький поет-епікуреєць, що славив земні насолоди. Піндар – давньогрецький поет, творець гімнів на честь язичницьких богів та переможців Олімпійських ігор. Полікрат – тиран Самосу, якого переслідувало надмірне сприяння долі, що закінчилося для нього трагедією.

Агамемнон – цар Мікен, ахейський полководець у війні із Троєю.

Олег – київський князь-язичник, який підступно вбив Аскольда – київського князя-християнина.

Кончак – половецький каган, про якого згадано в *«Слові о полку Ігоревім»*.

7. *«Й Арджуна тут – за те, // що Крішну-біса слухав, // Й меча свого підняв // проти своїх братів, // Хоч він і совість мав – // Земля йому – хай пухом – // Хай гріх цей учинив, // Та серцем – не хотів».*

7. Арджуна – головний герой давньоіндійського епосу *«Махабхарата»*. Демагогія Крішні, якою цей втілений король демонів змусив Арджуну воювати проти своєї родини, викладена у *«Бхагаватгіті»* (частина *«Махабхарати»*).

8. *«І хан Гирей, й Мамай, // і Красс, і мужній Марій, // І гладіатор-цар // фракієць-мед Спартак, // Й звитяжний Святослав, // що розігнав хозарів, // Як розганяє лев // розлючених собак».*

8. Хани Гирей та Мамай уславилися тим, що спалювали Москву. Марк Красс – переможець повсталих рабів Спартака, який вирізнявся жадібністю. Гай Марій – римський полководець – переможець армії кимврів у битві під Верцелами.

Спартак походив із фракійського племені медів – із царського роду.

Святослав Хоробрий зруйнував Хозарський каганат. Його перебування у Тартарі зумовлене його участю у язичницьких людських жертвоприношеннях, про які згадує візантійський автор Лев Диякон.

9. *«Зухвалий тут Сеян, // й безстрашний Германаріх, // І Бурбеста злий, // й великий цар Атей, // І Одоакр-рутен, // і вславлений Аларіх, // що штурмом Рим здобув // і здивував людей».*

9. Сеян – фаворит Тіберія, страчений ним за спробу захопити владу.

Германаріх – король-завойовник остроготів.

Бурбеста – цар гетів, що вирізнявся жорстокістю, знищивши племена боїв та таврисків.

Атей – цар-завойовник Великої Скіфії (Сколотії). Був зупинений на Балканах македонським військом.

Одоакр – король норців (провінція Норик в Австрії), якого окремі джерела називають «рутенем» (русином). Завойовник Італії, який захопив Рим і змістив останнього імператора Риму – Ромула-Августула.

Аларіх – король готів, який захопив і пограбував Рим 410 р.

Пісня V. Лімб

3. *«Ось Славний Зороастр, // а поряд – Гаутама – // Язичництва вони // розгнали імлу –*

Відкриється колись // для них Небесна брама, // Як знов гряде Христос // і край настане злу».

3. Зороастр (Заратуштра) – засновник зороастризму, який первинно був монотеїстичною релігією, близькою до християнства.

Гаутама – індійський принц, відомий як Будда (6 ст. до н. е.). Першим пояснив мешканцям Індії, що боги індуїзму є демонами.

4. *«Ось, Піфагор, Сократ // і Геракліт з Платоном, // Ось, Еврипід, Софокл, // Езон і Емпедокл, // А ось – Перікл, Плутарх //*

і Геродот з Солоном, // А ось, сліпий Гомер і // вкрай премудрий Прокл».

4. Піфагор – давньогрецький філософ – засновник школи пізнання законів буття та самовдосконалення.

Сократ, Геракліт, Платон – найбільш ушлюблені давньогрецькі філософи. Прокл – давньогрецький теоретик неоплатонізму. Геродот – давньогрецький історик. Гомер – автор «Іліади» та «Одіссеї». Солон – найбільш мудрий правитель Афін за всю їхню історію. Один із Семи мудреців Античності.

5. *«Ось, Анахарсіс сам // і стоїків з десяток, // Ось, Леонід-стратег – // Лакедемону цар, // Й цнотливий Сципійон, // і Децибал завзятий, // І цісар Адріан, // і з Сирії – Авгар».*

5. Анахарсіс – скіфський (сколотський) принц, один із Семи мудреців Античності.

Філософи-стоїки сповідували етику, близьку до християнської.

Цар і стратег Спарти Леонід – очільник трьохсот спартанців, які ціною власного життя затримали армію Ксеркса в ущелині Фермопіли.

Римський полководець Сципійон Африканський вирізнявся винятковою аскетичною стриманістю.

Децибал – цар даків, який загинув, захищаючи рідну землю від римських завойовників.

Імператор Адріан вирізнявся серед інших правителів Риму поміркованістю й освіченістю.

Цар Едеси Авгар хотів мати зображення Ісуса Христа і отримав від Апостола Юди Тадея таке зображення, утворене надприродним чином, як стверджує церковне передання.

6. *«Й володар Птолемей – // з чаклунського Єгипту, // Що Біблію стару // на грецьку переклав, // І Мелхіседек-цар, // що був добром для світу, // Допоки Авраам // добром для світу став».*

6. Птолемей, цар Єгипту – один із Діадохів (полководців Александра Великого). На його замовлення 70 юдейських старійшин

переклали Біблію (Старий Заповіт) на грецьку мову (Септуагінта) у III ст. до н.е.

Мелхіседек – цар-священик із Селиму, якому Авраам давав свої пожертви.

7. *«Ось лікар Гіппократ – // Галена попередник, // Ось Апеллес-митець – // античний Рафаель, // Ось, Фалес, ось, Гіпарх // й славетний скульптор мертвих // Божків й богинь еллінських – Праксітель».*

7. Гіппократ – славнозвісний давньогрецький лікар. Гален – відомий давньоримський лікар. Апеллес – найкращий античний художник – сучасник Александра Великого. Фалес, Гіпарх – давньогрецькі астрономи.

9. *«Звитяжець тут Персей – // Горгони переможець // І Цезар тут – за те, // що ворогів прощав, // Катутла ж тут нема – // Як кожен мужеложець – // У Пеклі він буття // по смерті розпочав».*

Персей – герой давньогрецьких міфів. Горгона – міфологічне уособлення богині-володарки підземного світу. Гай Юлій Цезар не карав переможених ним ворогів із табору оптиматів, які згодом влаштували його вбивство. Валерій Катутл – давньоримський автор вульгарних епіграм та лірики (ворог Цезаря).

10. *«Пророк Лаокоон // й пророчиці-сивіли, // Тезей, що вбив бика, // в якому біс сидів, // Тут, наче тінь, душа // жорстокого Аттіли – // Бо так він учинив, // як Папа Лев звелів».*

10. Лаокоон – герой Іліади. Був задушений пітонами разом зі своїми синами за те, що попередив троянців про небезпеку від Троянського коня. Тезей – вбивця Мінотавра – Критського бика, який вважався втіленням підземного бога-володаря.

Аттіла – цар гунів, який, йдучи з військом на Рим, був зустрінутий Папою Левом Великим 452 р. і ця зустріч справила на нього настільки потужне враження, що він повернув військо назад – геть з Італії.

12. *«Тут князь звитяжний Бож, // підступно розіп'ятий, // А вбивця Вінитар – // на дні пекельнім зник – // За підлість він свою // зробивсь навек проклятий, // Як кожен супостат // і кожен чарівник».*

12. Вінитарій – король готів, який запросив на бенкет князя слов'ян-антів Божа (Буса) із сімдесятьма старійшинами, яких підступно полонив і розіп'яв на хрестах.

13. *«Ось сам Епіменід / і Валаам із Птору, // І Прометей, який // Вогонь еллінам дав, // І Мойсей, який // створив євреям Тору // Та ідолом для них // Із Авраамом став».*

13. Епіменід – давньогрецький мудрець – один із Семи мудреців античності. Під час чуми в Аттиці порадив поставити жертівники з надписом: **«Невідомому Богові»**. За словами Апостола Павла, тут йшлося про Святу Трійцю – Отця і Сина і Святого Духа.

Валаам із Птору – пророк-язичник із Месопотамії, який провістив прихід Ісуса Христа: **«Бачу Його, але ще не близько. Сходить Зоря від Якова і піднімається скіпетр від Ізраїлю...»**.

Прометей – титан у давньогрецькій міфології.

Мойсей – національно-релігійний герой у юдаїзмі.

14.; 16. *«Скрижалі він розбив – // А міг би в Небі бути – // З тих пір, коли Ісус // помер і встав Живим, // Коли з Шеолу йшли // До Раю Божі люди, // А серед них – його // наступник – вождь Навин. // А нині – в Лімбі він // І фарисеїв судить – // Кому прийти сюди, // й кому в вогні горить... // Відкриється усе, // заховане під спудом, // Як Істини для душ // Настане справжня мить».*

14.; 16. Розбивши Скрижалі із Божим Законом, Мойсей обернув свій гнів проти євреїв-ідолопоклонників – на Бога. Це означає, що для нього його народ став важливішим за Бога і це закрило йому шлях до Неба – аж до Останнього Суду.

За словами Ісуса Христа, Мойсей є суддею тих юдеїв, які не прийняли Христа (Йн., 45: 5).

17. *«У Лімбі – Біруні // і лікар Авіцена – // Правдивим перший був, // а другий – мудрим все ж, // І людям він служив, // й відомо достеменно, // Що наші лікарі // його не сягнуть меж».*

17. Ахмед аль-Біруні – хорезмійський ісламський учений. Збереглося його письмове свідчення про надприродне сходження Благодатного вогню у переддень Великодня у Єрусалимському храмі Гробу Господнього.

Авіцена (Ібн Сіна) – узбецький ісламський лікар, трактати якого з медицини не втратили свого значення і на нинішній день.

18. *«Тут й діти, що вони // нехрещені померли – // Природа ж їх гріха // вчинити не могла, // І в Лімбі душі їх – // Немов у мушлі – перли, // Бо невідомі їм // плоди пізнання зла».*

18. Душі померлих охрещених немовлят, за вченням Церкви, потрапляють до Раю.

Пісня VI. Сім Небес

1. *«Зникає Лімб з очей // й повернутий до Сходу, // Побачив Буревій // в безмежжі – Сім Небес... // Таку красу із нас // ніхто не бачив зроду, // Лиш Лазар-назорей, // який Христом воскрес».*

1. Царство Боже утворене із Семи Небес, найменше із яких (Рай) є найбільшим за розміром та кількістю мешканців.

Лазар-назорей – Лазар з Витанії, який був неодруженим через те, що дотримувався обітниці довічного назорейства (довічної цноти).

7. *«Тут вчитель Никодим, // й з Ариматеї Йосиф, // І Йосиф той, що був // Обручником самим, // Тут безліч християн – // принижених і босих, // І вічний назорей – // блаженний Йоаким».*

7. Йосиф з Ариматеї (як і Никодим) – таємний учень Ісуса Христа, який разом із Никодимом поховав померлого на хресті Господа у своєму гробі.

Св. Йосиф Обручник, овдовівши, прийняв обітницю довічного назорейства, що дозволило йому укласти назорейський шлюб, який забороняє тілесні стосунки, із Пречистою Дівою Марією.

Св. Йоаким-назорей перебував у назорейському шлюбі зі Св. Анною, матір'ю Пресвятої Богородиці.

8. *«Тут Авраам живе // і Лазар-бідний – поряд, // Й розбійник, що з хреста // із Богом примирився, // І кожен, хто терпів // у світі голод-холод, // Й на Господа-Христа // з надією дививсь».*

8. Лазар-бідний – про нього згадує Ісус Христос у Своїй притчі про «Багатого і Лазаря».

11. *«Тут сам Салафайл // з кадилом благодаті – // Над Небом цим стоїть // царем він у віках, // І кадять поряд з ним // Архангели крилаті, // Й Святителі стоять // з кадилами в руках».*

11. Архангел Салафайл є Архангелом молитви і володарем Другого Неба.

12. *«Найбільші серед них – // з Царграду Герман славний // І Туптало Дмитро, // й з Кесарії Василь, // Й єпископ Кипріан – // Русі Святитель давній, // Й священники святі – // З Русі і звідусіль».*

12. Св. Герман Константинопольський – патріарх, який відмовився виконувати наказ імператора Лева Ісавра про заборону вшанування Святих Ікон. У своїх працях писав прямим чином про те, що Пресвята Богородиця є Непорочно Зачатою.

Св. Дмитро Туптало (Дмитрій єпископ Ростовський) – ушлюблений християнський автор життєписів Святих (Четві Мінеї). У своїх текстах писав прямим чином про те, що Всесвята Діва Марія Богородиця є Непорочно Зачатою.

Св. Василій Великий Кесарійський – один із вчителів Східної Церкви.

Св. Кипріан – митрополит Київський і всієї Русі, переслідуваний московським князем Дмитрієм Донським. Моці Святого Кипріана виявили нетлінними через багато років по смерті.

13. *«Посеред них впізнав // він Жана Віанея, // А поряд з ним – Василь // блаженний Поточняк, // А поряд – Боско Дон // Та досконалий Нері – // Які в тернині зла // проклали добрий шлях».*

13. Св. Жан Віанней – відомий французький священник 19 ст., що вирізнявся особливою святістю життя та навернув до Бога безліч закоренілих грішників.

Василь Поточняк – сучасний священник УГКЦ, який вів велику місійну працю в українській діаспорі в Італії.

Св. Дон Боско – італійський священик, який вів велику місійну працю серед підлітків.

Св. Филип Нері – італійський священник, який вів велику місійну працю серед підлітків.

14. *«На Небі на цьому // з Чернігова владика, // Нетлінний він увесь // лежить аж триста літ, // Про нього слава йде // і благодать велика // У душах у людських // лишає добрий слід».*

14. Йдеться про Св. Теодосія, архієпископа Чернігівського – одного із тих Святих, хто визнавав, що Пресвята Богородиця є Непорочно Зачатою.

16. *«Архангел Уриїл // на Небі цім – владика, // Апостол тут Павло, // й Ісайя, й Даниїл, // І Златовуст Йоан – // Святих окраса Лица, // Й Захарія-пророк // Й Малаїхія, й Йоїл».*

16. Архангел Уриїл є володарем Третього Неба. Як про покровителя пророків, про нього згадує Третя Книга Ездри, яка входить до канону Септуагінти. Тут цей Архангел витлумачує значення пророцьких видінь, які показує Ездри (3 Ездри, 4: 1; 5: 20).

17. *«Тут Дамаскин Йоан // й Амбросій із Мілану, // Тут мудрий Исидор, // й Блаженний Августин // І той, хто проміняв // тіару – на сутану – // Блаженніший за Пап // за інших – Целестин».*

17. Св. Йоан Дамаскин – один із учителів Східної Церкви. Найбільш авторитетна особа в каріології.

Св. Амбросій Медіоланський – один із учителів Західної Церкви (6 століття).

Св. Ісидор Севільський – один із учителів Західної Церкви.
Св. Августин Блаженний – один із учителів Західної Церкви.
Св. Целестин V – Папа, який був обраний за святість життя, але згодом зрікся своєї влади, виявивши, що не має належних адміністративних здібностей.

18. *«Євангелисти тут – // Матфей і Марк з Лукою, // І Пастир Герма – він // Премудрість нам відкрив, // І благодать лилась // із вуст його рікою, // Коли царям земним // про Боже говорив».*

18. Пастир Герма – автор Книги Пастиря Герми, де описане видіння про духовну місію Церкви, У ранньохристиянській Церкві цю книгу читали нарівні зі Святим Письмом.

19. *«Четверте Небо все ж – // величніше достоту – // Архангел Рафаїл // на ньому – цар краси, // І мудрості на нім // медові знайдеш соти // І музики Небес // найкращі голоси».*

19. Архангел Рафаїл – володар Четвертого Неба. Відомий за біблійною Книгою Товіт. Покровитель християнського мистецтва і християнської медицини.

20. *«Апостол Юда тут – // Тадей у нього ймення, // По Рафаїлі він // є другим в цім краю, // Співцям святих пісень // він подає натхнення // Й творцям Святих Ікон – // всю благодать свою».*

20. Передання Церкви пов'язує Юду Тадея із нерукотворним образом Спасителя, що свідчить про зв'язок цього Апостола з Четвертим Небом.

21. *«Печерські старці там // Алімпій з Агапітом – // Великі досить є // на Небі тім вони, // Сповна бо осягли // Вони тріумф над світом // І нареклись за це: // «Всевишнього сини».*

21. Св. Алімпій Печерський – іконописець. Св. Агапіт Печерський – цілитель. Мощі обох – нетлінні.

22. *«Великий досить там // і Йосиф-Амфілохій, // Чийого тіла тлін // в шанобі не торкнувся, // Відкинувши колись // шляхи*

земні розлогі, // До Бога всім єством // і серцем навернувсь».

Св. Амфілохій Почаївський – ченець-цілитель ХХ ст., чії мощі – нетлінні.

23. *«Тут Бернардетта є – // Владичиці обранка // І також тут Марто // Жасінта осяйна, // Й Авіла, що була // колись у світу бранка, // Але відважно світ // перемогла вона».*

23. Св. Бернардетта Субіру – візіонерка, якій у ХІХ ст. з'явилася Божа Мати у Люрді й сказала: «Я – Непорочне Зачаття». Мощі Св. Бернардетти є досконало нетлінними до нашого часу – здається, що вона спить.

Жасінта Марто – найдосконаліша із трьох дітей-візіонерів, яким у травні 1917 р. у Фатімі з'явилася Божа Мати. Мощі Св. Жасінти є досконало нетлінними до нашого часу.

Св. Тереза де Авіла – одна із учителів Західної Церкви.

24. *«Тут Себастьян Йоган, // Бортнянський, Альбіноні // І Ведель, і Роман, // що солодко співав, // І Моцарт, що творив // в масонському полоні, // Але життя своє // за Істину поклав».*

24. Тут перелічені композитори, чії духовні твори досягнули вершини музичного мистецтва. Серед них – Св. Роман Солодкостівець.

В. А. Моцарт був втягнутий у масонську ложу своїм батьком, який піклувався про кар'єру сина більше, аніж про його душу. Моцарт у своїй опері «Чарівна флейта», лібрето до якої написав сам, висміює масонів і невдовзі його отрують. Низка тих осіб, які намагалися дослідити таємницю вбивства Моцарта, гинуть за загадкових обставин.

25. *«Тут також Шуберт Франц // і Перголезі юний, // І Санті Рафаель – // безсмертний у віках, // І Леонардо сам // – хоч був ловець Фортуни // та Істину краси // тримав в своїх руках».*

25. Шуберт і Перголезі – автори чудових музичних творів на духовну тематику. Рафаель Санті – один із двох найкращих художників в історії людства. Леонардо да Вінчі – придворний ху-

дожник кількох володарів, автор кількох творів, які є найвищою вершиною живопису. Чутки про содомію Леонардо – вигадка окремих сучасних мистецтвознавців-фальсифікаторів, які працюють на ті масонські ложі, що намагаються зробити із Європи новий Содом.

26. *«І тут Андрій Рубльов, // й Буоннаторі Мікель, // І данець Генріх Блох, // і Васнецов-москаль, // Й Іванов Александр... // А вся безмежна віддаль // В Четвертих Небесах // прозора, мов кришталь».*

26. Тут перелічені видатні художники, що малювали на духовну тематику, та іконописці.

27. *«А П'яті Небеса – // притулок херувимів, // Архангел Михайл // царює тут завжди, // І Люцифер колись // великим був між ними, // Допоки не упав // у морок суєти».*

27. Архангел Михайл – володар П'ятого Неба, де мешкають херувими – планетарні духи. Саме тому він названий **«одним із перших князів»** у Книзі пророка Даниїла (10: 13).

Біблійна Книга Пророка Єзихіїла називає Люцифера (сатану) «князем Тирським», позаяк його вшановували у Тирі як одного із язичницьких богів. Тут же вказано, що Люцифер колись був херувимом, «доки не знайшлось у ньому беззаконня». Кажучи інакше – мешкав на п'ятому Небі. Люцифер був планетарним духом зірки Сіріус і стояв над третьою частиною усіх херувимів П'ятого Неба. Один із підпорядкованих йому херувимів був планетарним духом Землі. Саме тому диявол говорить Ісусу Христу, показуючи Йому всі земні царства: «Чи знаєш, що все це належить мені?»

29. *«І ангелів пішла // за ним третина ціла – // Мов зорі – із Небес – // посипались вони... // Та не вмирає дух, // який не має тіла, // І царство на землі // зродилось Сатани».*

29. Про це розповідає Книга Апокаліпсису Св. Йоана Богослова: **«І сталася війна на Небі: Михайл та Ангели його воювали з драконом і дракон та ангели його воювали проти них, але не**

вистояли і не знайшлося вже для них місця на Небі. І скинутий був великий дракон, давній змії, якого називають дияволом і сатаною... на землю і ангели його скинуті з ним (Апокаліпсис, 12: 7 – 9); «Й інше знамення з'явилося на небі: ось великий червоний дракон. Хвостом він потягнув третину зірок на небі й скинув їх на землю» (Апокаліпсис, 12: 3 – 4).

32. *«Ось, Яків Старший тут // сидить у Божій славі – // Архангел Михайл // лиш вищий є над ним // І їх святих імен // бояться всі лукаві // І лики їх – страшні // без міри духам злим».*

32. Яків Старший – Апостол Яків, син Заведея, рідний брат Апостола Йоана – один із Трьох Верховних Апостолів (разом з Йоаном і Петром).

33. *«І з Туру Мартін – теж – // богів він галльських знищив – // Насправді не боги, // а демони лише, // А їхній храм – не храм, // а демонське капище // І відновить його // силкуються уже...».*

33. Св. Мартін Турський – ранньохристиянський місіонер, який навернув язичницьку Галлію до Христа.

34. *«Тут Жанна є Свята, // яку вогнем спалили // Прислужники лихі // лукавих на землі, // І на вогонь себе // пекельний засудили, // І палять їх тепер // у ньому духи злі».*

34. Йдеться про Св. Жанну д'Арк, про яку ми вже згадували.

35. *«Тут також славний Пій – // в ділах своїх Великий // І Переможець той, // чий образ – на коні, // І невідомих нам // Святих прекрасні лики, // Яких палив Нерон // свічками у вогні».*

35. Йдеться про Св. Пія Великого (о. Пію Форджоне із П'єтральчино), про якого згадано в Інтермедії. Переможець – Св. Георгій Переможець.

36. *«На Небі цім благий // Ігнатій Богоносець // І Мученик-мудрець – // блаженний Іустин // Й Кунцевич Йосафат – // великий в Бога досить, // В якого лиш Москва // пускає чорний дим».*

36. Св. Ігнатій Богоносець – учень Св. Йоана Богослова, автор апостольських листів, мученик за віру.

Іустин Мученик – ранньохристиянський автор, богонатхненний інтерпретатор Святого письма.

Св. Йосафат Кунцевич – архієпископ Полоцький (УГКЦ), василіянин. Загинув як жертва релігійного фанатизму. Його моці повертають втрачений зір прочанам.

37. «А як інакше їй? // А як інакше бути? – // У неї інший бог – // розбійник Грозний Іван // І моляться в Москві // йому попи і люди, // Йому поклони б'ють // і кадять фіміам».

37. Йдеться про культ Івана Грозного, якому у Москві, у церквах РПЦ співають акафіст, вважаючи його святим. Пам'ятник Івану Грозному в Орлі освятив архімандрит РПЦ Йона.

38. «А другий бог Москви – // це Сталін-Джугашвілі – // За те, що в нас колись // вчинив голодомор // І жодних меж не знав // у власному савіллі // Як демон-Веліяр // і втілений Балор».

38. Веліяр – «**нікчема**» – юдейська загальна назва язичницьких божків.

Балор – давньокельтський аналог українського фольклорного Вія.

39. «А третій бог Москви – // це князь Содомський Ленін, // А мавзолей його – // диявола віктар, // Він за життя чинив // щораз гріхи мерзенні // Й до нього на поклін // іде безумна твар».

39. За твердженням графині Лянцкоронської, яка про це розповідала в радянські часи краєзнавцю Петру Сов'яку з Дрогобиччини, коли Ленін ще до революції відпочивав у Трускавці, у нього була безсумнівна репутація гея-содоміта.

Мавзолей Леніна зроблений за зразком язичницького віктаря у Пергамі, який в Апокаліпсисі названий «**престолом сатани**» (1: 12).

40. «А Шості Небеса – // країна Гавриїла – // Тут кожен, хто не є – // великий Серафим // У просторі цьому // витає Божя сила // І Божя благодать // велика є над ним».

40. Архангел Гавриїл, ім'я якого має таке значення: «Сила Божя», – володар Шостого Неба, який стоїть зліва від Бога Сина, про що він сам сказав священику Захарії: **«Я – Гавриїл, який стоїть перед Богом»** (Лук., 1: 19).

41. «І сам Святий Петро // у Небі цім є другим, // А брат його – Андрей – // на Другому – таким... // Наземний звідси світ // здається недолюбим, // В енергіях своїх – // лукавим і бридким».

41. Святий Петро є покровителем Італійської Церкви. Саме тому остання займає чільне місце у Західній Церкві.

42. «На Індію поглянь – // бісівським духом віє, // Нью-Йорк згає хмар – // Новітній Вавилон, // Чистилищем Китай // в диму міазмів мліє // І бісів чтить Москва – // неначе Аскалон».

42. Апокаліпсис Св. Йоана Богослова пророкує про Нью-Йорк, називаючи його «Вавилонською блудницею».

Аскалон – важливий язичницький релігійний центр филистимлян, про який згадує Біблія.

«Біси», яких вшановує Москва – Іван Грозний, Сталін, Ленін і дехто з сучасних російських політиків (В. Жириновський тощо).

43. «Фанатики – одні, // розпусти діти – інші – // Бразилія й Іран, // в Європі ж – весь Содом... // Із корабля біжать, // коли шурі та миші?... // Тому й в Україні так, // як не перед добром».

На нинішній день Іран став світовим центром релігійного фанатизму, Бразилія із її карнавалами – світовим центром розпусти, низка країн Західної Європи – світовим центром насадження та культивування содомії.

Масова міграція з України – спровокований і керований українською владою процес.

46. *«Та є Антоній наш // на славнім Шостім Небі, // І Теодозій з ним – // світильники Печер – // Не лишать нас вони // у цій страшній потребі, // Як не лишали нас // в молитвах дотепер».*

46. Святи Антоній і Теодозій Печерські – покровителі Української Церкви і української християнської духовності.

48. *«Нї Шостім Небі є // й Антоній з Фиваїди, // І Теодор Студит, // і славний Серафим, І Лазар-назорей, // Який із того світу // приведений назад // Месією Самим».*

Св. Антоній Великий мешкав у єгипетській Фиваїді. Св. Теодор Студит – візантійський ченець, засновник студитського чину, вніс важливий вклад у боротьбу з іконоборством.

Св. Серафим Саровський (Курський) – найбільш видатний із російських Святих.

Лазар-назорей – Лазар з Витанії, єпископ Кіпру, якого свого часу воскресив Ісус Христос перед Своїм урочистим в'їздом до Єрусалиму.

49. *«Тут також Спиридон // Святий із Саламіну // і Інокентій сам – // найвизначніший з Пап, // якому не прийшли // такі, як він на зміну, // Бо пам'ятав лиш він, // що Папа – Божий раб».*

49. Йдеться про Св. Спиридона Чудотворця Триміфунтського (Саламінського) – найбільш ушанованого із грецьких Святих.

Папа Інокентій XI Одескалькі (XVII ст.) вирізнявся винятковою для Пап святістю життя і винятковою серед Пап турботою про християнський дух у всій Західній Церкві. Його мощі – нетлінні, але сучасні Папи не хочуть його канонізації, зокрема з причини опору масонства серед вищого духовенства. І це – навіть в той час, коли Кароль Войтила знецінив сам процес канонізації, проголосивши "святими" деяких осіб, що жили в XX ст., – зовсім далеких від Церкви.

50. *«Тут Клара є Свята – // достоту милосердна // І чиста серцем так, // як мало хто з земних, // Й Ольшанська тут княжна – // нетлінна і безсмертна, // Й черниця Лябуре – також посеред них».*

50. Св. Клара – засновниця чину Сестер кларисок. Мощі Св. Юліанії Ольшанської – досконало нетлінні, знаходяться у Києво-Печерській Лаврі.

Св. Катерина Лябуре – французька черниця, візіонерка (XIX ст.), чії мощі досконало нетлінні до нашого часу. Через неї Пресвята Богородиця поширила Медальйон Непорочного Зачаття.

53. *«Над Сьомим Небом є // лише Господь – у Славі, // На Сьомім Небі є // Марія лиш – Владар – // Всі Ангели Небес // Свої безсмертні справи // Приносять лише Їй // і Господу у дар».*

53. Пресвята Богородиця є Царицею Сьомого Неба, саме тому Її називає Церква Царицею Небесною. Над Нею немає нікого вищого за Неї, окрім Господа Бога в Святій Трійці Єдиного.

54. *«Одесну Неї є Йоан – // Святий Апостол, // Якого із Хреста // Господь Їй всиновив – // Здається, все в житті // випадком є лиш просто, // Але випадок в нім // ні чим не завинив».*

54. Св. Апостол Йоан саме тому був улюбленим Учнем Господа, що він мав найбільш досконалу природу серед інших Апостолів. За переданням Церкви, Св. Йоан помер, маючи за сто років, на о. Патмос, де був похований своїми учнями. На третій день його тіло зникло. У ранній Церкві не сумнівалися, що Св. Ап. Йоан є третім після Господа й Пресвятої Богородиці, хто воскрес із мертвих.

55. *«І Анна-Діва тут – // Марії Діви Мати, // Яка Доньку свою // без плями зачала, // Хоч тайну цю Святу // для грішних – не спізнати, // Бо розум і душа // у них – в полоні зла».*

55. Автор дотримується віри у безсіменне Непрочне Зачаття Пресвятої Богородиці Св. Анною, виходячи із раннього вчення Церкви та із Св. Євангелія, де сказано Самим Господом: **«Серед народжених жінками не було більшого за Йоана Хрестителя, а найменший у Царстві Небесному є більшим за нього»** (Мтф., 11: 11; Лк., 7: 28).

Царство Небесне – Сьоме Небо. До своєї мученицької смерті за Правду Св. Йоан Хреститель був менш досконалим за кожного з мешканців Сьомого Неба. Тим більше – він був менш досконалим за Пресвяту Богородицю, Яка не належить до народжених жінками, позаяк народжена Дівою Св. Анною.

56. «На Сьомім Небі є // й Антоній Падуанець // І сам Святий Франціск, // що Захід навернув, // Й Хреститель сам Йоан – // Господній той обранець, // який серця людей // до Бога привернув».

56. Св. Антоній Падуанський – один із Учителів Західної Церкви, послідовник Св. Франціска. Як і Св. Франціска Великого (Азійського) його вирізняла особлива Любов до Ісуса Христа. Ознака усіх Святих, що перебувають на Сьомому Небі – велика Любов до Бога.

57. «На Сьомім Небі є // Святий єпископ з Миру // І мироточить він // уже віки й віки // І береже у нас // в серцях Христову віру, // Яку забрати в нас // чатують лайдаки».

57. Йдеться про Св. Миколая Мирлікійського Чудотворця (III ст.). Його моці тривалий час були нетлінними. У наш час його кістки мироточать. Мир – символ Божої Любви.

58. «І Дмитрій, що Солунь // своїм вінцем увічнив – // Із серцем він з'явивсь, // прохромленим списом – // Прославлений навік // у Небесах Предвічним, // Коли минув його // життя земного сон».

58. Йдеться про Св. Великомученика Дмитрія Солунського Мироточивого. Так його назвали за те, що його нетлінні моці періодично мироточать.

59. «І Філомена тут, // і мудра Катерина, // І Витанійка – // Лазаря сестра, // В Ізраїлі всьому // вона лише єдина // Любви Божій // серце принесла».

59. Св. Філомена – юна мучениця за віру (III ст.) – покровителька дітей.

Св. Великомучениця Катерина Александрійська – друга із Дванадцяти Дів з небесного оточення Богоматері.

Св. Марія Витанійська, про яку сказав Господь: **«Марія вибрала найкращу частку, яка не відбереться у неї».**

60. *«На Сьомім Небі є // й Свята Варвара-Діва – // Від мощів йде Любов // у Київським краю, // О, скільки душ на Суд // не прийдуть стати зліва // Із тих, хто цілував // святу труну твою!»*

Св. Великомучениця Варвара – перша із Дванадцяти Дів з небесного оточення Богоматері, чії досконало нетлінні мощі зберігаються у Володимирському соборі Києва.

61. *«І Климент тут Святий, // утоплений у морі, // Та миро йде святе // із чесної глави, // Та й інші тут – які жили // і вмерли в горі, // Але Любов свою // до Бога зберегли».*

61. Св. Климент, учень Св. Петра, Папа Римський, був засланий за віру до Криму, де його втопили в морі за місіонерську діяльність. Його мироточивий череп знаходиться у Києво-Печерській Лаврі.

62. *«На Сьомім Небі є // Єгипетський Макарій, // А поряд з ним стоїть // Юродивий Андрій // й Святий Пантелеймон // І славний Януарій, // якого вперше тут // побачив Буревій».*

62. Св. Макарій Єгипетський – найдосконаліший із єгипетських подвижників. Св. Андрій Юродивий Христа ради – візантійський Святий, який ще за життя був взятий духом до Сьомого Неба.

Св. Великомученик Пантелеймон Цілитель (III ст.) – його мощі нетлінні і його кров, зібрана в посудину, неушкоджена до нашого часу.

Св. Януарій Неаполітанський – мученик за віру, єпископ Беневенто (III ст.), чия кров була зібрана у дві посудини – періодично вона згущується і розріджується. Посудини герметично закриті мастикою ще з доби Середньовіччя.

Поетичні переклади з англійської

Із Роберта Бернса

Баллада про Джона-Ячменя

Три королі із трьох країн
Союз уклали свій:
Не догодив їм Джон-Ячмінь,
Вступити мусить в бій.

Щоб згинув він в бою, в пилу –
Мета у них одна.
І плугом вирили вони
Могилу для Зерна.

І ось уже – весна-красна:
Розтанув в полі сніг.
З-землі виходить юний Джон
І диво це для всіх.

Пригріло літо: Джон зміцнів –
Пишніє вус щодня –
Тремтять зі страху королі
І їхня вся рідня.

Та сонце нижче ходить все –
Осінній час пробив –
Старіє Джон – зігнувсь в дугу
І голову схилив.

Прийшли до тями королі –
Від долі він не втік –
Косою голову стяли
І повезли на тік.

По ньому гепав ціп важкий –
Ламав йому кістки,
Його на вітер підняли –
Щоб вправити мізку́.

Його топили у воді,
Втопити ж не змогли.
Його на вогнище тоді
Безжально віднесли.

Горів в огні та не згорів,
І, змолотий в млині,
Хоробрим серцем розімлів
У водній глибині.

Шумує кров його палка,
Бунтує в обручах,
Відвагу викличе вона –
Жене подалі страх.

Три королі із трьох країн
Корчаги підняли:
«П'ємо за тебе, славний Джон,
В серцях у нас бурли!».

Згадати час любов стару

Згадати час любов стару –
За нею всю печаль –
Кохання юного сестру
І днів минулих даль.

За дружбу п'ємо юних днів,
За щастя все – до дна! –
За блиск очей і вроду дів –
Налий мерщій вина!

Дзвінкі бокали став на стіл –
По вінця наливай,
Ми будем пити за любов
І днів минулих рай!

За дружбу п'ємо юних днів,
За щастя все – до дна! –
За блиск очей і вроду дів –
Налий мерщій вина!

З тобою разом ми траву
Топтали у полях
І перешкоди сто разів
На наш лягали шлях.

Ми ріки всі перепливли
Уплав – у добрий час,
Та день настав і вже моря
Постає поміж нас.

І ось, з тобою ми зійшлись –
Бокали підняли –
За дружбу, що цвіла колись,
Як юні ми були!

За дружбу п'ємо юних днів,
За щастя все – до дна! –
За блиск очей і вроду дів –
Налий мерщій вина!

Про чесну бідність

Хто чесно в світі цім живе:
Не сором – бідність – не жебрацтво!
Хай знаттю сам себе назве,
Бо чесні люди – славне братство!

Багатство – пудра всіх марнот,
Полуда пишна для виразок,
Що брак замінює чеснот –
Пряму відсутність Божих ласок.

Ми хліб черствий щодень їмо
І воду чисту з рік п'ємо.
Пройдисвіт й дурень – у шовках,
І келихи з вином – в руках!

Нехай ми бідні, та маєтки
Ще до могили хтось не взяв –
Підтвердять це багаті предки,
Чий квіт у світі відбував.

Цей лорд багатим блазнем є –
Від всіх поклін приймає –
Не меле він і не кує –
Дитячий розум має!

Ми хліб черствий щодень їмо
І воду чисту з рік п'ємо.
Пройдисвіт й дурень – у шовках,
І келихи з вином – в руках!

Король лакеєві вручив
Чин графа й генерала,
Та не існує честі чин,
А честі в нього мало.

Настане день і прийде час:
Настане шана честі
І чесність буде серед нас,
Немов по зимах – весни.

В полях під снігом і дощем...

В полях під снігом і дощем,
Мій милий друже,
Милий мій!
Тебе накрию я плащем,
Коли лютує
Буревій.

Коли до тебе доля ця
Така лиха –
Лиха така!
З тобою буде до кінця
Рука моя,
Моя рука.

Нехай в долину ту зайду,
Де ніч лише,
Й пільма навкруг!
З тобою сонце я знайду,
О, друже мій!
Коханий друг.

В ячміннім полі

Чудові дні – як гострий серп
Збирає колос ранній –
В ячміннім полі у четвер
Зустрілись ми із Анні.

Чудовий серпень забував,
Мов серце – у коханні;
Ячмінь розкішний я топтав –
Я поспішав до Анні.

Увечері, у пізній час
Ми змовились: доволі,
Коли ніхто не бачить нас,
Побути в цьому полі.

Над головою – лиш блакить,
Кололо нас колосся –
І з полем злитись нам за мить
В обіймах довелося.

В одне в нас стукали серця,
Ми, дякуючи долі,
Злились в цілунках без кінця
Тоді в ячміннім полі.

Усе, що згодом пережив, –
Хоч я радів доволі, –
Не варте й миті дивних див
В отім ячміннім полі.

Із Вільяма Шекспіра

Сонет 1

Від кращих квітів прагнемо врожаю,
Аби красу навіки зберегти,
Бо, в'янучи, троянда не вмирає –
По ній бутону ніжному цвісти.

Закоханий лиш ти у очі власні,
Заручений з собою в таїні,
У розкошах - убогий і нещасний –
Ти нанівець марнуєш власні дні.

Собі ти – ворог, хижий і жорстокий.
Хоч прикрашаєш ти собою світ,
Допоки ще весни нуртують соки,
Але зимою твій замерзне квіт.

Отямся, друже, хоч заради світу –
Не передай землі свого цвіту!

Сонет 5

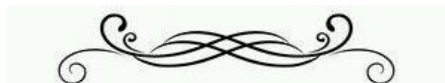
Як непомітно творить час красу –
Земля радіє, й радість – небесам,
Але на зміну, все ж, приходить сум –
Що час дає, те й забирає сам.

Невпинний часу плинного потік
Весну і літо віддає зимі,
Царюють крига й сніг на плесах рік,
Стоять дерева голі і сумні.

Лише троянди пишної ефір –
У пелюстках захований сухих,
У літній час спрямує серця зір,
Коли сосульки нависають з стріх.

Нехай троянд давно краса зів'яла,
Але душа її – ніжніша стала.

Сонет 66

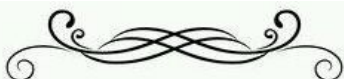
Я кличу смерть – дивитися не в змозі,
На гідність ту, що ходить в жебраках,
Й мізерність душ – у вельми пишній тозі,
І чисту віру, зраджену в віках.

На шану, що негідним воздається,
На цноту, грубо зім'яту, мов квіт,
На досконалість... – з неї світ сміється,
І силу в неміч зодягає світ.

Й вуста, закриті владою мистецтву,
На тупість, що керує храмом знань,
На чесність, що простацтвом всім здається,
Й добро – у рабстві нищих пожадань.

Обридившись, уже не хочу жити,
Та як тебе у світі цім лишити?

Сонет 73

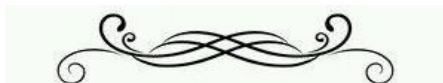
Ти пору бачиш ту сумну в мені,
Коли з дерев злітає жовте листя
І голоси пташині чарівні
Не мають вже собі на хорах місця.

Я – сутінки лише – в очах твоїх –
За сонцем, що скотилося за обрій –
Близької смерті – моторошний сміх,
Близької ночі – спокій непідробний.

В мені ти бачиш блиск скупий вогнів –
Поховані у попелі вуглини –
На смертнім ложі щастя юних днів –
Від сліз зродились й згинули перлини.

Але любов міцнішає в стократ –
В передчутті близької втрати-втрат.

Сонет 90

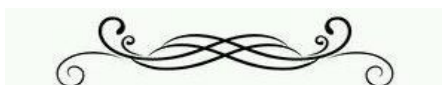
Якщо колись розлюбиш – краще нині,
Коли повстав на мене цілий світ –
Хай гіркоти додасться у терпінні,
Та згладиться колись від горя слід.

Якщо ж на серці залікую рани,
Підступно в горе знов мене не вкинь –
Хай не несе нічна гроза над ранок
Похмуру мряки дощової тінь.

Якщо розлюбиш – лиш не в мить останню,
Як вичерпаю сили я усі –
Ти нині вирок підпиши коханню,
І вирок підпиши моїй душі.

Поневірянь – тяжка недоля клята,
Та болючіш за все – кохання втрата.

Сонет 98

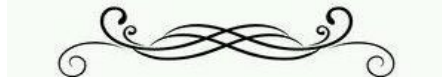
З ролукою зустрілись ми весною, –
Як юний квітець десь собі придбав
Вбрання барвисте, гарне новизною –
Й Сатурн зробивсь охочим до забав.

Та спів птахів, і квітів аромати
У літо мрій моїх не віднесли –
Не довелось мені суцвіть збирати
На лоні лісу, де вони росли.

Лілеї біла ніжність – не втішала,
Червінь троянди? – байдуже мені, –
Вони – мов ти, але цього замало,
Аби забути розлуч навесні.

Здавалося – зима ще не минулась,
А тінь твоя – у квіти зодягнулась.

Сонет 102

Люблю, та зайвих слів я не промовлю –
Утаємничу ніжності порив –
Торгує той перед людьми любов'ю,
Хто пелюстки душі для всіх розкрив.

Коли зустрілись вперше ми з коханням,
Мов соловей, співав я, навесні,
Та полишає влітку він пісні
І тішить слух лише перед світанням.

Червнева ніч своїх не втратить чар,
Поринувши у тишу загадкову.
Але ціну втрачає Божий дар,
Коли пісні лунають знову й знову.

І я замовк – у солов'я навчився –
Вслухаючись, до тиші прилучився.

Сонет 146

Душе убога – центр земного тіла –
Зробилась ти – рабою суєти.
Хирієш ти, бо вся душевна сила
Вибільює будівлю *марноті*.

Оренди термін сплине, мов хвилинка,
І непомірна є її ціна –
Від мушлі тільки й лишиться – перлина,
Бо непідвладна тлінню лиш вона.

Росте перлина – мушля відмирає,
Рости, душе, із різних тіла втрат,
У світі цім багатств тобі немає –
У Небі є лише для тебе клад.

Хай смерть годується людьми без ліку,
Та смерть помре, а ти – жива довіку.

Пісня Весни із комедії «Марні зусилля кохання»

Коли фіалочка блакитна
І паща лева й жовтий дрок,
Й мала стокротка миловидна –
В полях, неначе рій зірок,

Тоді зозулі залюбки
Кують для вас, чоловіки:
Ку-ку.

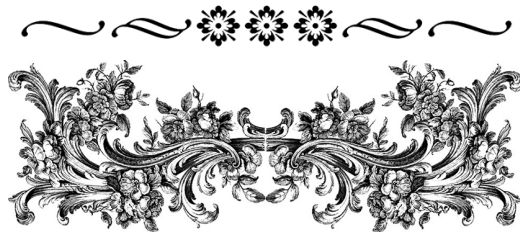
Ку-ку, ку-ку – зозулі спів –
Лякає він чоловіків.

Коли пастух на флейті грає
І гнізда в'ють птахи давно,
Й орач під щебет в степ рушає,
Й дівчата білять полотно,

Тоді зозулі залюбки
Кують для вас, чоловіки:
Ку-ку.

Ку-ку, ку-ку – зозулі спів –
Лякає він чоловіків.

Пісня Зими із комедії «Марні зусилля кохання»

Коли бурульки – на дахівці;
Й долоні гріє Дік-пастух
І молоко – що лід – в дійниці,
А в Тома з печі – теплий дух,

Й стежки снігами замітає –
Вночі совиний крик лунає:
Пугу.

Пугу-пугу – приємна мить –
В гладкої Джен обід кипить.

Як в повну силу дмуть бурани,
І голос пастора захрип;
І ніс червоний в Маріанни,
І птах ховається під сніп.

І яблук жар в печі діймає –
Вночі совиний крик лунає:
Пугу.

Пугу-пугу – приємна мить –
В гладкої Джен обід кипить.

Із Томаса Мура

Тож чашу по колу...

Що завжди веселий – не думай про мене,
Що завжди безжурний, як нині здаюсь,
Що радість дочасна до нас не поверне
Печаллю, з якої я нині сміюсь.

О, ні! Бо життя – це зусилля даремні –
Трояндами рідко буяють вони,
І світлі хвилини затемнюють темні...
Дзвени ж, моя арфо, гучніше дзвени!

Тож чашу – по колу! Хай щастя хвилини
Осяють шляхів нерозпізнану суть,
Хай усмішка з вуст незахмарених лине,
А сльози зі сміхом на груди впадуть!

Яким би нестерпним – Господь про це знає –
Без дружби й любові нам стало б життя!
Блаженний, хто серця утрат не зазнає –
В коханні і дружбі – в основах буття.

О, щастя найбільше – щоб сльози не лити
Над гробом коханої – серед весни,
Щоб зрадою друзів себе не палити...
Дзвени ж, моя арфо, гучніше дзвени!

Тож чашу – по колу! Допоки не впала
На молодість тінь – марноти її слід,
Щоб сонцем любов нам проміння зсилала,
І місяцем – дружба – до старості літ!

Англійські народні баллади

Баллада про Святого Стефана

Святий Стефан служив при дворі
В Ірода-короля.
За гроші та одяг, і за харчі –
За все, що дає земля.

В трапезну тацю йому він ніс –
Король захотів вина,
Й побачив раптом: по небу пливе
Велика зоря ясна.

Під ноги тацю Стефан поклав,
В трапезну він забіг:
«Послухай, царю, що я скажу,
Що я збагнути зміг!

Тебе залишаю я назавжди,
Віднині не пан ти мені –
Спаситель світу у світ прийшов
В холодні зимові дні!

«Скажи, хто у шию тебе жене?
Чи, може, твій глузд заслаб?!
Чи ж з царського столу ти не їв?
І нам не служив, як раб?».

«Із царського столу – харчі смачні,
Й служив я тобі, як міг,
Та Той, Хто нині у світ прийшов –
Він нагодує всіх!».

«Послухай, Стефане, отямся врешт,
Про завтрашній день згадай!
На одяг свій дорогий поглянь –
Життя в мене – справжній рай!».

«За одяг коштовний я вдячний тобі –
Чудова парча й кармазин,
Та одяг нетлінний я хочу знайти,
У світ бо прийшов Божий Син».

«Послухай, Стефане, свій намір облиш,
Безглуздя в собі зупини!
Чи, може, замало платили тобі
Талярів з моєї казни?».

«Хоч золотом, й сріблом платили мені –
Й не мало платили щораз,
Та в Небі багатства не мають межі,
Й Спаситель збагачує нас».

Сказав йому Ірод: «Це все – маячня,
Що є щось таке в Небесах,
А в світ цей Спаситель прибуде тоді,
Як свисне печений гусак!».

Не встиг він скінчити – гусак на столі
Промовив: «Родився Христос!».
Від люті червоним зробився король,
Зі страху ж – по шкірі – мороз.

«Наказую вам мої вартові
Стефана, скрутивши, вести,
За містом камінням забити його,
А хочете – розіп'ясти!».

Схопили Стефана, за міст повели,
І каменували жиди.
Тому і Святого Стефана день –
Після Різдва завжди.

Баллада про принца Джона і свинопаса

I

Послухайте повість минулих часів,
Про принца, що трон незаконно посів.
Судив він без правди і права не знав,
Злочинців у себе усіх об'єднав.

Своїми вважав він багатства чужі,
безбожником будши жахливим в душі.

Єпископ Кентербері жив у добрі –
На золоті їв і ходив по сріблі –
І слава про нього повсюди неслась,
Що в Церкві він був найзаможніший князь.

І ось, за багатство та славу гучну
Життя опинилось його на кону –
У Тауер-башту прелата ведуть,
Хоч власну провину – йому не збагнуть.

II

Єпископа Джон у в'язниці зустрів
Та іскрами креше з-під зведених брів:
«Мов сир ти у маслі – розкішно живеш,
А пиха твоя – розрослася без меж!

Забув, бусурмане, що я – твій король!
Що іншим – вторинна відведена роль!
За зраду твою і лукаві діла
Ти гнитимеш в башті – зітлієш дотла!».

Благати єпископ почав зі слізьми:
«Відомо, королю, давно між людьми,
Що честь я і чесність зберіг в повноті,
Нічого не вкрав я – засвідчать Святі!».

«Навіщо брехати в похилі роки!? –
Гадаю, тобі це – зовсім не з руки!
Та шанс я єдиний тобі надаю,
Щоб голову міг врятувати своєю!

Ти відповідь мусиш надати мені
На три запитання не вельми складні:

Коли я в короні – на троні своїм,
Оточений сонмами знаті,
Коли роздаю я накази усім
В своїй королівській палаті –

Яку мені визначиш, друже, ціну? –
Вже загадку маєш від мене одну.

І друга також не надмірно складна:
За скільки я землю об'їду сповна?
А також іще здогадатися зволь,
Що думає твій превелебний король.

Два тижні на роздуми часу даю,
Щоб душу ти міг врятувати своєю!

III

Поїхав єпископ, немов в забутті –
Найтяжчі хвилини настали в житті.
Поїхав до Кембріджу, в Оксфорді був,
Проте допомоги ніде не здобув –

Магістри всілякі і всі доктори,
Мов черевом риба, – «спливли догори».

Розтринькав єпископ одинадцять днів
І з кожним дедалі все більше сумнів.

І ось він, нарешті, прибув до млина,
Що склалася слава про нього сумна,
І раптом здивовано поряд узрів,
Як свині з'явилися із чагарів.

Вклонився пастух йому низько – до ніг –
Зігнувшись покірно в баранячий ріг.

Промовив єпископ: «Новини сумні –
Три дні залишається жити мені.
Якщо я розгадок тепер не знайду,
До іншого світу дочасно піду».

«Мілорде, сумніти – немає підстав –
Від смутку ніхто ще мудрішим не став.
Траплялося також не раз у житті,
Що мудрих в біді рятували прости.
Свій одяг і посох віддайте мені
Й пасіть моє стадо в найближчі три дні,
Хоч ви і єпископ, а я – свинопас,
Та важко мене відрізнити від вас.

До Лондона вирушу верхи мерщій,
А ви – не втрачайте на щастя надій!».

«Мій вірний пастуше, тобі віддаю
Свій перстень і рясу і митру свою.
Хай Божа Премудрість тебе осинить,
Щоб міг ти мене від напасті звільнити!».

IV

Приїхав пастух – до палацу прибув,
А принц про єпископа ще забув:
«Добрідень, добридень, наш отче благий –
У цьому палаці – ти гість дорогий!»

Коли я в короні – на троні своїм,
Оточений сонмами знаті,
Коли роздаю я накази усім
В своїй королівській палаті –

У скільки монет ти оціниш мене,
Допоки ще царство моє не мине?».

«Ти ліпше про це запитай свою знать,
Що вміє купити тебе і продать».

Монарх посміхнувся: «Дотепний крутій!
Та більше вже так жартувати не смій!
А загадка друга украй закладна:
За скільки я землю обійду сповна?».

«Як ранок настане – за сонцем іди –
Збавляти своєї не мусиш ходи,
Як встигнеш за сонцем – доби дістає,
щоб вчасно вернутись в обійстя своє».

І знову всміхається владар лихий:
«До чого ж хитрющий мій гість дорогий!
Тепер же сказати, єпископе, зволь,
Що думає твій превелебний король!».

Пастух усміхнувся: «Гадаєш собі,
Що все це говорить єпископ тобі.
Насправді ж у рясі стоїть свинопас,
Єпископ же стадо пильнує за нас».

Король засміявся: «Тобі я клянусь,
До Папи самого я завтра звернусь!
Єпископом станеш – твоя голова –
В порівнянні з нею – прелати – мужва!».

«Пробач, о королю, не грамотний я,
В науці кебета безсила моя!».

«Ну, що ж, повертайся та свині паси,
Ось маєш від мене шматок ковбаси.
Хай дякує Богу єпископ завжди,
Що схожі ви, ніби дві краплі води...».

Баллада про кроля Ліра

Колись давно, в старі часи –
В туманнім Альбіоні
Король англійський славний Лір
Запанував на троні.

Держав сусідніх владарі
Жили із ним у мирі
Зі всіх скарбів його землі –
Найбільший – доньки милі.

Немов троянди свіжі три,
Немов чудові чічки.
Така краса – це дар згори:
Вуста рожеві й щічки.

Одного разу Лір сказав:
«Скажіть-но, любі доні? –
Чим у житті я вашим став,
Коли засів на троні?»

Тож доведіть мені мерщій,
Та доведіть на справі,
Що щирі маєте серця,
А не серця лукаві!».

І ось Регана – старша з них –
Сказала королеві:
«О, не любить вас, отче, – гріх!
Люблю вас – бачать в небі!»

За вас я власну кров проллю –
Віддам себе на страту,
Щоб догодити королю –
Володаю і тату!».

А Гонорілья так рече:
«Воліла б бідувати
Й клеймо безчестя на плече
Собі в покорі взяти,
Аби лиш ви в добрі жили,
Аби біди не знали,
Щоб ваші усмішки цвіли –
З обличчя не зникали!».

Старий король зрадів, розцвів,
До меншої промовив:
«Чому твоїх не чую слів,
Кордиліє чудова?!».
А та – у відповідь йому:
«Я буду вам слухняна,
І мій обов'язок доньки
Довіку не зів'яне».

«Ось так воно! – король сказав, –
А де ж любов дитяча!?
Ні не такого я чекав –
Лиха у тебе вдача!

Тож геть з палацу! Йди мерщій –
Ти сестрам є не рівня!
На спадок мій – не май надій –
Залишиш двір до півдня!

Я королівство поділю
На рівних дві частини
І дам їх тим, кого люблю –
В яких нема провини!

До літ похилих доживу
У горлиць двох в опіці,
Не знаючи страждань лихих
У цьому грішнім віці».

Отак облесливі слова
Затьмарюють прозріння
І втратив розум Лір старий
Від цього оп'яніння.

Пішла Корделія у світ,
І довго так блукала,
Цуравсь її лякливий брит –
Вітчизна в шию гнала.

І ось у Франції чужій
Всміхнулась врешті доля їй –
Король французький взяв її –
Вінцем вінчав зі злата,
Тож стала Лірова донька
Щаслива і багата.

Король англійський поділив
Між доньками державу –
Спочатку мед солодкий пив,
А згодом – кислу щаву.

В Регани Лір пробув із рік
Та час – на дурість добрий лік! –
Лишивсь король без свити –
Донька зробила жебраком –
Хоч йди у світ – проси з мішком –
До чого ж вдячні діти!

«За царство маю я своє
в доньки велику шану,
Ще добрим є – мене не б'є –
Ну що ж – мудрішим стану!

До Гонорільї я піду –
Вона не є лукава:
Погляне на мою біду
Привітно і ласкаво».

Помчав король – коня загнав,
Зустрів доньку з сльозами
І скаржитися розпочав
Пекучими словами.

А та у відповідь йому:
«Катюзі – по заслuzі!
Чи ж відвернулися від вас
Даремно давні друзі?!

Примхлива старість і дурна –
Хворіє пихою вона!

Навіщо вам було лишать
Реганине обійстя?
Чого вам ще було бажать?
Та гонить вітер листя –

Так гонить примха вас кудись
І ви – до мене подались!

Для вас у мене місце є
Лише для слуг в кімнаті:
Об'їдки кожен їсть і п'є
І тим вони багаті...».

Заплакав Лір іще гіркіш –
Немає щастя ні на гріш!

І до Регани повернув –
Нема куди податись.
Та вміє доля у біді
Над нами насміятись:

Регана зла, немов змія:
«Прийму тебе, але – не я!

Хай баба-смерть тебе візьме!
Бо вдячним був не вельми!
В тобі – безглуздя лиш саме
А розум – вже не вернеш!».

Вже радий Лір посеред слуг
Пожити в Гонорільї,
Та розлетілись в прах і пух
Усі його надії:

Із двору геть його женуть –
За що? – не може він збагнуть.

Король корону проміняв
На торбу – на жебрацьку
І костура до рук узяв
І зрозумів зненацька –

І ось зненацька зрозумів,
Що жереб цей – здобути вмів.

Згадав король, що трон віддав,
Що був лихим, а бідним – став.

Згадав Корделію свою,
Яку прогнав із дому,
І довелось йому за це
У жебри йти самому...

До Франції чутка долинула в мить
І ось, докотилась до трону,
Що Лір у своїм королівстві терпить
Від тих, кому дав він корону,

Що доньки невдячні прогнали вітця,
Швидкого йому побажавши кінця,

Що сиве волосся на собі він рве,
І виє він вовком і зубром реве.

Почула Корделія чутку оцю
І серце її розтопилось,
І кривду тяжку дарувало отцю,
І жалю сльозами умилось.

І слуги її у британській землі
Знайшли врешті Ліра, що спав у ріллі.

До двору французького Ліра везуть,
Щоб в шати розкішні вдягнути і взуть...

Тож врешті британський король зрозумів
Різницю між словом і ділом –
Відтак – не даремно в біді посивів,
Збагачений розумом зрілим.

Поетичні переклади з французької

Із Гюстава Надо

Баллада про манестреля

З привітною усмішкою
І лютня – на плечі,
Іде гірською стежкою
Під місяцем вночі.

Із квітнем – до людських осель
Іде веселий манестрель.

Ось замок, ніби з-під землі
З'явився перед ним,
В імлі гукає вартовий
Із голосом міцним:

«Гей, манестрелю, ти пісні
Несеш веселі, чи сумні?».

- О, знаю безліч я балад
Про юних дів красу,
Пісні свої складаю в лад
І людям їх несучу:

Про давніх лицарів бої
Звучать зі струн пісні мої!

- О, тема ця для нас нудна –
Набридла нам давно вона!

Ти нам про помсту заспівай
Усім, хто нищить рідний край!
І рушив далі манестрель,
Шукаючи людських осель.

Прибув на ранок до села,
А там набат гуде:
М'ясник-різник під крик і рик
Селян на бій веде.

- Гей, манестрелю, ти пісні
Несеш веселі, чи сумні?

Мій голос чистий, наче сніг –
А пісня – запальна!
У танок спільний кличе всіх
І втягує вона!

Накрийте стіл, розлийте ель –
Не забариться манестрель!

Пісні твої навіщо нам? –
Сьогодні – не до свят!
Тепер співати час ножам –
Іде на брата брат!

Лише Жакерій пісні
Нехай лунають голосні!

Далеко від людських осель
Стоїть в задумі манестрель.

Із Жана П'єра Беранже

Баллада про Діонісія Сіракузького

Ось Діонісія з престолу
Зігнав в бою Тимолеон,
Й тиран відкрив к Коринті школу –
Престижний платний пансіон.

Йому безвладдя серце раниць –
За зябра школу він бере –
Дітей нещадно в ній тиранить –
Тиран тираном і помре!

Він всім керує, все він знає
І справедливість в нього є –
Завжди податки накладає,
Коли поїсти щось дає!

Несуть йому, як в Сіракузи... –
Береться знову за старе:
«Цілуйте в руку, карапузи!» –
Тиран тираном і помре!

Один невіглас – гірший в класі,
Одного разу заявив:
«Тримай, тиране, всіх у страсі,
Щоб власну велич не згубив!».

Тиран послухав: «Добре, – каже, –
Далеко підеш в справі справ,
Не їде той, хто не підмаже...».
І дурень старостою став.

А іншим разом від фіскала
Почув тиран, що десь в куті,
Якась дитина написала:
«Тиран – невіглас у житті!».

- Ого! Та це ж запахло бунтом! –
Безбожний пасквіль! Гріх-гріхів! –
Наказ по школі – першим пунктом,
Щоб вже писати хтось не смів!

А винний різки не уникне,
Хай шкіру кат йому дере!
Зате покірним бути звикне! –
Тиран тираном і помре!

І тут батьки дітей зібрались:
За зябра вчителя взяли
Та із Коринту геть погнали
І слід від школи замели.

І що ж, не тоне Діонісій,
Бо є міцненьким камінцем –
І як вінець всіх власних місій,
Стає язичницьким жерцем!

Із ворогів своїх вчорашніх
Побожно шкуру він дере...
Хоч не тиран уже – не страшно! –
Тиран тираном і помре!

Баллада про ляльковий театр

На продаж негрів із-за моря
Фрегат із Порту віз у шторм,
Раби вмирили з страху й горя –
Товар акулам йшов на корм.

Щоб зупинити клятї збитки,
Театр на палубі звели –
Ляльки взялись не знати звідки
І грати ролі почали.

Рабам це стало за новину –
Незвичне щось, та не нудне –
І горя цілу половину
Театр від негрів геть жене...

Полішинель їм – до вподоби,
Жандарма б'є – тож свій він хлоп –
Регочуть бідні чорнороби,
Хоч трюму їх чекає гроб.

Аж тут на сцені дідько хвацький
Полішинеля взяв за фрак...
Завирував партер зненацька –
Пропає сердега-неборак!

Аплодисменти всі – до біса!
Такий же чорний – як вони!...
Скінчилось, падає завіса...
У трюм рушай – до сатани!

А завтра знову – та ж розвага,
А завтра знову – ті ж ляльки...
Неволя, голод, спека, спрага –
Страждальні діти і жінки...

Як час диктаторам боятись,
Що схильні ми до боротьби,
Дають можливість посміятись:
Розслабтесь дóсхочу, раби!

Баллада про чудесну Лютню

В старі часи, у дні прадавні,
Коли життя, як сон було,
Юнак віддав срібняк останній
Трьом жебракам, що йшли в село.

Порадилися між собою,
Аби віддячити йому,
І старець сивий з бородою,
Із полотна розкрив суму.

- Візьми, юначе, лютню-чудо:
Лиш струн торкнешся – навкруги
Звільняться від печалі люди –
Страждань не буде за гріхи!

Про лютню-чудо чутка лине,
До юнака з усіх усюд
Юрба невдовзі плавом рине
І знайде вибавлення тут.

«Допоможи!» – кричить багатий,
«Мені, мені!» – кричить вдова...
І люття вносить мир в палати,
І всюди, де – душа жива.

Старі й малі його благають,
О, як відмовиш – їм, в біді!
Серця від смутку відживають,
І люди зовсім вже не ті!

Його поява – радість справжня.
- Який щасливий, – кажуть, – він!
Живе без болю і страждання –
Який чарівний люття дзвін!

Ніхто не знає й не питає
Про все безсоння те нічне,
Коли за всіх за них страждає
Музики серце вкрай сумне.

Від них, у кого сум розвіяв,
І до життя кого збудив,
До нього лине безнадія
Із люття-чуда – дива-див!

Ось, гриф її бере востаннє,
Але мовчить уже вона –
Порвались струни – на світанні
Лунає смерті лиш струна.

Заснув навек, своє зробивши,
На докори – не заслужив.
Лишився надпис: «Він прожив,
Достоту душу звеселивши»...

Із Франсуа Війона

Від спраги помираю над струмком

Від спраги помираю над струмком,
Від сміху – плачу й, бавлячись, працюю,
У батьківщині є я чужаком –
В чужих краях я мову рідну чую.

Я все пізнав й невігласом зробивсь,
Тепер із круком плутаю голубку,
В мені життя і смерть – переплелись –
Ввібравши їх, я обернувся в губку.

Сумнівним виглядає все навкруг
Та в надприродне вірю я охоче –
Жебрак, бідніший від останніх слуг,
Який підняти над панами хоче.

Скупий в усьому – я марную дар,
Мені в палацах всіх – відкриті двері,
Та звідусіль я вигнаний бідар,
Який витає у небесній сфері.

Всього чекаю, й днів нових – боюсь,
Я той жебрак – в якого скарб у хижі,
У щасті – плачу; біль терплю – сміюсь –
Поневірвання, все ж мені миліші.

Біля багаття – я увесь тремчу,
Пригадую троянди – в заметілі,
Не кредиторам – боржникам плачу,
І розкоші душі мої – не милі.

Як лід – на серці – тепло стане в нім,
Мені зневага – нагорода вища,
Куди б не йшов – мені чужина – дім,
За батьківщину рідну – значно ближча.

Не бачу тих, хто в мене під вікном,
Зірки ж у небі – ніби на долоні,
І ясний день мене долає сном,
А ніч моя – в бадьорому безсонні.

В тумані – легко шлях знаходжу свій,
Дороговказів безліч – заблукаю,
І слів моїх пізнає зміст – глухий,
Бо їхній зміст в собі не має краю.
І море синє – легко я долаю
Та зупиняюсь геть перед струмком –
Багатим став я – ставши жебраком,
Нещасним був я біля брами раю.

Година, часом, довша є за рік,
А рік – спливає швидше за годину...
Цим істинам дрібним я втратив лік,
А Істині навчить лиш Бог людину.

Поетичні переклади зі шведської

Із Тумаса Транстремера

До мажор

Коли він йшов по вулиці додому,
А сніг кружляв навколо – дар зими,
Він залишав країну невідому,
В якій кохання пізнаємо ми.

А ніч плила і вся світилась білим,
І швидко крок від радості лунав,
І цілий світ зробивсь навколо милим,
Неначе з небом він його єднав.

За комірцями – посмішки зустрічних,
І вільно так душа в ньому жила,
Немов пізнала нині Бога й Вічність,
І дар оцей для людства віддала.

Він думав так, а музика звільнилась
І в снігопад шалений геть вплелась,
І нота «до» в душі його молилась,
Й душа його над містом піднеслась.

Алегро

Я граю Гайдна – чорний день скінчився
І полетів у чорну далечінь...
Я прагнути у нього, все ж, навчився –
Легке тепло в руках, немов черінь.

Клавір від пальців відчуває спрагу –
Зелений звук – і тихий, і живий –
Мелодія без докору і страху
Мене веде за руку в світ новий.

Свобода – десь таки вона існує,
І хтось живе й не сплачує данин,
І не проводить дні і ночі всує,
І знає лік та вартість цих годин.

Як добре це – на світ дивитись легко,
Виймати ноти з гайднівських шухляд
І не тримати в грудях болю пекло,
І навести в душі, та в світі лад...

Скляний будинок музики на схилі,
Каміння в нього котиться з вершин
Та стіни й вікна в нім – незмінно цілі,
Тож не вмовкай – звучи, мій клавесин!

Шторм

Поет, як мандрівець, що сходить схилом,
І бачить: дуб – мов скам'янілий лось –
Чорно-зелена крона – з милю цілу,
Здійнявсь над морем вересня Колос.

В той час як зріють грона горобинні –
Північний шторм – пробуджений в пільмі,
Й копитами, неначе коней тіні –
Сузір'я в стійлах б'ють – у вишині.

Спогади мене споглядають

Світанок. Червень. Прокидатись рано,
Але запізно поринати в сон –
В зелений двір виходжу і неждано:
Десь спогадів лунає унісон.

Хоч непомітні – з тлом суцільно злиті,
Мінливі в світлі, як хамелеон,
Посеред звуків, що лунають в світі,
Їх ніжний подих чую, мов крізь сон.

Поетичні переклади з російської

Із Гаврили Державіна

Пам'ятник

Я пам'ятник собі будую незнищенний –
Міцніший він за сталь, твердіший за граніт,
Не згубить грім його і ураган пекельний –
Піднісся вище він від вічних пірамід.

Так! – весь я не помру – моя якась частина
Здолає смерть страшну і переможе тлін,
І слава вся моя, не в'януци, полине
До нових поколінь і до нових вершин!

Про мене знатимуть від Білих вод до Чорних,
Де Волга, Дон, Нева, Урал з Рифея лле...
І пам'ятатимуть в Парнаських чогах
Мої слова і все життя моє,

Як першим я у поетичній мові
Про Істину Небес народові звістив,
Промовивши слова надії і любові,
І правду всю царям у вічі говорив.

О, Музо! Не зважай на голос дикий чёрні –
Не вартісні її зневага й похвала –
У світі цим живуть небесні і пекельні...
А ти така була, якою ти була.

Із Александра Пушкіна

Я пам'ятаю мить чудесну...

Я пам'ятаю мить чудесну,
Коли з'явилась ти мені:
Красу невимовну небесну
Я споглядав, немов у сні.

Йшов час і буйними вітрами
Розвіялось багатство мрій,
І я забув портрет без рами –
Перед очима – образ твій.

У глушині, в імлі мовчання
Минали дні мої лихі
Без споглядання і кохання,
І безнатхненні, і сухі.

Та повернулась мить чудесна –
Ти знов з'явилася мені –
Краса невимовна небесна,
Неначе квітка навесні.

І серця чути калатання,
Бо ожили для нього знов
Натхнення й радість від кохання,
Життя, і сльози, і любов.

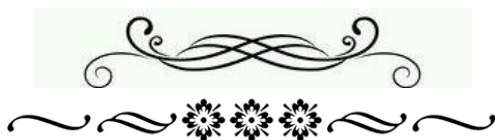

На пагорб Грузії лягла нічна імла...

На пагорб Грузії лягла нічна імла,
Шумить Арагва піді-мною,
Печаль моя – зі світла і тепла,
Вона наповнена тобою.

Тобою лиш, і більш нікому вже
Мене тривожити негоже,
І серце образ твій навіки збереже,
Бо не кохати вже не може!

Я вас любив...

Я вас любив, любов іще, можливо,
В душі моїй не згасла назавжди,
Та хай вона обходить вас цнотливо,
Перед лицем людської *марноті*.

Я вас любив безмовно, безнадійно,
То ревнував, то страх мене гнітив,
Я вас любив так ніжно, так замрійно,
Як дай вам Бог, щоб інший так любив...

Мороз і сонце...

Мороз і сонце – день предивний!
Дрімаш, друже мій чарівний?
Пора, красуне, гнати сон,
Здійми свої повіки й вії
Зорі назустріч і надії,
Мов зіронька, поглянь з вікон!

Згадай, як вчора заметілі
В імлу дерева вкрили білі
І місяць плямою повис –
Крізь хмари пляма ця жовтіла,
І ти засмучено сиділа...
А нині – в вікна подивись:

Під голубими небесами
Достоту гарний, килимами
На сонці з блиском сніг лежить.
Прозорий ліс лише чорніє,
Крізь іній глиця зеленіє
І річка льодом блискотить!

Кімната вся бурштину блиском
Осяяна. Веселим тріском
Гуде палаючий *комін*.
Приємно грітись біля печі,
Та, може, краще, доки вечір,
Красу відвідати рівнин?

Ковзаючи по чистім снігу,
Віддаймось, друже милий, бігу
Цього баского рисака.
Відвідаймо поля пустинні,
Й ліси густі – здалека сині,
І лід, що вкрита ним ріка!

Хуртовина небо криє...

Хуртовина небо криє,
Крутить вихор сніговий,
То, як звір, вона завие,
То заплаче вітровій.
Шарпоне стареньку стріху –
Розлітається солома,
У вікно – собі на втіху –
Б'є снігами з невідóма.

Наша схилена хатинка
І сумна, і надто темна,
Чому-ж ти, старенька жінко,
Під вікном мовчиш даремно?
Може, буря утомила
Безупинним завиванням?
Чи заснула, веретена
Заколисана дзижчанням?

П'ємо, добрая другине
Бідної моєї юні!
П'ємо з горя разом нині –
Вітер рве солому з клуні!
Серцю буде веселіше,
Подавай мерщій-но келих!
Заспівай мені скоріше
Про синицю й дів веселих!

Геть імлою небо вкрите,
Вихри сніжні крутить буря,
Виє так несамовито,
Плаче гірко і похмуро.

П'ємо, добрая другине
Бідної моєї юні!
П'ємо з горя разом нині –
Вітер рве солому з клуні!

Зі струн світила линуть гами...

(Уривок з роману «Євгеній Онегін», 7: 1)

Зі струн світила линуть гами –
З довкільних гір уже сніги
Стекли веселими струмками
На вкриті повинню луги.
Природи усмішка широка
Крізь сон вітає ранок року.

Блищать блакиттю небеса,
Прозора ще лісів краса
Ледь зеленіти починає;
Лишивши келью воскову,
Бджола данину польову,
Часу не гаючи, збирає –
Сухі долини цвіт вкриває,
Шумлять отари, й соловії
У тиші тьохкає нічній.

Мчать хмарини...

Мчать хмарини, мов звірини,
Місяць світить крізь сніги
І летять вони в долини
В світлі й темні пурги.

Їду, їду – в чистім полі
Лиш дзвіночка передзвін –
Страшно, страшно мимоволі
Серед мороку рівнин!

«Гей, вперед, ямщик!..» – «Не сила!

Коням, пане, важко все-ж,
Хуртовина світ закрила –
Не розгедиш, де бредеш!

Хоч убий, не видко сліду!
Заблукали в чорний час –
Біс звести нас хоче з світу
І по колу водить нас.

Он, поглянь, на дудку грає,
Вітром шарпає мене
І коня у яр штовхає –
І лякає і жене!

Височезною верстою
Він в очах моїх постав,
Зблиснув іскрою малою,
І в пільмі нічній пропав».

Мчать хмарини, мов звірини,
Місяць світить крізь сніги
І летять вони в долини
В світлі й темні пурги.

Сили вже нема кружляти...
Передзвін замовкнув в мить.
Коні стали, мов закляті, –
Щось там чорне мерехтить.

Хуртовина з гніву плаче,
Кінь з тривогою хропе –
Знову біс у полі скаче,
Пазурами сніг гребе.

Коні знову понеслися,
Відзвався передзвін...
В полі духи злі зійшлися
Із усіх чужих сторін.

Незчисленні і потворні
В світлі місячним скупім
Закружляли біси чорні
Листям осені сухим.

Скільки їх? Чому літають?
Чом так жалібно снують?
Вія мертвого ховають?
Відьму заміж віддають?

Мчать хмарини, мов звірини,
Місяць світить крізь сніги
І летять вони в долини
В світлі й темні пурги.

В'ються бісів темні зграї
У безмежній вишині –
Серце болем надривають –
Сум навіюють мені.

19 ЖОВТНЯ

(Уривок)

Скидає ліс своє вбрання багряне,
Мороз зів'яле поле посріблив,
З-за хмар на мить осіннє сонце гляне
Й сховається в імлі жовтневих злив.

Палахкоти, вогню, в моїм каміні,
А ти, вино, що другом є негод,
Залий печалі очі темно-сині,
Залий вервечку горя і скорбот!

В степу життя, де духота пекуча...

В степу життя, де духота пекуча,
Таємно три пробилась джерельця:
Струмочок юні – жвавий і гримучий –
Виблискує, мов світло каганця;

Струмок Кастальський – хвилию натхнення
В степу вигнанцям спрагу прожене;
Струмок останній, що не має ймення,
Нам забуття дарує про земне.

Три джерела в душі моїй *забили*
І серце всі достоту напоїли.

Глухий до докорів суворих...

Глухий до докорів суворих,
Глухий до солоду утіх,
В чужині батьківщини порох
Я зі своїх змітаю ніг.

Замовкни, серця шепіт тихий,
Про звички – мові йти не час,
Пробач, мій краю, де із лихом
Я зустрічався раз-у-раз.

Пробачте й ви, розкішні тіні,
Де в тиші дні мої текли,
Де я платив данину ліні,
Де сни в душі моїй жили.

Мій брате, в мить сумну розлуки
Про тебе всі мої думки,
В останній раз стиснемо руки,
Як нам накреслили зірки.

Благослови поета втечу –
Як кажуть: горе – не біда... й
В якийсь веселий світський вечір
Вигнанця голос пригадай.

Від бурі лишилася в цілому світі...

З Від бурі лишилася в цілому світі
Самотня хмарина в небесній блакиті.
Вона лише кидає тіні сумні
І радість печалю вкриває мені.

Все небо вона вочевидь облягала
І блискавка грізно її обвивала,
І грім таємничий із неї лунав,
І спраглу землю дощем напував.

Доволі із неї – пора вже скінчилась!
Промчалася буря – земля освіжилась,
І вітер, лоскочучи листя земне,
Із мирного неба хмарину жене.

Пташка

На *чужині* спостерігаю
Звичай, що рідним є мені,
Й на волю пташку випускаю,
Як свято прийде навесні.

І сум з душі зникає тінню:
Лети, пташиночко, лети! –
Хоч одному я зміг створінню
Свободу справжню принести.

На луці моря – дуб зелений...

На луці моря – дуб зелений,
Ланцюг злотий на дубі тім,
І безупинно кіт учений
Круги відмірює на нім.

Іде направо – пісня лине,
Наліво – створює казки...
Чугайстер сходить там в долину,
Русалка – в хащах осоки.

Там на стежинах невідомих –
Сліди небачених створінь...
Там хатка, крита під солому,
А в ній – натоплена черінь –
На ніжках курячих хатина,
Дверей і вікон – не знайти:
Виблискують кістками стіни
І чорні нявкають коти.

Там ліс й долина у видіннях,
Там море повне справжніх чар,
Є щось живе – у мертвих тінях,
А у очах холодних – жар.
Там хвилі стихнуть на світанку
І море укриває гладь,
Й виходить із безодні зранку
На берег воїв дружня рать.

Там королевич спритно ласом
Полонить грізного царя
І десь у хмарах над Кавказом –
Через ліси, через моря –
Чаклун несе богатиря.

В темниці там царівна тужить,
А бурий вовк їй вірно служить.
Там ступа з бабою Ягою
Іде-брєде сама-собою.
Там цар Кощій над золотом скніє,
Там дух Русі не льодяніє!

І я там був, і пив мєди,
Стояв над морем дуб зелений,
Під ним ходив і кіт учений,
Казок лишаяючи слїди.

О, хто вас, хвилі, зупинив...

О, хто вас, хвилі, зупинив,
І хто скував ваш біг невпинний,
Стихію вашу хто збіднив? –
Не знаю, хто у цьому винний.

Чий жезл чарівний у мені
Вразив надію й радість світлу,
Хто так підступно звів зі світу
Мої веселі юні дні?

Повійте, вітри, зруште води,
Нехай зруйнує греблю шквал!
Грозо, провіснице свободи, –
Грими й неси за валом вал!

Коментар перекладача до одного із віршів А. Пушкіна

Пушкінський вірш-прелюдія до поеми «Руслан і Людмила», перші рядки яко-го збагачують мову авторським неологізмом, який не дістав поширення («лукомор'я»), є надто цікавим поетичним твором, аби про нього не написати кілька нових для читача слів. Можливо, перекладачеві пощастить поглибити розуміння загалом змісту цього вірша настільки, що ця його далеко не обов'язкова робота виявиться зовсім не зайвою.

На мою думку, значення слова «лукомор'я», яке вкладав у нього сам автор, дещо відрізняється від його поширених інтерпретацій. Вважається, що тут йдеться про місце поєднання луків та моря. Але у російській відповідна коренева основа («лук») може стосуватися не луків (на російській «лугов»), а лише цибулі, вигину сідла (лука) та лука як зброї. Отож, переклад «лука моря», думаю, буде найбільш відповідним – тут йдеться про виступ суші, який заходить далеко в море у формі лука (або луки сідла). Втім, семантика слова «лукомор'я» не надто від цього міняється, аби вплинути на загальний зміст. Істотніше – інше. Як пам'ятає читач, фабула вірша є цілковито казковою. Можна сказати – народно-казковою. І Баба Яга, і Лісовик (аналог карпатського Чугайстра), і Русалка, і Кошій Безсмертний – добре відомі усім герої народних чарівних казок. Але, здається, жоден із читачів Пушкіна всіх часів ще не пригадував такого казкового персонажу, як вчений кіт, пов'язаний із дубом. «Це плід фантазії автора», – скажете мені. Цілком погоджуюся. Проте тут йдеться не про якусь дрібничкову фантазію, але про фантазію досить потужну, яка мала безпосередній вихід на прадавні міфічні архетипи, збережені у народній творчості далеко не у своєму первозданному вигляді. Одним словом, кіт із дубом щось-таки означав досить цікаве, що не відразу зрозумієш. На мою думку, поет спостерігав за стрілкою годинника із зозулькою та іншим хитрим механізмом, який відтворював спів солов'я, коли у його думках зродився образ kota, що кружляє по ланцюгу, обкрученому навколо дуба. Але чому саме дуб? І чому саме кіт? Тут і розпочинається найцікавіше. У міфах різних народів існувала міфологема Світового дерева. Її дещо іншим варіантом була міфологема Світової вісі – Веретена богині Землі, навколо якого крутиться Всесвіт, поділений на три частини: Небо (відповідає кроні Дерева), Землю (відповідає стовбуру Дерева), Підземний світ (відповідає корінню Дерева). Фантазія Пушкіна позасвідомо поєднала ці дві міфологеми у єдиний образ. Але й це ще не все. Богиня Землі (володарка підземного світу) у народних казках виступає в образі Баби Яги, ступа якої символізує ознаку її статі. Кіт же вважається однією із сакральних тварин Баби Яги – поряд із совою. Доречно буде порівняти із мінойськими печатками, вирізьбленими на честь критської Великої богині, де зображення сови поєднується із зображенням кішки.

Ось чому вірш розпочинається із образу дуба, який виступає центром всього, що відбувається. Звичайно, З. Фрейд сказав би, що дуб тут є фалічним символом, а кіт символізує самого автора та його еротичну домінанту. Але психоаналітичний висновок не може спростувати міфологічної відповідності архетипам, які також створювалися і підтримувалися живими людьми, не позбавленими певних комплексів.

Із Євгена Боратинського

Весна! Повітря, як кришталь!..

Весна! Повітря, як кришталь! –
Небес ясна блакить –
І сонця золотом ясним
Вона мене *спініть*.

Весна, весна! – у вишині
На крилах вітерців
Летять хмарини осяйні –
Окраса теплих днів.

Шумлять струмки, реве вода –
З шляху змиває все,
І кригу зламану ріка
В далекий край несе.

Дерева голі ще стоять,
Та налились бруньки,
І в селах радо гомонять
На яблунях шпаки.

До сонця, мабуть, долетів
І в ясній вишині
Лунає жайворонка спів –
Найліпший гімн весні.

Поглянь на зорі: безліч їх...

Поглянь на зорі: безліч їх
У тиші цій нічній
Горять-блищать у небесах,
В безодні голубій.

Поглянь на зорі: поміж них
Найкраща є одна!
Чи, може, в ранішній порі
Найбільше осяйна?

Ні! Утішає ця зоря
Двох друзів в різлуч-дні,
Бо їхні погляди – на ній –
У синій вишині.

Її на небі видко ледь,
Але – немов жива! –
Від серця – серцю передасть
Замріяні слова.

Очей із неї не зведеш
У цю блакитну ніч,
Її на ранок проведеш –
Із сонцем віч-на-віч.

Чи вибрав зірку ти собі
У тиші цій нічній?
Без ліку їх горить-блищить
В безодні голубій.

Вінком вінчали ружі Леля...

Вінком вінчали ружі Леля
Мій юний вік, мій юний час.
Я був щасливий пустомеля
Та ще до того ж – ловелас!
Були і пестощі живильні
І поцілунки із вогнем...
Та промайнули дні свавільні
І ніч зустрілася із днем.

То й що? Сиджу біля каміну
У хаті затишній своїй,
Накрию стіл, посталю вина
І прийде друг до мене мій.
Нехай віночок, звитий Лелем,
Вже не буятиме повік,
Та кожен рік, обвитий хмелем,
Усе-таки – чудовий рік!

Цей поцілунок – вуст прекрасний дар...

Цей поцілунок – вуст прекрасний дар –
Мою уяву щохвилини будить –
Посеред дня й нічних примарних хмар
Тяжким зітханням підіймає груди.

Надійде сон і склепить погляд мій,
Й тебе уже я бачу в сновидінні,
Але видінь згортається сувій –
Лиш поцілунок твій – в мені нетлінний.

Із Аноніма 1-ї пол. ХІХ ст.

До Тебе, Спасе мій, волаю...

До Тебе, Спасе мій, волаю,
До Тебе я душею рвусь,
Тебе в надії споглядаю
І, гірко плачучи, молюсь:

Ти простягни до мене руки
І від гріха мене обмий –
Забути прагну серця муки
І в серці мати Образ Твій!

Я прагну чистими вустами
Твоє *приклікати* Ім'я
І з покаянними сльозами
За прощення благаю я.

Прости мені мій бунт свавільний –
Бо горя стерпіти не зміг,
Прости мій відчай божевільний! –
Біля Твоїх волаю ніг.

Я в людях не знайду відроди –
До інших справи їм нема,
Лише в Тобі – Скарбниця Правди,
Бо Ти є Істина Сама!

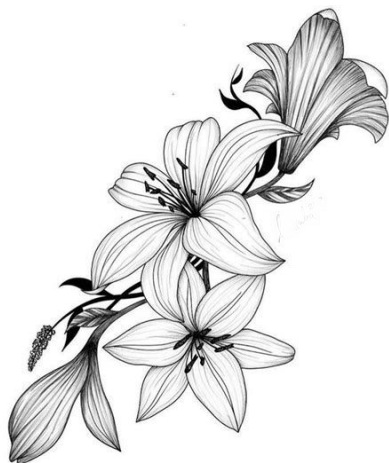
І Ти, мов світло, що не меркне,
Відроду в душі нам проллеш,
Із серця виймеш гострі терни
І далі вгору поведеш.

І я піду, та будь зі мною!
Щоб шлях життя страшним не був –
Постань Зорею Осяйною,
Щоб в морі сліз я не втонув.

О, научи мене, мій Спасе,
Яким шляхом мені іти,
Щоб не шукав дочасно-ласе,
А щастя вічне міг знайти!

О, дай терплячість і бажання,
Щоб ніс свій хрест і чашу пив,
Коли б на камінь спотикання
В житті ногою наступив.

Аби не зовні, а від серця
Пробачити б я людям зміг,
Служив заради Милосердя,
І ненавидів – лише гріх.

Із Михайла Лермонтова

Назви «даремною» надію...

Назви «даремною» надію,
Неправду правдою не звір,
Не вір запевненням, подіям,
Любові лиш моїй повір.

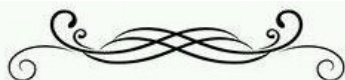
Такий любові, як не вірить!?
Мені сховати очі де?
З тобою гріх бо лицемірить,
Ти надто Ангел є на те!..

З-під напівмаски таємничої твоєї...

З-під напівмаски таємничої твоєї –
Відрадний голос – мрія золота,
І очі-зорі сяяли з-під неї,
Й лукаво усміхалися уста.

Й, здається, жваву цю, як дня світання,
Колись розмову чув в своїм нутрі,
І хтось шепоче: зустріч – не остання –
Побачимось, як друзі вже старі.

Ночувала хмарка золотиста...

Ночувала хмарка золотиста,
Пригорнувшись до грудей *бескіда*,
Й подалася далі гордовито,
Як зоря настала промениста.

Та вологий слід на полонині –
На широких грудях – залишила
І *бескід* заплакав у пустині,
Бо забути вже її – несила.

Я на шпори ці сріблісті...

Я на шпори ці *сріблісті*
Так розгублено дивлюсь –
Я за тебе, коню бистрий, –
За боки твої журюсь.

Наші предки їх не знали –
Мчали вільно в даль степів
Й нагаями поганяли
Напівдиких рисаків.

Зараз коней пестять, ніжать –
Круп рятують від образ...
Давні – били, нині-ж – ріжуть,
Що прийнятніше для вас?

На дорогу вийду в самотині...

На дорогу вийду в *самотіні*,
Мерехтить кременний шлях в імлі.
Тиха ніч – пустеля з Богом нині,
Розмовляють зіроньки малі.

В небесах урочисто й велично
Спить земля, занурена в блакить,
То чому ж під цим склепінням вічним
Моє серце стомлене болить?!

Від життя нічого не чекаю –
Не шкода й минулого мені,
Я свободи й спокою шукаю –
Забуття безмежного у сні.

Та не тим, не вічним сном могили
Я б хотів заснути так навек –
Щоб в душі життя дрімали сили,
Як весною – під корою снік.

Аби день і ніч мій слух втішався –
Про кохання линув ніжний спів,
Наді мною ж – віттям розпластався
Темний дуб – схилився і шумів.

Парус

Біліє парус, вкрай самотній,
В туман занурений й блакить,
Що він шукає в цій безодні?
За чим душа його щемить?..

Пустують хвилі, вітер вие,
А щогла гнеться аж до хвиль...
Знайти талан він не воліє –
У нього інша дума й ціль.

Під ним вода – мов блиск лазурі,
Над ним – проміння золоте,
А він шукає в морі бурі,
Немов би спокій в ній знайдé.

Прощай невмивана Росіє!

Прощай, невмивана Росіє! –
Країно панства і рабів,
І ви – покірні гречкосії,
І ти – хто серцем задубів!

Хай розірву Кавказом сіті –
Ярмо сатрапське обійду,
Що чує й бачить все на світі –
Живому люду – на біду!

Хмари

Хмари небесні, довічні паломниці,
Степом блакиті – перлинами-низкою
Гнані нещадно вітрами солоними
З півночі в півдня країну не близькою.

Може, вітрами, а може, і долею –
Ненавість винна, чи заздрість прихована? –
Чи ворогами – за їхньою волею,
А чи фальшивими друзів обмовами?

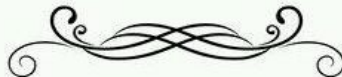
Ні, ви від ниви без плоду – стомилися –
Що вам до пристрастей наших з стражданнями?
Вічно холодними ви народилися –
Першими в світі цьому і останніми.

На півночі дикім...

На півночі дикім стоїть в самотині
На голій вершині сосна –
Дрімає, хитаючись, й снігом сипучим
Закутана тепло вона.

І ось їй приснилося, ніби в пустелі,
Де сонечко сходить святе,
Самотньо і сумно на кряжі високім
Красунечка-пальма росте.

Не відкидай мене, Всесильний!...

Не відкидай мене, Всесильний!

І не карай мене, молю!

За те, що морок цей могильний –

За те, що пристрасті люблю;

За те, що зрідка в душу входить

Твоєї мови джерело,

Що розум мій у нетрях бродить

І геть затьмарює чоло.

За те, що лавою натхнення

Клекочуть груди всі часи,

За те, що чую навіжені

Звабливі Музи голоси.

За те, що в світі стало тісно,

А за Тобою йти – боюсь,

За те, що грішна ллється пісня,

Бо не Тобі я в ній молюсь.

Тож пригаси в мені цей племінъ –

Всепожираючий вогонь,

Хай в береги увійде повінъ,

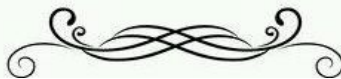
І зеленіє оболонь,

І від жаги страшної співу

Пізнаю звільнення сповна,

Й не буду пити Чашу гніву,

А Чашу – Хліба і Вина...

Дубовий листок

Від рідної гілки дубовий листок відірвався
І в степ покотився – жорстокому вітру піддався,
Зів'яв він і висох від холоду, спраги, і горя,
І врешті, спинився на березі Чорного моря.

На березі моря чинара стоїть ще юна,
І перебирає вітрець її віти, мов струни,
На вітті зеленім гойдаються райські пташини
І пісню співають про славу морської *дівчини*,

Мандрівець обличчям припав до чинари коріння,
Благає притулку дочасного, наче спасіння,
І так промовляє: «Я бідний листочок дубовий,
Дочасно дозрів я і виріс в далекій діброві,

Самотньо й без цілі цим світом мандрую давно я,
Засох я без тіні, яка б прихистила ізгоя.
Прийми ж-но прихोдька між листя своє смарагдове,
Немало бувальщин я знаю про дивне й чудове».

«Навіщо мені це? – у відповідь юна чинара, –
Ти жовтий, запилений – листям моїм ти не пара.
Багато ти бачив? Навіщо твої небилиці?
Мені вже набридли розмовами різні жар-птиці!

Иди собі далі, мандрівцю, тебе я не знаю,
Я сонцем улюблена серед зеленого раю,
По небу я віти розкинула тут на просторі,
Й коріння моє умивається в Чорному морі».

Галузка Палестини

Скажи, галузко Палестини,
Де ти росла, де ти цвіла?
Якої свіжої долини
Колись окрасою була?

Чи біля вод Йордану чистих
Тебе промінчик приласкав,
Чи з гір Лівану – гір скалистих –
До тебе вітер прилітав?

І чи молитву там читали,
Й лунала пісня давнини,
Як довге листя заплітали
Колись Солімові сини?

І пальма та стоїть донині?
Чи до цих пір вона жива,
І вабить в спеку у пустині
Широколиста голова?

А чи в розлуці сумовитій
Вона засохла, як і ти,
І листя порохом укриті –
Краси зів'ялої сліди?..

Скажи: побожною рукою
Хто в край оцей тебе заніс?
Чи плакав він перед тобою,
Й душа білішала від сліз?

Чи з війська Божого обранець
Із незатьмареним чолом
Беріг тебе – любові бранець –
У боротьбі добра зі злом?

Опіку маючи незриму,
Ти при Іконі золотій,
Стоїш, посол Єрусалиму, –
Святині вірний вартовий.

Імла і світло від лампади,
Ківот і хрест – на видноті –
Незмінно сповнені відради
І миру – символи святі.

На серці сумно – я тебе люблю...

На серці сумно – я тебе люблю,
Безрадісно на серці – хоч кохаю,
Безрадісно тому, що добре знаю,
Що молодість завітчану твою
Не пошкодує натовп в лихослів'ї –
За кожен світлий день – за мрії і надії
Сльозами гіркими заплатиш долі все-ж.
На серці – сум, бо ти... радіючи живеш.

Коли хвилюється уже пожовкла нива...

Коли хвилюється уже пожовкла нива
І свіжий ліс шумить, бо віє вітерець,
Й ховається в саду ще малинова слива –
Дає солодку тінь листочок-зеленець.

Росою скроплена – духмяна, наче щастя, –
В рум'янці вечора чи в ранню злато-мить,
Із-під куща конвалія срібляста
Вітається голівками суцвіть.

Коли струмок дзвінкий собі гуляє яром,
І, власні думи в сон занурює сповна,
Шепоче щось мені своїм солодким чаром
У звуках, у його далека-далина.

Тоді в душі моїй влягається тривога,
Тоді розгладжуються зморшки на чолі,
І щастя можу я пізнати на землі,
І в небесах я споглядаю Бога.

І сумно, й печально, і руку кому подаси...

І сумно, й печально, і руку кому подаси
В хвилини душевного болю?..

Бажання?.. Навіщо? У світі достатньо краси,
Бракує лиш долі.

Любити? Кого ж?.. На хвилину – це буде дарма,
А вічне кохання – лиш мрія.

Поглянь-но у себе – минулого й сліду нема,
І гасне надія.

А пристрасті – рано чи пізно – ця солодкість-біль
Від розуму згине,
Й життя наше, й наша дрібна заяложена ціль –
Не гідні людини.

Ні, не тебе я ніжно так люблю...

Ні, не тебе я ніжно так люблю,
Ні, не для мене це краси буяння:
Люблю в тобі загоєне страждання
І молодість утрачену мою.

Коли на тебе іноді дивлюсь –
У погляд твій очима поринаю –
Видіння миле зринуті благаю,
І серцем всім до спогадів тулюсь.

Я говорю з коханням юних літ,
В твоїм обличчі зовсім інше бачу,
В твоїх устах – уста близькі – до плачу,
В очах живих – очей погаслих лід.

Біля воріт святого скиту...

Біля воріт святого скиту
Жебрак просив на хліба шмат –
І одяг був його, як сито –
Наш у Христі найменший брат.

В його вустах читався відчай,
В його очах читався біль,
Та погляд, що немало свідчив,
Не помічали звідусіль.

Рука простягнута тремтіла...
Проходили повз нього всі,
Які жили розмаєм тіла –
В його буянні та красі.

А він стоїть і все чекає,
Що милосердний хтось прийде...
І ось, якась правиця – камінь
У руку змучену кладе...

Так я чекав твого кохання,
Як той жебрак – на хліба шмат,
Та впав мені в долоню камінь...
Це я – в Христі найменший брат.

В хвилину-мить нещадну...

В хвилину-мить нещадну,
Коли на серці гніт,
Молитву вельми ладну
Повторювати слід.

Є сила благодатна
В суцвітті слів живих,
І, оживити здатна –
Любов сама у них.

З душі, мов камінь скинеш,
Страждання де твоє?!
І в небо серцем линеш,
І легко так стає.

Пророк

З тих пір, як Вічний наш Суддя
Мені відкрив знання пророче,
В очах людей читаю я
Сторінки зла й буття порочне.

Почав я проповідь святу –
Любові й правди – слово вчене.
Й за цю любов та чистоту
Каміння полетіло в мене.

Я голову у попіл вбрав,
Із міст утік із жебраками,
І хліб собі ростити став
Своїми власними руками.

Як Божий заповіт велів,
Мені творіння там покірне,
Ясніють зорі в світлі слів –
Радіють, вчувши слово вірне.

Коли ж іду через міста,
Крізь гамір на мосту чавуннім,
Де суєта і марнота́,
Говорять старці дітям юним:

«Дивіться, приклад, ось для вас:
Був гордим і не вжився з нами –
Невіглас – запевняв він нас,
Що мовить Бог його вустами!

Погляньте ж, діти, просто жах! –
Який сумний, похмурий блідий,
Який обідраний і бідний,
Зневажений в людських очах»...

Опівдні у долині Дагестану...

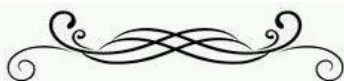
Опівдні у долині Дагестану
Із кулею лежав у грудях я,
З наскрізної здіймалась пара рани –
Лилася з неї тихо кров моя.

Лежав самотньо на піску долини,
А скелі піднімалися кругом
І сонце розпікало їх вершини,
Й мене пекло, та спав я вічним сном.

Й приснилося: осяяний свічками
Бенкет бучний у рідній стороні,
І поміж дів, увінчаних вінками,
Розмова йшла, присвячена мені.

А серед них одна лише мовчала –
Посеред всіх веселощів – сумна,
Неначе в сні, вона не помічала
Своїх подруг і марила вона.

Йй марилося: долина Дагестану,
І мертвий я лежав в долині тій,
У грудях, свіжа ще, чорніла рана –
Ще кров лилась, та холод лився в ній.

Не плач, дитинонько не плач...

Не плач, дитинонько, не плач –
Не вартий він твого страждання,
Ти все забудь і все пробач –
Для нього – жарт, тобі ж – кохання.
Немало в Грузії твоїй
Сердець юнацьких палко б'ється –
Вогонь виблискує з-під вій
І чорний вус змією в'ється!

З чужих країв – із далини
До нас його принесла доля –
Шукає слави і війни...
Він дуб самотній, ти ж – тополя.
Тобі він злото дарував,
У вірності до гробу – клявся,
Твої він ласки – цінував,
Але сльозами з ним не бався!

Неначе монумент в пустині...

Неначе монумент в пустині
Приваблює мандрівників,
Так аркуш цей – ці очі сині
Притягне до своїх рядків.

Згадай тоді, як жив поет
І як тебе кохав без міри –
Оця сторінка – монумент
Його розбитих серця й ліри.

За горами дрімучими...

За горами дрімучими
Вечірній промінь згас,
Потоками гримучими
Виблискує Кавказ.

Сади духмяні повняться
Єством своїм живим.
Тифліс. Тумани котяться,
Ущелинами ж – дим.

Літають сни-мучителі
Над грішними людьми
І янголи-хранителі
Вартують над дітьми.

За давньою твердинею
Гора уся в імлі.
Я стежу за долиною,
Припавши до землі.

Лежу собі і думаю,
Невже це – не у сні
Призначила побачення
Ти в ніч оцю мені?

І в цю годину теміні
Так солодко стає,
Коли промовиш ти мені:
«Твоя! Життя моє!»

Долина світить ватрою –
Вогні з мостів горять,
Стоять дзвіниці ватрою –
Замріяно стоять.

Й ходою несміливою
Із башт зі всіх-усюд
Вервечкою цнотливою
Жіночий вийшов люд.

Нехай ідуть дорогою –
Шукають ціль свою,
Та під чадрою довгою
Тебе не впізнаю...

Твоя хатина крихітна
Видніється здаля,
Де над рікою – вигином
Зникає в ній земля.

І віє прохолодою
Сліпуча синь Кури,
І плющ своєю вродою
Милується згори.

Я бачу за тополею
В хатині тій вікно,
Та свічкою восковою
Не світиться воно.

Жевріють за туманами
Лілових гір зубці,
Виходять караванами
З воріт міських купці...

О, геть, сльозо непрохана!
Кипи, душе моя!
Кипи, душе закохана,
Кохана-бо – змія!

Я знаю, чим вщасливлений
Червоний і блідий
Промчав конем запилений
Татарин молодий.

Давно уже він крутиться
Перед твоїм вікном
І батько твій милується
Персидським скакуном.

Тож вийду я з гвинтівкою
За мури із воріт,
Виблискуючи цівкою...
І похитнеться світ.

Чекатиму до полудня
Серед високих трав...
Так само в лісі оленя
Недавно я чекав.

На шлях вузький запилений
Я цівку наведу...
Ось коник скаче змилений –
Верхівцю на біду.

Три пальми

В пісків аравійських пустельному морі
Три пальми буяли на вільнім просторі,
Пробилось між ними з-землі джерело –
Дзюркочучи, воду холодну лило,
Захищене листя зеленого тінню
Від бур піскових і від жару проміння.

Роки непомітно численні минали
Й плодами галузки вони нагинали,
Але мандрівник не схилявся над ними –
Не тішився бризками в спеку дрібними,
Вода з джерела йому сил не вертала –
Безплідна земля її поглинала.

Ось, пальми до Бога промовили в гніві:
«Пустеля – убога і ми – нещасливі!
І сонце нас палить, і спека гнітіть –
Немає кому нас від них захистить!
Ростемо безвісні, бо світом – незнані,
Обділені, бідні і долею гнані!
Ти долю нам іншу, о Небо, пішли,
Щоб людям ми радість і користь несли».

І тільки-но змовкли, а вже вдалині
З'являється вершник на бистрім коні:
Чалма розвівається біла на вітрі
І очі з-під неї виблискують хитрі,
І шабля з рубіном в руків'ї ясній...
Верблюду за верблюдом прямує за ним.

На в'юках – строкаті пухкі килими,
Здіймається гамір жінками й дітьми,
Похідні намети – орнаментом вкриті,
Під сонцем – невірників голови бриті,

З наметів виблискують чорні очиці,
Неначе агати на дні у криниці.

Араб нетерпляче коня понукає,
Бо сонце гаряче й його допікає,
І кінь з непокорою дибки стає,
Й копитом пісок із ненавистю б'є,
Й стрибає він барсом, підбитим стрілою,
Й лавиною мчить до оази стрімкою.

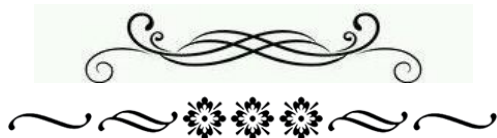
І вершник зі свистом, списом бавлячись,
Підкидує зброю на radoшах ввись,
І ловить в повітрі за древко міцне,
І знову коня до оази жене.
Спішать і верблюди – в повітрі волога,
І змучені люди прославили Бога

За те, що у скруті знайшов їх талан:
Ось, з гамором вже біля пальм караван.
Наповнились глеки смачною водою
І, гордо киваючи їм головою,
Вітають три пальми нежданих гостей –
Коня і верблюдів і добрих людей.

Та тільки-но темінь на землю лягла –
Недобра правиця сокиру взяла:
Удари посипались – пальми упали
І листя зелене з них діти зідрали;
Посікли на шмаття їх горді тіла,
І згодом в багатті спалили дотла.

Коли ж на світанку з'явився туман,
Шляхом своїм вирушив знов караван.
І слідом похмурим на ґрунті безпліднім
Виднівся лиш попіл над згарищем блідим,
А з часом вітрами його рознесло –
Немов би тут порожньо завжди було.

Зробилася пустка у цілій пустині –
Де пальми стояли – немає їх нині,
Піском засипає мале джерельцє
І порохом вітер жбурляє в лице.
Лиш беркут, кружляючи колом сумним,
Вистежує здобич у небі над ним.

Етилет...

Люблю тебе, мій крицевий етилет –
Мій друже світлий і холодний.
Для помсти викував тебе грузин-поет,
Тебе здобув черкес, до битв голодний.

Мов з мармуру, рука тебе мені дала,
Щоб пам'ятав її, – у мить тяжку розлуки,
І вперше – вже не кров по ньому потекла,
Але роса сльози – перлина ніжна муки.

Й агатових очей той погляд – на мені
Спинився, повний весь невисловленим смутком,
Неначе сталь твоя – у трепеті вогнів –
Згасав і мерехтів, мов квітка-незабудка.

Ти другом став мені, кохання знак німий,
Й мандрівцеві в тобі – взірєць цілком доречний:
Душею я, як ти – несхитний і твердий,
А зовні – мов твоє руків'я, лишусь гречний.

Повітряний корабель

На хвилях крутих океану,
Лиш зорі засяють в імлі,
Вітрильник самотній шукає –
Не знати якої землі.

Не чутно на нім капітана,
Не видко матросів на нім.
І що йому – скелі й мілини?!
І що йому – буря і грім?!

Не зігнуться щогли високі,
Коли шаленіє містраль,
І грізно відкриті бійниці
Гарматами дивляться вдаль.

Є острів у тім океані,
Де хвиля на берег біжить.
На острові тому – могила,
А в ній імператор лежить.

І в день, коли рік проминає,
В хвилину північну сумну
Вигнанець із гробу виходить,
Немов би прокинувся зі сну.

Іде він на берег високий
У сірім військовім вбранні,
Чекає на нього вітрильник –
Не світять на ньому вогні.

І, руку поклавши на груди,
Неквапом стає до стерна,
І мчить вже вітрильник невдовзі,
Мов вабить його далина.

Летить він до Франції знову,
Де славу і сина лишив,
Де військо звитяжне чекає,
Де вік не намарно прожив.

І лишень він берег побачить,
Впізнавши в тумані нічнім,
Вогнем спалахнуть його очі
І серце здригнеться у нім.

На берег він маршовим кроком
Сміливо іде і стає,
І кличе своїх гранедерів,
І маршалів Нея й Бертє.

Та сплять гранедери відважні,
Пройшовши з багнетами світ,
Під снігом холодним Росії,
Й гарячим піском пірамід.

І маршали крику не чують –
Загинули також в бою,
А інші вдалися до зради,
Щоб честь запродали свою.

І, тупнувши, врешті, ногою,
Сердито туди і сюди
По берегу ходить правитель,
Лишаючи свіжі сліди.

І кличе, урешті, він сина –
Надію у долі лихій,
Йому обіцяє півсвіту,
Себе ж – батьківщині своїй.

Та в розквіті сили й надії
Погас імператорський син...
І довго чекає правитель –
Із місця не зрушує він.

Стоїть він і тяжко зітхає,
Допоки світати почне,
І капають сльози невтішні
З очей – у безмежжя нічне.

І руки на грудях схрестивши,
Він знову стає до стерна.
Назад повертає вітрильник –
Поглине його далина.

Вітчизна

Люблю вітчизну я, та дивною любов'ю,
Розсудкові її не час перемогти.
Ні слава, куплена своєю кров'ю,
Ні велич спокою, чужа для суєти,
Ні темні давнини легенди заповітні
Не зрушать струн душі – вони в мені несхитні,

Та я люблю, за що? – немає слів –
Її степів задумливе мовчання,
Її лісів чаруюче буяння,
Розливи рік її, подібні до морів.

Ґрунтіркою люблю на бричці кіньми мчати
І, поглядом нічну пронизуючи тіль,
Зітхати про нічліг й обабіч зустрічати
Тремтіння світлячків, й вогні нічних видінь.

Люблю димок стерні під осінь,
Чумацьку валку – у степу,
Над жовтим полем – неба просинь,
Й снопів обвітрених копу,

Тополь високих довгу низку,
І переповнене гумно,
І білу в зелені беріску,
Й різцем оздоблене вікно.

І в пазник, росами укритий,
Й за північ з втіхою б глядів
На танців рух несамовитий
Під бурмотіння мужичків.

Із Федора Тютчева

Весняна гроза

Люблю грозу я у розмаю,
Коли весняний перший грім,
Неначе на цимбалах грає –
Гуркоче в небі голубім.

Гримлять віддуння юним дзвоном,
Пилюку дощ змиває вмить,
Перлини – змішані з озоном,
І сонце струни золотить.

З гори біжить стрімкий струмочок,
Пташиний гамір повнить ліс...
І серце також грому хоче,
А з ним – дощу щасливих сліз.

Згадаєш ти про Зевса й Гебу,
Згадаєш про орла також...
Та диво більше – грім із неба –
Його казками не тривож.

Зима не дарма люта...

Зима не дарма люта –
Її скінчився час –
Весни заграла лютня –
Зими світильник згас.

Все ожило в довкіллі –
Все Зиму геть жене,
Ось жайворонок в небі
Співає про земне.

Зимі – не вгамуватись,
І влади не зректись:
З Весною позмагатись
Сніги її взялись.

Збісилась відьма люта,
Жбурляє сніговій,
Колючий сипле іній
В лице Весні-Красній.

Весні ж і горя мало:
Хоч снігом десь мело,
Її обличчя стало
Яснішим, ніж було.

Вони не бачать, мов в тумані...

Вони не бачать, мов в тумані,
Живуть у світі, мов в хліві,
Для них світила – бездиханні
І хвилі моря – не живі.

В їх душі промені не світять,
Весна в їх грудях не цвіла,
І лісу шепіт – не помітять,
І ніч в зірках – для них – імла.

І мовами позаземними,
Пройнявши ріки і ліси,
Не розмовляє Бог із ними
Могутнім голосом грози.

Чи ж в тім провина їхня? Нене!
Не для глухого – соловій!
А їх, здається, не наверне
І сам небесний голос Твій.

Не клопочись і не міркуй...

Не клопочись і не міркуй! –
Шукає безум, дурість судить,
Ти снами рани залікуй,
Й тебе вже іншим ранок збудить.

Все пережити ти зумій:
Печаль і радість, і тривогу,
Як день прожив – радій мерщій –
Із вуст хай лине: «Слава Богу!»

Сиділа ти на килимку...

Сиділа ти на килимку –
Старі листи перебирала,
Немов вінок – в стрімку ріку –
Твоя рука їх опускала.

І брала знову ці листи,
І дивно так на них гляділа,
Немов душа і з висоти
Безмовно дивиться на тіло.

Яке життя буяння тут –
В хвилинах, втрачених навіки,
Серед нестями і покут,
І щастя, й гіркості – без ліку.

Дивився мовчки я на це,
Готовий впасти на коліна,
І бліднуло моє лице –
Неначе вкрила хуртовина.

Не вір, не вір поету, діво...

Не вір, не вір поету, діво!
Своїм його не називай –
І бійся більше ти від гніву
Кохання з ним пізнати рай.

Бо ж серця в ньому не збагнути
Невинним порухом душі,
Вогонь в фату не загорнути,
Який розбуджують вірші.

Поет могутній, як стихія,
В собі самім не владний все-ж,
Навколо себе іскри сіє
І палить світ, в яким живеш.

Його неслава й слава – марні:
Юрба поету – не суддя.
Та судять про талант бездарні,
Як нуки – про сенс буття.

Не вжалить серце він змією –
Він ссе його, немов бджола...
Хай не назве тебе своєю,
Щоб ти щасливою була.

Твою святиню не порушить
Вовік поетова рука,
Але життя вас двох задушить –
Занадто стежка ця слизька.

Я вас зустрів – і все забуте...

Я вас зустрів – і все забуте
В безмовнім серці ожило;
Згадав я – часом все здобуєте –
В душі з'явилося тепло...

Немов у дні перед зимою,
Надходить день, надходить час,
Коли повіє враз весною,
І стрепенутись змусить нас.

Так весь, овіяний вітрами
Років душевної весни,
Я споглядаю вас очами
І поринаю в юні сни...

Мов після вічної розлуки,
Немов у іншому житті,
В собі я чую дивні звуки,
І почуття звучать святі.

І тут – не спогади предивні –
Життя озвалося в мені:
І очі ваші – ті-ж, чарівні,
Й кохання промені – ясні!

Листя

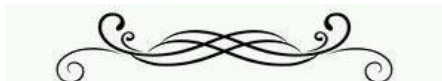
Хай сосни й ялини
Зелені в дні зімні,
В сніги й хуртовини
Закутані дімні,
Марна їхня зелень, –
Немов з їжака –
Нехай і не жовкне,
Та все ж, не така!

Ми ж, плем'я легеньке,
Цвітемо й буяєм –
На час на короткий
Веселим розмаєм.
Все літечко-красне
В чудовій красі
Ми грали промінням,
Купались в росі!

Птахи відспівали,
Квітки відцвіли,
Проміння поблякло –
Часи відгули.

То що ж, нам даремно
Висіти й жовтіти?
І чи не на-краще
Було б полетіти?!

О, вітре, о, буйний!
Повій-но! Повій!
Зірви нас з галузок,
Зірви нас мерщій!
Не варто чекати
Зимових часів –
Прощайте, дерева
Убогих лісів!

Чому ти виєш, вітре злий?..

Чому ти виєш, вітре злий?
Про що так скиглиш, божевільний!?
Що означає голос твій –
То жалібний, а то – свавільний?
Для серця мова ця – страшна –
Про біль глухий і про страждання,
І моторошна глибина
Його тримає аж до рання.

Ти наганяти жах не смій!
Твої про хаос серенади –
Їх жадібно душі нічній
У себе хочеться ввібрати.
Вона й на те прийшла сюди,
Вона з безмежжям прагне злитись!..
Ти наболіле не буди!
Щоб в давній хаос не скотитись!

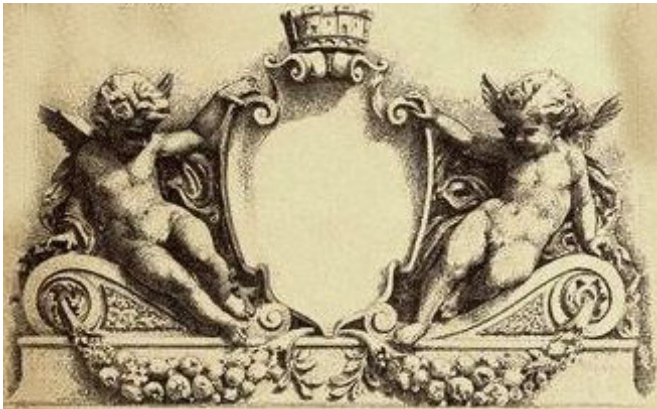

Не тіло – дух розпусний в наші дні...

Не тіло – дух розпусний в наші дні,
У відчай життя минає всує...
Людина світла прагне у тіні,
А не знайшовши, скаржиться й бунтує.

Свого невірства спалена вогнем,
Себе вона на муки прирікає,
Йдучи у прірву, відчуває щем,
Жадає правди – віри ж не благає.

Не скаже ввік в молитві у німій
Перед дверима замкнутими Дійства:
«Впусти мене! Я вірю, Боже мій!
Допоможи позбутися невірства!»

Із Афанасія Фета

Не буди ти її на зорі...

Не буди ти її на зорі,
На зорі вона солодко спить,
Дише ранок на грудях її,
На ланітах рум'янцем горить.

І подушка її, наче піч,
І гарячі та втомливі сни,
І обабіч оголених пліч
Чорні пасма – на тлі білизни.

А учора в вечірнім вікні
Щось шукала, очей не звела
Із хмарини, що десь вдалині
В світлі місяця небом плила.

Все яснішало сяйво нічне,
І розносила щебет луна...
Билось серце, від болю сумне
І блідніла в обличчі вона.

І тому-то на грудях її
Йї на ланітах так ранок горить...
Не буди ж ти її на зорі –
На зорі вона солодко спить!

Шепіт, подиху тремтіння...

Шепіт, подиху тремтіння,
Щебет солов'їв
І сріблясте жибоніння
Сонних ручаїв.

Світло місячне і тіні,
Тіні без кінця,
Зміни виразу чарівні
Милого лица.

Мов рожевий квіт – хмарини,
Бурштину вогні,
Поцілунки і сльозини
Від зорі – ясні...

Шепіт, подиху тремтіння,
Щебет солов'я,
Поцілунки... мерехтіння,
І зоря-зоря!

Чарівна картина...

Чарівна картино,
Рідна ти мені:
Біла вся рівнина
В місячнім вбранні.

Світло з неба лине
На блискучий сніг,
І саней невпинний
Одинокий біг.

Опівніч реве хуртовина...

Опівніч реве хуртовина
У краю глухому лісів.
Присіли ми разом, єдина,
А хмиз у багатті свистів.

І наші гігантські дві тіні
Лягли на червону стіну,
А в серці – ні іскри надії –
Імлу не прогнати сумну.

Берези скриплять за стіною,
Тріщить у багатті сосна.
О, друже, скажи, що з тобою?
Про себе ж я знаю сповна.

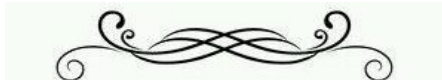

Буря на небі вечірнім...

Буря на небі вечірнім,
Моря сердитого рик –
Буря на морі і думи –
Серця заглушливий крик.

Буря на морі і думи –
Серця невтішні плачі,
Хмара за хмарою – чорні,
Море вирує вночі.

Я зустрів тебе з вітанням...

Я зустрів тебе з вітанням,
Розповів, що сонце встало,
Що воно своїм промінням
Зелен-лист залоскотало.

Розповів, що ліс піднявся –
Кожна гілка – до одної,
Кожним птахом засміявся,
Спраги повний весняної.

Розповів, що із жагою
Я прийшов такий, як вчора,
Що щасливий я тобою,
Що кохання – неозоре!

Розповів, що звідусілля
Радістю на мене віє,
Що якась незнана пісня
У душі щасливій зріє.

Пригадай мене

Хмарою піднявся
Порох вдалині:
Кінний, а чи піший –
Не збагнуть мені!

Бачу, мчить хтось стрімко –
На коні жене,
Друже мій далекий,
Пригадай мене!

Чекаю... Луна солов'їна...

Чекаю... Луна солов'їна
Доноситься з плеса ріки,
В підмісяччі все в діамантах,
На кмині горять світляки.

Чекаю... А небо, аж чорне –
Усіяне зорями днесь,
Я чую, як серце тріпоче,
І як я тріпочу увесь.

Чекаю... Повіяло з півдня,
Та з місця мені не зійти;
Скотилася зірка на захід...
Прости, моє серце, прости!

Весна прийшла

Лоза уся пухнастою
Розкинулась кругом,
Весна прийшла, мов ластівка, –
Повіяла крилом.

Хмарки зібрались ниткою
І ніжаться в теплі,
І радість – в душу – квіткою,
Первісткою землі.

Усе навкруг змінилося –
Усе навкруг не те,
Юрба докупи збилася
І вуликом гуде.

Довкілля дише спрагою,
Яка не знає дна,
І пропливає сагою
Заквітчана весна.

Весна

Як дихаю на повні груди –
Не *повісті* словам чужим,
Як по ярах опівдні всюди
Струмків стрімких зринає грім.

Ефір несе тремтіння ніжне –
Над житом пісню голосну
І щось на вухо шепче втішне:
«Переживеш ти ще весну!»

Знов птахи прилітають з-за моря...

Знов птахи прилітають з-за моря,
Знову кр'єснуть на ріках льоди
І ночами теплішають зорі,
Квітне рястом з роси і води.

Знову серце стає навіженим,
І рум'янець не сходить з щоки,
І стаєш ти на хвильку блаженним,
А покуту несеш на віки.

Чи ж зустрінемося знову достоту
У розмаї конвалії ми,
Як колись, у хурделицю й сльоту –
У безмовному вирі зими.

Перша конвалія

О, ти, конваліє, з-під снігу
Чекаєш променів тепла,
Його розмаю ніжна втіха
В твоїй стеблині проросла!

Мов перший промінь, ти духмяна!
Мов сонця племінь, ти ясна,
Ти – Літа юного кохана,
Твоя бо ненька – це Весна!

Таким юначки є зітхання –
За чим – не знати й їй самій,
А в ній прокинулось кохання,
Немов бутон духмяних мрій.

Травнева ніч

О ніч яка! Невимовні хвилини!
Опівночі – у чарах рідний край!
Із царства льоду, з царства хуртовини
Зринає свіжим-чистим твій розмай!

О ніч яка! Всі зорі – до одної –
Привітно й тепло поглядають знов,
Зі солов'єм в повітрянім сувої
Змішалися тривога і любов.

Стоять берези, листя їх прозоре
Сором'язливо вабить й тішить зір,
І марева тремтіння неозоре –
Неначе нареченої убір.

О ніч яка! Неначе усміх долі! –
Розчинена в імлі таємна суть!
Іду, і пісня лине мимоволі.
І пісня ця – остання вже, мабуть.

Блакитна чиста...

Блакитна-чиста
Підсніжник-квітка,
А поряд – снігу
Доріжка світла.

Останні сльози
Про горе давне
І перші мрії
Про щастя славне.

Зоря прощається з землею...

Зоря прощається з-землею,
Туман клубочеться з долин,
А темний ліс вогнем елею
Усе освітлює з вершин.

Проміння тане невловимо
І ось, згасає, врешті, вмить!
Лише верхівки лісу зримо,
Нехай і згасле, – золотить.

Неначе в сні, зринають тіні
У цій казковій таїні –
Серпанком по зорі вечірній
Здаються тіні чарівні.

Збагнули зміст життя веління
І ним осяяні сповна –
З землею лучить їх коріння,
А вабить в небі – глибина.

Троянда

Лісів оголились вершини,
Сад оголив своє чоло,
Дмухнула осінь, і жоржини
Морозу духом обпекло.

Не в'яне лиш троянда пишна –
Попри морозу лютий жарт,
І сяє в ній краса безгрішна,
І свій розносить аромат.

На зло усім випробуванням,
Ти не згубилася в юрбі –
Немов зірниця – ранком-раннім:
Весною віє все в тобі.

Квіти

Отари голос лине з поля,
Вільшанки в заростях бринять,
І сріблить листячко тополя,
Духмяні яблука ряснять.

У ностальгії марять квіти –
Такі ж невинні – мов з весни,
Хоч із пилком (де правди діти?)
Насіння сиплють восени.

Дитя суцвіть, троянди сестро,
Очей від мене не ховай,
І розбуди забуті вєсни,
І серцем пісню заспівай!

Вуглини гаснуть. Напівморок...

Вуглини гаснуть. Напівморок.
Прозорий вогник племінь в'є,
Мов макових пелюсток порух,
В які крилом метелик б'є.

Видінь строкатих довга низка –
Відпочиває зір на ній.
І час вертає, мов колиска,
Із попелу обличчя мрій.

І час до тебе повертає
Колишне щастя і жалі –
Усе, що так душа жадає,
Прожити знову на землі.

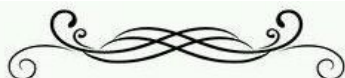
Чом мовчиш ти?..

Чом мовчиш ти? Не бачиш – горю!
Все одно відштовхнеш чи почувеш,
Про кохання тобі говорю,
А ти в'яжеш і петлі рахуєш.

То чому ж мої сумніви вмиль
Не загасить в мені невідомість?
Чи не тому, що серце мовчить,
Замовкає приглушена совість?

Я невдовзі зустріну зорю,
Чи ж слова мої, врешті, почувеш? –
Про кохання тобі говорю,
А ти в'яжеш і петлі рахуєш.

Пробач, в імлі далеких згадок...

Пробач, в імлі далеких згадок
Зринає вечір, плин хвилин,
А на твоїм обличчі – задум...
Палахкотів вогнем комин.

Я відчуттям реальність втратив –
З вогню не міг очей звести,
Й *надлішком* щастя не розрадив
Таємний присмак *гіркоті*.

Чи ж сенс – спинитись перед ціллю?
Куди ж мій човен занесло?!
Чому віддався бур свавіллю –
У вир поніс твоє тепло?

Де ти? Невже жалém прибитий,
Й не помічаючи цього,
Стою у час несамовитий –
До серця стукаю твого?..

Ластівки

Мій сад – що-ні-день – облітає;
Немов доживає свій вік,
Хоч пишно іще доцвітає
Настурцій вогонь-чагарник...

Як сумно! І як тут радіти?!
Хоч сонце осіннє – ясне,
Берези прощаються з літом –
Цикади не втішать мене.

Погляну, за звичку, під стріху –
Порожнє гніздо над вікном,
А ластівки ж – людям на втіху –
Ширяли у нас над селом.

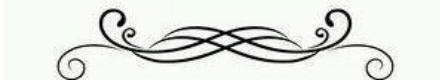
А як навесні клопотались,
Дві ластівки біля гнізда –
Як прутики ладно вкладались –
Яка-то пора золота!

Які були рухи їх вправні!
Як любо їм стало, коли
Голівки малюсінькі славні
Схилялись з гнізда почали.

І днями вони говорили,
Мов жваві хлоп'ята малі,
І в небо вони полетіли,
Аби не торкатись землі.

І ось, у гнізді – запустіння!
Вони ж – у чужій стороні
Шукають для себе спасіння...
Якби лишень крила й мені!

Яскравий місяць в вишині...

Яскравий місяць в вишині
Посріблив дах оцей до рання,
Ми стоїмо отут в тіні:
Твій подих чую і зітхання.

Із напівтеплого гнізда
Північна пісня лине й тане,
А в небі зіронька свята
Ураз спалахує і в'яне.

Проміння бачу, як яснить,
Північну пісню розумію,
Про те ж, що в грудях променить,
Тобі сказати не умію.

Вся ніч оця – тобі до ніг
Схилилась в звуках серенади.
Про таємницю ж щастя – гріх
Комусь про це розповідати.

Із Івана Никітіна

Ранок

Зорі тьмяні згасають. А хмари – в вогні,
Біла пара на луках – периною,
А на пасмах лози, й на дзеркальній воді
Від зорі світло ясне – калиною.

Тихо як навкруги! Очерет – в дрімоті,
Стежка стала в росі попелястою,
Кущ зачепиш плечем і в обличчя тобі
Бризне з листя росою сріблястою.

Ось подув вітерець, плесо морщить-рябить,
Пронеслися крижні з шумом й згубилися,
Вдалині-далині ніжно дзвоник дзвенить,
Рибарі в курені пробудилися.

Весла в човен несуть, з кілля невід зняли...
А на сході зоря розгорається,
Пісню сонцю назустріч птахи завели
І стоїть собі ліс – усміхається.

Ось і сонце встає із-за жита – здаля –
За морями ночівлю покинуло.
На верхівки рокит і на луки, й поля
Золотими потоками ринуло.

Їде з плугом орач, їде без суєти,
До снаги йому – з працею вінчаний,
Не щемі-но, душе, від турбот відійди,
Слався ж, сонце, і ранок завітчаний!

Із Інокентія Аненського

Тьмяніє в блідій вишині...

Тьмяніє в блідій вишині
Небесне золото лампади,
В останній лісу жовтизні
Тремтять зігзаги листопаду.

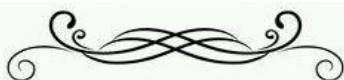
Кружляє листя в тиші дня –
Вкриває землю неохоче...
Вступаю в осінь навмання,
Але душа її не хоче.

Вона з весною так зжилась,
Вона із літом так здружилась –
Вона з життям переплелась...
Та від життя душа стомилась...

Кружляє листя золоте
І землю стомлену вкриває,
І осінь золотом цвіте –
Як та душа, що не вмирає.

Із Марії Лохвицької

Пісня кохання

Хотіла б я суцвіття мрій,
Таємні прагнення й бажання
Перетворити в жмут лелій...
Та барви б викрили кохання.

Хотіла б, в серці щоб була
Чудова ліра і дзвеніла,
Коли б любов у нім цвіла –
Струмком весняним жебоніла.

Та жебонів не довго б він –
Від почуттів моїх пориву
Зірвався б струнний передзвін
У мить нещасну чи щасливу.

Хотіла б я в хвилинім сні
Всю повноту буття пізнати,
Та довелось тоді б мені...
Вдягнутися в смертельні шати.

Із Максиміліана Волошина

Десь зірок в наднебессі...

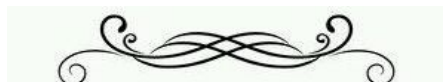
Десь зірок в наднебессі
Кличе вдаль вишина,
А в душі, як на плесі,
Тінь лягає нічна.

Хочеться закричати
В чорну пащу пітьми,
Серцем стати на чати
Й чути голос сурмі.

Ти ідеш і не дишеш...
Холодніють поля –
Ти про це не напишеш,
Як вдихає земля.

До трави припадаю,
Я є твій назавжди...
«Знаю, знаю, все знаю!», –
Чутно шепіт води.

Темна ніч і холодна,
Хтось заплакав у сні...
Відчинилась безодня –
У воді і в мені.

Дзвенить у горах незорих...

Дзвенить у горах незорих
Струмків розмова весняна,
Стеблини губляться в узорах –
Їх тче пустеля кам'яна.

А на галявах, мохом вкритих,
З трухлявих килимів листків –
Безлисті віти соковитих,
Лілових вже чагарників.

І до небес незмінно-вічних
Вже потягнулись пагони,
Неначе в церкві – семисвічник,
Ще не запалені вони...

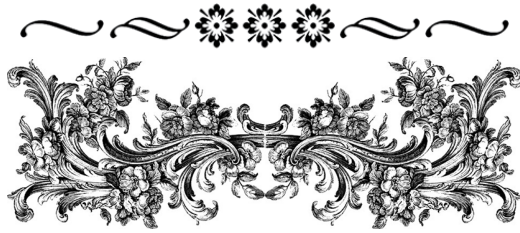

Темні лики весни...

Темні лики весни. Нависає в долинах волога,
А блакитні тополі на обрії виткала даль,
І бубнявіє поле, й зливається з небом дорога,
І вершини прозорими робить зі снігу кришталь.

Звивши хмари в куделю й окутавши гори й лощини,
Плаче вітер і нитки дощу безупинно пряде,
Море глухо шумить і до берега хвилями лине,
І в безодню вертає, над хвилями ж – вітер гуде.

Вам до вподоби...

Вам до вподоби шелестіння
Старих листів – забутих слів –
В них аромат і дух цвітіння
Весняних яблунь і світів.

Вам до вподоби ніжний почерк –
У ньому літній дух зірок...
Стрімчастих літер вільний розчерк,
В поезій вкладений вінок.

Вам до вподоби ці світання
Й чарівні ці часи нічні... –
Плоди із Дерева Пізнання,
Що зріють лише навесні.

Із Ігоря Северянина

Весняний день гарячий золотий...

Весняний день гарячий золотий –
Засліплене промінням ціле місто!
Я знову – я: я знову молодий –
Я зліплений із молодого тіста!

Душа співає й рветься у поля,
Я всіх чужих на «ви» не називаю,
Яка безмежна й вільна ця земля!
Яке цвітіння без кінця і краю!

Мерщій би сісти в бричку і вперед!
Мерщій би полетіти в юні луки –
Дивитись в очі дівам як поет
І з ворогами потискати руки!

Шуміть, шуміть, діброви весняні!
Рости траво, бузку духмяний, квітни!
Немає винних! – шепче щось мені –
В благословенний Богом день у квітні!

Із Николая Гумілова

Орел

Орел летів все вище – в небеса,
До Сил Престолу – в зоряні простори,
Його польоту – царствена краса.
Й оперення – невимовні узор.

Колись в неволі він губив роки
В кайданах королівського звіринцю,
І крик його лунав, немов казки
Про дівчину й замріяного принца.

А чи, можливо, в хижі чаклуна,
Коли дивився крізь вузьке віконце –
Його зачарувала вишина,
І серце в нього стало, ніби сонце...

Орел летів все вище – в небеса,
Блакиті відкривалась досконалість,
Небесних зір невимовна краса
І матінки-землі безмежна малість.

Три дні і ночі вгору він летів –
До висоти – якої не сягнути,
Та бачив Світло і не захотів
До рідної планети повернути.

Усе, що міг – у себе тут ввібрав...
Хоч мертвий вже – орел летів без тління
І мертвими очима споглядав
Скляні неба і зірок проміння.

Він бачив, як руйнуються світи,
І як сурма́ Архангела сурмила...
Частиною зробилась висоти
Й небесної краси його могила.

Коли із темної безодні...

Коли із темної безодні
Мій дух летів у висоту,
Таких же душ прозорих сотні
Лишали світу суєту.

Під звуки жалібного співу
Нестерпно бачити було,
Як з гіркотою юні діви
Цілюють це бліде чоло.

І я з ефіру – з потойбіччя –
Згадав про щастя все земне,
Яке перемагає відчай...
І щось вернуло в світ мене.

І я тепер – у кожній квітці,
В дзвінких струмках і у росі,
Аби живим у цьому світі
Вернути поцілунки всі.

Із Анни Ахматової

Двері не закриті

Двері не закриті –
Духом липи віє,
На столі забута
Рукавичка мліє.

Кóло лампи – жовте,
З шерхотом – німію,
І чому-ж пішов ти?
Я не розумію...

Радісним і ясним
Завтра ранок буде,
Є життя прекрасним,
Серце, будь же мудре!

Невблаганна втома –
Б'єшся вже не дуже...
Знаєш, – річ відома,
Що безсмертні душі.

Тисну руки свої...

Тисну руки свої під вуаллю...

«Через що ти бліда і сумна?»

- Все тому, що терпкою печаллю

Напоїла його без вина.

Як забути?! Тиняючись вийшов,
Рот скривився – спотворився світ...

І за ним я по сходах злетіла,

Я побігла за ним до воріт.

Задихаючись крикнула: «Жарти –
Все, що сталося! Прости! Боже мій!»

Усміхнувся зі спокоем дивним

І промовив: «На вітрі не стій».

І хлопчик той, що дме у міх волинки...

І хлопчик той, що дме у міх волинки,

І дівчинка, яка плете вінок,

І дві у лісі схрещені стежинки,

І вівці вже віддалений дзвінок, –

Я бачу все. І все я помічаю,

І намагаюсь в серці зберегти,

Лише одне ніколи не пізнаю

І в пам'яті його не віднайти.

Я не прошу ні мудрості, ні сили,
Лише б багаття розпалить мале,
Бо холодно... крилатий чи безкрилий
Амур стрілу у мене не пошле.

Ти листа мого, милий, не жмакай...

Ти листа мого, милий, не жмакай,
До кінця його, друже, читай,
Вже набридло для тебе ніякій,
Не своєю бути, і край!

Не дивись так, не хмурся гнівно,
Я улюблена, я – твоя.
Не пастушка і не королівна,
І уже не черниця я –

В сірім цьому вбранні буденнім,
І на стертих вже каблуках...
Та обійми гарячі в мене,
Й той же страх у карих очах.

Ти листа мого, милий, не жмакай,
І не плач, відчувши сповна,
Що в мені, для тебе ніякій,
Ще жевріє надії весна.

Двадцять перше...

Двадцять перше. Ніч з понеділка.
Темний контур столиці – в імлі.
Це вигадка якогось безвірка,
Що кохання живе на землі.

Легковажні і схильні до ліні,
Всі повірили – так і живуть,
І розлуки бояться, мов тіні,
І отруйну закоханість п'ють.

Але декому тайна відкрита
І живе у них тиша в душі...
Я ж по горло пізнанням цим сита
І, здається, дійшла вже межі.

Перед весною дні такі бувають...

Перед весною дні такі бувають:
Під шаром снігу луки спочивають
І весело-сухі дерева шелестять,
І вітру теплого пружні пориви
Розчісують недбало кінські гриви,
Й граки над стайнею сидять.

І тіло є легким – собі на здивування,
І не впізнати дім – увесь змінився вміть,
І пісня вкрай нудна про щастя та кохання,
Немов зовсім нова, у грудях задзвенить.

Без ліку каменів летіло в нас...

Без ліку каменів летіло в нас,
Тож жодного мені уже не страшно –
Горгони не злякається Пегас,
Та й западня перетворилась в башту.

Я мулярам її подяку шлю,
Довіку хай обходять їх печалі –
Зорю я зустрічати тут люблю,
І погляд мій сягає звідси далі.

На обрії останній промінь тут
Я бачу довше на якусь хвилину...
Невільниця – живу таки без пут
І звідси серцем в чисте небо лину.

Холоднеча в пільму пірнула...

Холоднеча в пільму пірнула,
І хвилинка тягнулась роки,
Я десницю свою зодягнула
В рукавичку із шуйці-руки.

І здавалося: сходів – безліч,
А було їх всього лиш шість...
Сад занурився в сум і велич.
Ніби в світі у цьому – гість.

Ми востаннє цю ніч зустріли,
Я поглянула: дім – в пільмі,
В спальні все ще свічки горіли –
Жовте світло в моїм вікні.

Із Сергія Єсеніна

За долинами жовтими й горами...

За долинами жовтими й горами
Простягнулись присілків стежки,
Пломінь вечора – ген, над дібровами,
І у полі – соломи стіжки.

Над золотими церковними банями
Голубіє небесна блакить
І росяними травами ранніми
Вітерець приозерний дзвенить.

Не за пісню весни над рівниною
Я вподобав розмаю клавір –
Я любов'ю люблю журавлиною
На високій горі монастир.

І надвечір, як промінь заломиться,
Як зависне зоря на мосту,
Ти ідеш, моя бідна паломнице,
Поклонитися Богу-Христу.

І віттар споглядаючи, ти здаля
Пильно слухаєш екатенью...
Помолись перед Ликом Спасителя
За загублену душу мою!

Ось воно щастя дурману...

Ось воно щастя дурману,
Ось воно щастя нове!
Лебедем ясно-багряним
Плесом заграва пливе.

Слався, безвітря щасливе
З тінню берези в ставку!
Зграя граків галаслива
Скинула небо в ріку.

Десь там за садом незрілим,
Там, де калина цвіте,
Дівчина в платтячку білім
Мрюю, мов нитку, пряде.

Стелиться ряси шовками
З поля холодний потік...
Ось воно – щастя дурману,
Ружі несплямлених щік.

Відгомонила золота діброва...

Відгомонила золота діброва
Березовим серпанком далини,
І журавлі летять у вирій знову,
І не жалкують ні за що вони.

Не до жалів – бо кожен подорожній
Заходить й полишає знову дім,
І він тоді самотній, і порожній,
Як місяць в яснім небі голубім.

Стою собі я на рівнині голій,
А журавлів відносить вітер вдаль,
І шлю я думи юні ясноголій,
Але мені нічого вже не жаль.

Не жаль років розсіяної днини,
Не жаль душі бузкову ясноцвітть.
В саду горить багаття *горобіни*,
Але йому нікого не зігрить.

Не обгорять вогнем достиглі грона,
Не висохне запилена трава.
І осінь *горобінова* червона
Запам'ятає всі мої слова.

І коли, часом, ця моя розмова
Затиснеться в кулак нових віків,
Промовте так... що золота діброва
Відгомонила мовою листків.

Їду. Тихо. Передзвони...

Їду. Тихо. Передзвони
Під *копітом* на снігу –
Лише каркають ворони –
На відлигу чи пургу?

Наче в чарах, німотою
Ліс дрімає в казці сну.
Ніби білою фатою,
Іній ніжно вкрив сосну.

Скаче кінь – простору досить.
Валить сніг і стеле шаль –
Безкінечний шлях заносить –
Лине він, мов стрічка, вдаль.

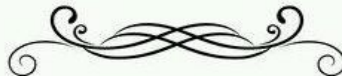

В просторім холоді...

В просторім холоді блакить долини вкрила.
Луна іде від стукоту копит,
Трава поблякла поли розстелила –
Збирає мідь з обвітрених рокит.

Повзе з лощин – чого – не знати, хоче –
Щільний туман, й клубочеться, мов стіг,
Й, нависнувши над річкою, полоще
У водах вечір пальці синіх ніг.

Черемуха духмяна...

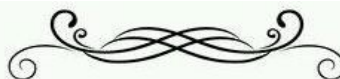
Черемуха духмяна
Весною розцвіла
І кучері біляві –
Галузки завила.

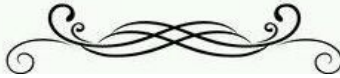
Навкруг роса медвяна
На стовбурі й землі,
А поряд зелень пряна
Засяяла в сріблі.

А далі ще – в заглибині,
Поміж коріння й трав,
Струмочок шлях свій вибілів –
Його сріблóm проклав.

Черемуха духмяна,
Розкинувшись, стоїть,
А свіжа зелень пряна
У променях горить.

Струмок легкою хвилею
Галузки окропив
І пісенькою милою
Довкілля оживив.

Закрутилося золотом листя...

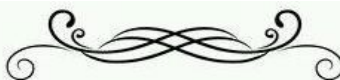
Закрутилося золотом листя
У рожевій воді на ріці,
Мов метелики з квітки знялися
І до світла летять в осоці.

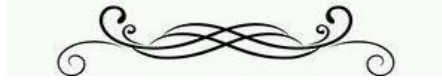
Я закоханий в осінь і вечір,
І в пожовклих долин ліпоту.
Отрок-вітер закинув на плечі
У берізки весільну фату.

І несе прохолода розраду,
Напівморок в тумані замовк,
Лиш за хвірткою тихого саду
Пролунає і стихне дзвінок.

Ще ніколи уважно так вельми
Не вслухався я в інші світи,
Як би добре – мов вітами верби –
Опускатись в рожевість води.

Як би добре було, усміхаючись,
Ликом місяця взріти земне...
Де ти, де, моя тиха радість
Не бажати того, що мине?

Не вітри віють у долини...

Не вітри віють у долини,
Не осінь схили золотить –
Неопалимої Купини
Запроменилася блакить.

Немає слів про це сказати –
Стоїть на хмарах і зірках
У ризах білих Божа Мати
Із Богом-Сином на руках.

Вона несе до світу знову
Того, Кого цей світ розп'яв,
Але Його повірив слову
І в Слові Божім просіяв.

Тож в кожному гнанім і убогім
Я з острахом шукаю щось –
А що, якщо він є Тим Богом,
Якого зріти довелося?

Тече ріка...

Тече ріка. А плесо, мов сріблó
В вечірнім царстві мрії весняної.
Сідає сонце – за ліси зайшло,
Рогатий місяць став над долиною.

Над обрієм заграва зайнялась,
Орач із поля повернувся до хати,
І пісня солов'їна розлилась –
Для тих, кому не спати, а кохати.

Зоря вечірня блискотить в імлі
І ніч земну привітно споглядає,
Й привітно усміхається землі,
Яка на сході сонечка чекає...

Із Бориса Пастернака

Приснилась осінь...

Приснилась осінь – в склі – напівпрозора,
Приснились друзі й ти – серед забав,
Лишав я птахом небо неозоре
Й тобі на руку серце опускав.

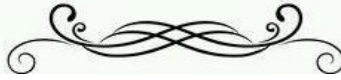
Часи збігали – спогади будили:
Сріблясті нитки стомлено плили,
Зоря із саду шиби золотила
Сльозами вересневої пори...

Часи збігали молодість старіла,
Мов лід – весною – тріснув крісла шовк,
Запнулась ти і вже не говорила,
І сон – луною дзвонів – раптом змовк.

Я пробудився. Був, мов осінь, темним
Світанок. Й вітер в невідомість ніс
Незрозумілим диханням надземним
Вервечку в небі білих хмар-беріз.

Із Осипа Мендельштама

Мушля

О, ніч, прийшли твої хвилини –
Я був в безодні світовій,
Й неначе мушля без перлини –
На берег викинути твій.

Хоч ти й байдуже хвилі піниш,
І сходить все тобі із рук,
Та ти полюбиш, ти оціниш
Незрозумілий мушлі звук.

Її в своє вбрання зодягнеш
І ляжеш поряд на пісок,
До неї шерхіт хвиль притягнеш,
Й наяди дивний голосок.

Тонкі крихкої мушлі стіни,
Мов серця необжитий дім,
Наповнить ніжний шепіт піни,
І вітер віятиме в нім.

Із Марини Цвєтаєвої

Нехай не мною хворі ви...

Нехай не мною хворі ви сповна,
Чудово це, бо хвора я не вами, –
Ніколи куля ця важка земна
Не пропливе під нашими ногами.
Чудово це, що часом, я смішна,
Що не вдаюся я до гри словами,
Що не дзвенить в мені якась струна
Від доторку легкого рукавами.

Чудово це, що ви на зло мені
Спокійно іншу обіймете все,
І що не вами марю я у сні,
І що не ваші я вуста цілую.
Що ніжно не шепочете ім'я –
Мое – кохане – спраглими вустами,
Чудово це, що біль для вас – не я,
І те, що хвора я, на жаль, не вами.

Ніхто не забрав нічого...

Ніхто не забрав нічого –
Розлука мені – мов мед!
Цілую вуста і ноги,
Долаючи сотні верст.

Знаю, я вам – не рівня,
Мій голос стає тихіш
І мовкне, мов пісня півня,
Мій неправильний вірш.

В політ страшний хрещу вас:
- Орле юний, лети!
На сонце поглянь, не щурячись,
Досягнувши мети.

Так ніжно і так убого
Ніхто не глядів вам вслід,
Цілую вуста і ноги,
Долаючи сотні літ.

Із Булата Окуджави

Грузинська пісня

Виноградну зернину сховаю у теплу землю
І лозу поцілую, і грона достиглі зірву...
Вірних друзів покличу, любові відкрию криницю,
А інакше навіщо я в світі оцьому живу?

Ви зберіться-но, друзі, й скажіть мені правду: відвіку
Ким я є серед вас? І ім'я своє вічне назву,
Цар Небесний простить нам прогрішення наші – без ліку,
А інакше навіщо я в світі оцьому живу?

У багрянім вбранні заспіває мені моя Далі,
В чорно-білім вбранні перед нею я вию схилю...
І задумаюсь я, і помру від любові й печалі,
А інакше навіщо я в світі живу і люблю?

І коли над загравою хмара засяє *періста*,
Пропливають над нами і тануть, немов наяву:
Білий буйвіл і синій орел, і форель золотиста,
А інакше навіщо я в світі оцьому живу?

Окремі коментарі перекладача до розділу

Вірш Євгена Боратинського «Вінком вінчали ружі Леля...» є епіграмою на одного зі своїх знайомих, написаною від першої особи.

Вірш 1-ї пол. XIX ст. «До Тебе, Спасе мій, волаю...», авторство якого достовірно не встановлене, за деякими даними, належить перу юного Лермонтова. Стильові особливості твору цьому не суперечать.

Останнім часом дехто піддає сумніву автентичність вірша Лермонтова «Прощай невмивана Росіє!». Стверджується, що у творчості поета аналоги цього твору відсутні. На мою думку, це не так. Скажімо, вірш «Примите дивное посланье» продовжує відповідну тему:

Увы, как скучен этот город
Своим туманом и водой,
Куда ни глянешь – краснѣй ворот,
как шиш торчит перед тобой.

Тут так само, як і в попередньому випадку, висловлене негативне ставлення до генералів-правоохоронців та державної системи, яка їм відводить надважливу роль в суспільному житті країни.

Вірш Лермонтова «Три пальми» є трагічною притчею про ланцюгову реакцію людської невдячності. Пальми виявляють невдячність Богові. Люди – пальмам.

Вірш Б. Окуджави «Грузинська пісня» наповнений євангельською символікою. Так, багряне (темно-червоне) вбрання символізує пристрасність, а чорно-біле – етичну суперечливість індивідуальної природи. Виноградна Лоза – Бога. Виноградне зерно – проповідь християнства. Білий Буйвіл – безгрішне тіло (символ Євангелиста Луки). Синій Орел – людський дух, який досягає Неба (символ Євангелиста Йоана). Золота форель – символ Ісуса Христа (риба – самозречення; золото – царський маєстат).

ПІСЛЯМОВА АВТОРА

Ось тепер читач уже не потребує, аби хтось нав'язував йому свої смаки, даючи оцінку виданню, з яким він встиг ознайомитися. Читач отримав монополію на власне бачення художніх вартостей прочитаного і навіть мантию суворого судді, наділеного правом виносити нещадний вирок. Кажучи інакше – той читач, який переглядав перші сторінки Прологу, і той, яким він став зараз – це вже зовсім інші особи – попри те, що зовні – жодної різниці не простежиш. Перший із них – відкритий до всього нового, а водночас – обережний, недовірливий. Другий – цілком самодостатній, впевнений у власній здатності відділити зерно від половини і навіть впевнений у тому, що йому вже пощастило це зробити. Жодних Післямов він не потребує і читати ці рядки, напевно, не буде. Але позаяк у цій книзі – сповна закінченій – бракує тексту для трьох сторінок, її автор вирішив за краще написати щось невдячне і малопотрібне, аніж залишити їх порожніми.

Отож, у тому випадку, якщо трапиться якийсь виняток серед читачів – здатний прочитати ще й Післямову, намучившись достоту зі збіркою, нехай він не дивується бідності думок, з якими йому доведеться тут мати справу.

Найперше зауважу, що жодним словом не згадаю про власну лірику. Лірика – це музика в слові. Музика ж – вона або добра, або погана, або – для душі, або – для тіла. І хто б там не розповідав про музику щось більше – це все буде «напускання туману», намаганням відволікнути увагу від її прямої оцінки. Те ж саме можна сказати й про лірику – вона або добра, або ж – погана. У крайньому випадку – недостатньо добра чи не дуже погана. Але читач чудово розуміє, що те й інше – речі тотожні.

Зрозуміло й те, що для кожного поета його лірика є «доброю» – інакше він би її не наважився оприлюднити. Але, чи так воно є насправді – це вже зовсім інше питання, на яке не часто скажеш слово «так», поклавши руку на серце.

Отож, я – не суддя власним творінням, оскільки не можу бути до них настільки суворим, як вони цього заслуговують. Але у відповідному стосунку так би міг сказати про себе кожен. Відомо бо, що немає у світі такого корифея, який би, окрім певних шедеврів, не написав би чимало зайвого. То що вже говорити про простих смертних?!

Таким чином я погоджуюся з існуючим станом речей, коли читачеві належить цілковита прерогатива в оцінці моєї лірики. І, яким би не був його вирок, я прийму його, не ремствуючи – як належне.

Щодо поем – вони не можуть бути чимось тотожним до музичних симфоній, нехай і – вираженим у словах. Поема є стислим – навіть афористичним – переказом якихось подій, а чи – новелою у віршах, яку можна порівняти із твором монументального живопису – фрескою. І в цьому жанрі автор – якщо він тільки не є самозакоханим самодуром, на зразок Нерона – має значно більше можливостей для об'єктивної оцінки власної творчості, аніж в ліриці. А це вже дає мені моральне право сказати декілька слів про поему «Засвіти», яка увійшла до цієї збірки.

Автор цієї поеми у жодній мірі не претендує на те, щоб виступати в ролі якогось провидця, що йому відкрито всі реалії різних загробних світів. Але він має своє бачення цих світів і власне бачення історії та ролі відомих історичних осіб. І насмілюся стверджувати, що це бачення є значно ближчим до духу і логіки класичного ортодоксального християнства (не враженого вірусом модернізму), аніж те, яке нав'язується сучасному українцеві зі шкільних підручників, з телебачення тощо.

Відкрию читачеві особисту таємницю: ця поема є подібною до айсберга, який виглядає над водою лише незначною своєю частиною. І той коментар, що його я долучив до цієї поеми, далеко не відображує підводну частину цього айсберга, а лише – її дешицу.

Отож, мабуть, не є автор «Томом з бедламу», коли говорить

про перебування у Пеклі деяких осіб, канонізованих тою чи іншою Церквою. Знає бо він біографії цих осіб, які не мають нічого спільного із християнськими взірцями, і знає, що діла їхні – свідчать проти них. Але про це не скажеш у двох словах – про це потрібно читати інші твори цього автора.

Багатьох здивує й те, що у «Засвітах» надзвичайно високу оцінку отримує естетика творчості, зокрема, великі композитори (та живописці), які писали високохудожні твори на християнську тематику, перебувають на Четвертому Небі – вище за самого Апостола Павла та деяких інших Учителів Церкви.

Тут є свою логіка. За цим стоїть переконання автора у тому, що Бог є Богом Істини, Гармонії і Краси. Й Істину християнин (освячена людина) пізнає через Божу Благодать, а Краса й Гармонія наближують людину до пізнання Благодаті. При цьому слід розуміти різницю між Красою, яка піднімає дух людини, і красою, яка викликає жадобу володіння.

Творець, який не пізнав Краси й Гармонії, не може писати високохудожні твори на християнську тематику, які хвилюють душу. Четверте Небо – не для Рубенса – художника, що сповна володів у своїй творчості красою (але – не Красою).

І мова не йде про те, що такими є реалії іншого світу – вони можуть бути зовсім іншими у порівнянні із написаним у поемі – мова про недооцінку Краси й Гармонії в сучасному суспільстві, на що автор намагається звернути увагу в такий спосіб.

Свого часу у своєму відомому творі Данте помістив у Пеклі Святого Целестина – за те, що той зрікся сану Папи.

Данте був переконаним у тому, що у світі чиниться зло з тієї причини, що Святі не хочуть керувати грішниками. Данте зовсім не думав так, як писав про Целестина, – це був засіб звернути увагу суспільства на проблему. У цьому стосунку автор – в окремих випадках – наслідує його методу.

Проте сказане зовсім не означає того, що нібито В. Кириї є наслідувачем «Божественної комедії» Данте. Той, хто читав те й інше – знає, що скоріше поему «Засвіти» можна назвати «полемікою із великим Данте», аніж «наслідуванням Данте».

Зміст

Передмова автора	3
ЛПРИКА РІЗНИХ РОКІВ	5
ЗІ ЗБІРКИ «ВІРА І ЛІРА»	5
ПОЕМИ РІЗНИХ РОКІВ	71
Месія	71
Козак-ченець	106
Проповідь Марії Магдалини	116
Засвіти	123
Авторські коментарі до окремих строф поеми «Засвіти»	182
ПОЕТИЧНІ ПЕРЕКЛАДИ З АНГЛІЙСЬКОЇ	218
Із Роберта Бернса	218
Із Вільяма Шекспіра	224
Із Томаса Мура	234
Англійські народні балади	235
ПОЕТИЧНІ ПЕРЕКЛАДИ З ФРАНЦУЗЬКОЇ	247
Із Гюстава Надо	247
Із Жана П'єра Беранже	249
Із Франсуа Війона	254
ПОЕТИЧНІ ПЕРЕКЛАДИ ЗІ ШВЕДСЬКОЇ	256
Із Тумаса Транстремера	256
ПОЕТИЧНІ ПЕРЕКЛАДИ З РОСІЙСЬКОЇ	259
Із Г. Державіна.....	259
Із А. Пушкіна	260
Перекладацький коментар до одного із віршів Пушкіна	272
Із Є. Боратинського	273
Із Аноніма 1-ї пол. XIX ст.	276
Із Михайла Лермонтова	278
Із Федора Тютчева	304
Із Афанасія Фета	313
Із Івана Нікітіна	327
Із Інокентія Анєнського	328
Із Марії Лохвицької	329
Із Максиміліана Волошина	330
Із Ігоря Северяніна	333

Із Ніколая Гумільова	334
Із Анни Ахматової	335
Із Сергія Єсеніна	341
Із Бориса Пастернака	349
Із Осипа Мендельштама	350
Із Марини Цветаєвої	351
Із Булата Окуджави	353
Окремі коментарі перекладача до розділу	354
Післямова автора	355

Віктор КИРІЙ

**АРФА ОРФЕЄВА
ЛІРИКА Й ПОЕМИ РІЗНИХ РОКІВ
ТА
ПОЕТИЧНІ ПЕРЕКЛАДИ**

В авторській редакції

Верстка та художнє оформлення – авторські

Підписано до друку 22. 01. 2022 р.
Папір офс. Офс. друк. Формат 60x84/8
Гарнітура Minion Pro
Наклад 50 примірників
Ум. друк арк. 35,34
Замовлення № 11736

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і
розповсюджувачів видавничої продукції –
Серія ДК, № 2509 від 30.05.2006 р.

Видавець і виготовлювач - ПП «Посвіт»
вул. І. Мазепи, 7, м. Дрогобич, Україна 82100
email posvitdruk@gmail.com

